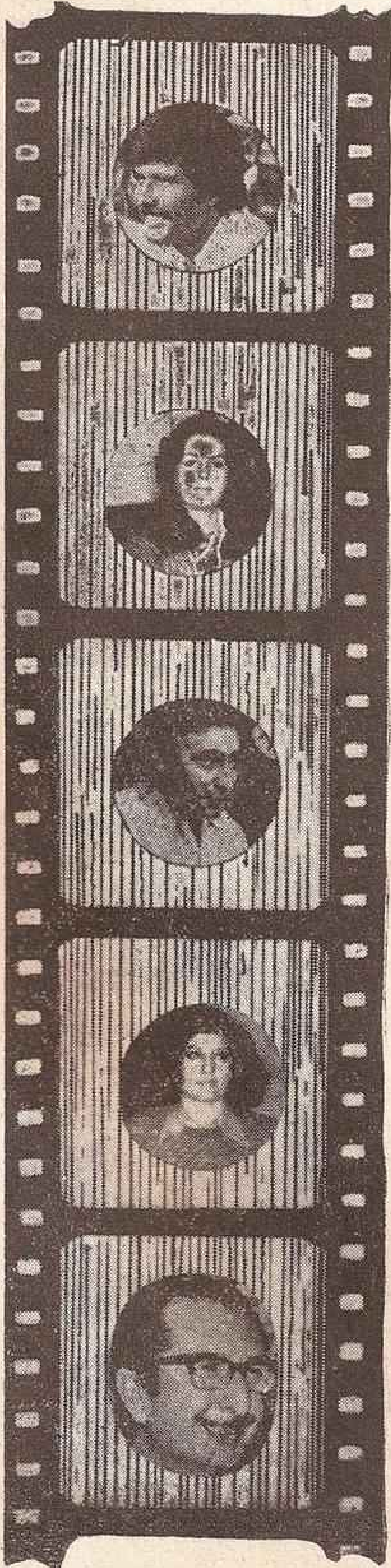
AĞUSTOS/1978
15 LIRA
8

YENİ Güney

AYLIK KÜLTÜR, SANAT VE SİYASET DERGİSİ/KURUCUSU YILMAZ GÜNEY

ABONELERİMİZE DUYURU :

Dergimize ilk sayısından itibaren, 6 aylık abone olan okurlarımızın abonmanlık süresi Temmuz ayında çıkan 7. sayı ile dolmuş bulunmaktadır. Bu okurlarımıza 8. sayıyı gönderiyoruz. Abonelik işlemlerini yeniletmek isteyen okurlarımızın, abone ücretini (6 aylık 90, bir yıllık 180, yurtdışı 6 aylık 180, 1 yılık 360 T.L. sıdır.) Posta ile göndererek, bize yazmaları gerekir.

Ayrıca adreslerinde bulunmadıkları için, dergileri iade olan abonelerimizin yeni adreslerini bize bildirmelerini rica ediyoruz. Ellerine geçmeyen sayılarıda bize bildirirlerse hemen gönderebiliriz...

Güney

Sahibi : FATMA BÜTÜN
Yazı İşleri Müdürü : EROL GÖZMEN
Abone Şartları : Yurt içi: Yıllık 180, Altı aylık 90 TL.
Yurt dışı: Yıllık 360, Altı aylık 180 TL.
Yazışma ve Yönetim Adresi : Sakızağacı Caddesi, Güney Han No: 2. Kat: 1, Beyoğlu/İSTANBUL
Tel : 49 52 63 - 49 80 74
Genel Dağıtım : Yurt - Da — P.K. 1139 Sirkeci/İST.
Dizgi, Baskı, Cilt : Osmanlı Matbaası

Arkadaşlar,

GÜNEY büyük güçlüklere ve çeşitli engellere rağmen çıkıyor.

Geçen sayılarda açıkladığımız, siyasi ve ideolojik çelişmelerin çözümü doğrultusunda atılan adımlar GÜNEY'i daha tutarlı, daha sağlıklı bir hale getirdi. Siyasi ve ideolojik temellerden kaynaklanan çeşitli engellemelere, her geçen sayı çözümlenmesi gittikçe güçleşen ekonomik sorunlara, dergideki kadro yetersizliğine ve «dergicilik» konusunda deneysizliğe rağmen GÜNEY çıkıyor ve çıkacak...

GÜNEY'in yaşayabilmesi ve gelişebilmesi için tüm ilericilerin, yurtseverlerin, devrimcilerin destek ve yardımına ihtiyacı var. Bu konuda en büyük sorumluluk sizlere düşüyor...

GÜNEY'e destek ve yardımınız esas olarak 2 yönde olmalıdır:

1 — Derginin içeriğine katkıda bulunmak:

Okuduğunuz dergiler ile ilgili eleştirilerinizi, önerilerinizi kısaca ve özlü olarak yazmalısınız. Dergiye «inceleme, makale, haber, röportaj, kitap eleştirisi vb.» çeşitli yazılarla katkıda bulunmalısınız. Ayrıca çeşitli sanat dallarıyla uğraşan arkadaşlar, şiir, hikaye, karikatür, vb. ürünlerini yollayarak GÜNEY'e katkıda bulunmalıdır.

2 — Derginin satış ve dağıtımı konusunda yardımcı olmak:

Bu konu derginin öncelikle çözmesi gereken en önemli sorunudur. Tüm okurlarımızın gerçekten aktif desteğine ihtiyacımız var... Öncelikle GÜNEY'e abone olmalıyız ve çevremizdeki arkadaşlarımızı abone yapmalıyız. GÜNEY'in dağıtımı şimdilik 4 büyük ilde yapılmakta, diğer il ve ilçelerde ancak bazı kitapçılara gönderilmektedir. GÜNEY'i satabilecek kişi, kitapçı, dernek, vb. ile ilişki kurup GÜNEY'in satılmasını sağlıyalım. Okullarda, fabrikalarda, sendikalarda vb. satma olanağımız varsa satalım. GÜNEY'in satışı ve dağıtımı konusunda yardım etmek isteyen, ilgilenen tüm arkadaşlar dergiye bizzat veya mektupla başvurabilir.

GÜNEY'e her türlü yardımı yapacağınıza, GÜNEY'e destek olup yaşatacağınıza inanıyoruz...

GÜNEY DERGİSİ

Güney Film film çalışmalarına başlıyor

Uzun bir suskunluk dönemi geçiren ve 1976 yılı başından bu yana film çalışması yapmayan GÜNEY FİLM, yeni bir film yapma doğrultusunda çalışmalara başlamıştır. Bu konuda daha geniş bilgiyi bundan sonraki sayılarımızda vereceğiz...

Ayazma Kültür Şenliği Ağustos ayında yapılıyor

Yakacık Belediyesince düzenlenen Ayazma Kültür Şenliği 20-27 Ağustos tarihleri arasında yapılacak. Şenlik komitesince şiir, karikatür ve öykü dallarında yarışmalar açılmış bulunmaktadır. Her dalda 1.'ye 10.000, 2.'ye 7500, 3.'ye 5000'er T.L. ödül verilecektir.

Gönderilecek ürünlerin en geç 5 Ağustos akşamı Yakacık Belediyesi Başkanlığına ulaşması gerekmektedir.

Şenlikte çeşitli kısa ve uzun film gösterilerinin yanısıra, tiyatro gösterileri, yurt içi ve yurt dışından ekiplerin yer alacağı folklor gösterileri ve konserler yer alacak. Bunları yanısıra resim ve fotoğraf sergileri açılacak ve geniş kitlelerin katılacağı spor yarışmaları düzenlenecek... Ödül kazananlara, ödüllerinin son gün verileceği şenliğin, çevre halkı tarafından büyük bir ilgi göreceği sanılmaktadır.

Akşehir Belediyesi Özel Ödülü
Adrian Dragomirescu (Romanya)

Akşehir Nasrettin Hoca Şenliği yapıldı

1959 yılından beri yapılmakta olan Uluslararası Nasrettin Hoca Şenliği'nin 19.'su 7-11 Temmuz tarihlerinde Akşehir'de yapıldı.

Çeşitli yarışmaların, sergi, söyleşi, konferans, konserlerin, tiyatro, folklor, film gösterilerinin yer aldığı şenliğe birçok ülkeden sanatçılar katıldı.

Şenliğin içinde yer alan 5. Uluslararası Karikatür Yarışmasına gösterilen ilginin en önemli etkeni olarak Nasrettin Hoca'nın kişiliğinin ve onun halkla bütünleşmesinin sonucu ortaya çıkan halkın doğal yaklaşımını gösterebiliriz. Ayrıca karikatür aracılığıyla halkların yakınlaşmasına, ortak düşmanlarına karşı bu kez de, mizah yoluyla mücadele yürütmelerine tanık olundu. Yaklaşık 540 eserin katıldığı yarışmanın büyük ödülünü Beysun Gökçin, başarı ödüllerini ise, Janusz Kapusta (Polonya) G. Çavuşev (Bulgaristan), Anton Dragoş (Romanya), Haslet Soyöz, Mustafa Doğruer aldılar.

Gülmece Öyküsü Dalında yapılan yarışmada da Muzaffer İzgü'nün «Dayak Birincisi» isimli eseri birinciliğe layık görüldü.

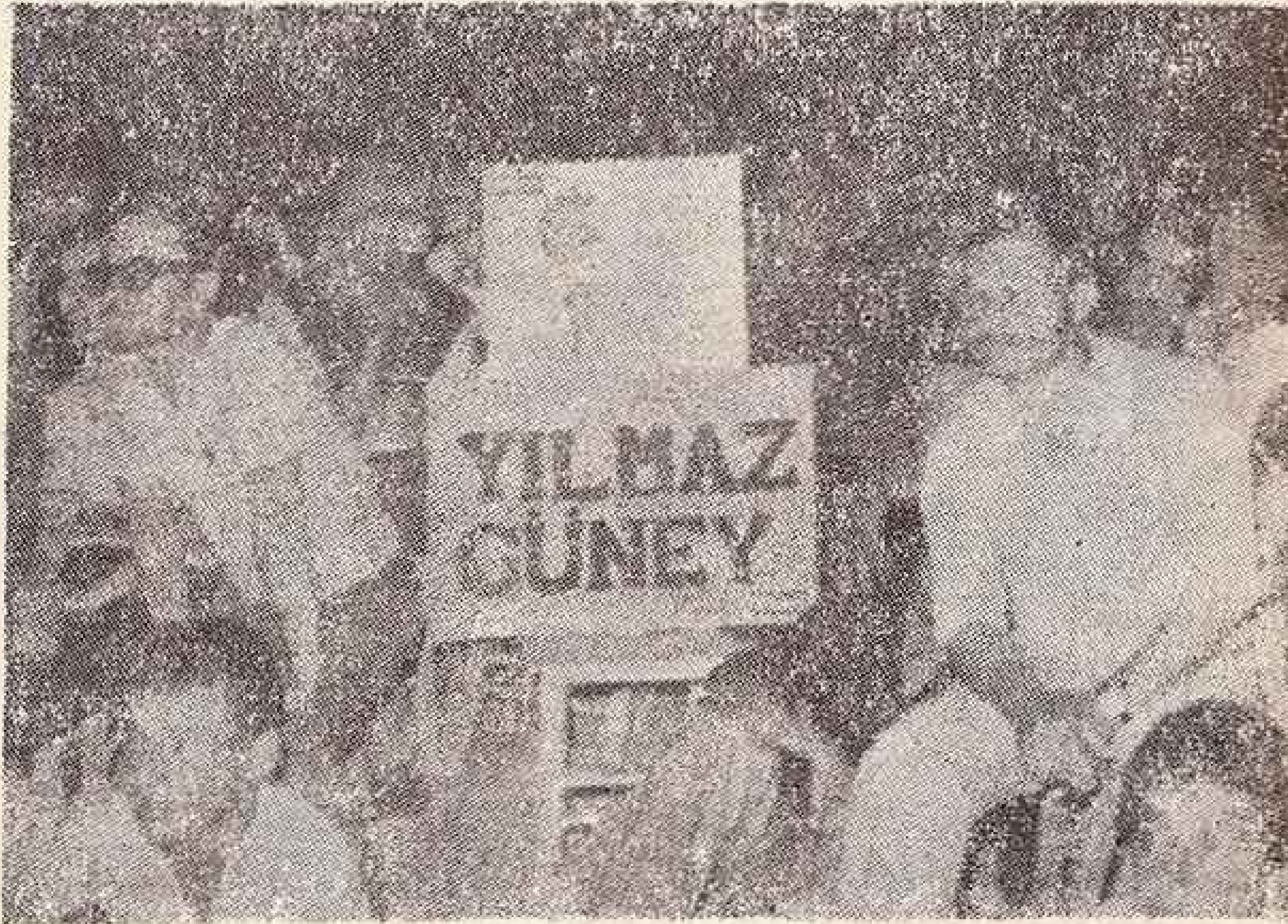
15. Uluslararası Antalya Sanat Şenliği yapıldı

15. yılına ulaşan Antalya şenliği ilk yıllarında çıkarılan çeşitli güçlükleri belirli ölçüde aşarak ve kapsamı genişletilerek (çeşitli filmler-müzik çalışmaları - tiyatro - konser - sermu - yerel gösteriler) yapıldı.

Kültür Bakanlığı'nın bütçesinden ilk üç yapıta konan ödüllerin küçümsenmeyecek oranda artışı, şenliğe ilginin arttığının müjdecisi oldu. Gösteri salonlarının yetersizliğine çeşitli pürüzlere rağmen Antalya Sanat Şenliği'nin kültürel etkinliğini gözleyebildik. Bunun yanısıra, festivale turizm açısından yaklaşanlar da az değildi.

Ulusal Altın Portakal Film Yarışmasında finale kalan filmlerin sayısı, yarışmaya katılan film yapımcılarının, dışarda gösterime çıkış tarihinin bir yılı aşmış olmasını neden göstermeleri üzerine, Otobüs filminin şenlik dışı bırakılmasıyla, ondan dokuza indi. İlk elemelerde de beş tane kalan filmler arasında «Maden» birinciliği, «Al Yazmalım» ikinciliği, «Fırat'ın Cinleri» üçüncülüğü aldı. En iyi erkek oyuncu Tarık Akan, en iyi kadın oyuncu Hale Soygazi, en iyi yardımcı oyuncular Meral Orhansoy, Şener Şen, en iyi yönetmen Atıf Yılmaz, en iyi özgün sinema yazarı Umur Bugay, en iyi görüntü yönetmeni Çetin Tunca, en iyi özgün müzik Cahit Berkay, olarak saptandı. Set ve Işıklandırmada da «Maden» filmi ekibi ödülleri paylaştılar.

9 kişiden oluşan Uluslararası A.P.F. yarışma jürisinin altı oyunu olarak birinciliği «Maden Yavuz Özkan», Bulgar filmi «Saçtaki yıldızlar, gözdeki pırıltılar» ikinciliği aldı. Üçüncülük ödülü verilmeyen yarışmada, Filistin filmi «Tel Zaatar» konusunun öneminden dolayı mansiyon kazandı . Ulusal Altın Portakal Kısa Film Yarışmasının sonucunda birinciliği Süha Arın'ın «Urartu'nun İki Mevsimi», ikinciliği Güner Sarıoğlu'nun «Ladik 76», üçüncülüğü Özcan Arca'nın «Üç Bölümlü Kısa Film» yapıtları kazandı. Ancak yarışmada yer alan yönetmenlerin itirazları üzerine yönetmeliğin 2. maddesi c. bendine uymadığı gerekçesiyle «Urartu'nun İki Mevsimi»nin birinciliği iptal edildi. Seçiciler Kurulu yeniden bir oylamaya gerek olmadığını belirttiler.

Yılmaz Güney'in hapse girmesiyle Türk sinemasında doğan boşluk, Antalya Şenliği'ndeki gösterilerde, Yılmaz Güney'e ayrılan yer ile kendini gösteriyordu.

HALK SANATLARI ARAŞTIRMA TOPLULUĞU (H A S A T) KURULDU

Burjuva, feodal ve revizyonist kültüre karşı devrimci halk kültürünü geliştirmek, yaymak amacıyla kurulan topluluk bu alanda amatör araştırma, inceleme, uygulama çalışmaları yapacaktır. Çeşitli devrimci halk sanatçılarının eserlerini tanıtmayı, yaymayı da amaçlayan topluluk bu alandaki çalışmalarını daha çok amatörlere yöneltecektir.

KÜRSÜ/ EMİL GALİP SANDALCI

KATİL ORTADA

Bindokuzyüzellilerde çilli yüzlü bir İngiliz atleti 1 mil'i 2 dakikanın altında koştuğunda tüm atletizm otoriteleri şaşkına dönmüşlerdi. O güne dek böylesine bir başarıya erişebilmek insan gücünü aşan, ancak mucizeyle tanımlanabilecek bir şeydi.

Aradan bir yıl geçmeden üç-dört atlet aynı başarıyı gösterdi.

Ertesi yıl yedi-sekizi daha...

Daha ertesi yıllar onu, yirmisi, otuzu.

Bugün ise 1 mil'i 2 dakikanın altında koşamayan'ı «orta mesafe koşucusu» sayan yok.

O zamanlar bu işlerden anlayanlar olup biteni «2 dakikanın altında koşulamaması fiziki olmaktan çok psikolojikti. İki dakikanın altına inilemeyeceğine inanmaktı. Bir kişi sözkonusu psikolojik barajı aşar aşmaz arkası gelecekti. Nitekim geldi.» diye açıklamışlardı.

Olağandır. Bir kez o psikolojik baraj aşılmaya görsün. Şu ya da bu konuda. Onsekizinde genelev yırtıklığına erişen kızcazın, onbeşinde yüzünde el değmemişliğin utangaç pembeliğini taşımasındaki olağanlık gibi .

29 Nisan - 27 Mayıs 1960 öğrenci gösterilerinin ilk şehidi Turan Emeksiz'in büstünü dikmiştik. Cağaloğlu'ndaki Milli Türk Talebe Birliği (MTTB önüne. Ve gemilere adını vermiştik. Ve de sayıları bir elin beş parmağına varmayan 27 Mayıs şehitlerini Anıt-Kabir'e gömmüştük.

Şimdikiler ülkenin tüm illerinin mezarlıklarında açmış kanlı gelincikler gibi... sayılamaz.

Anıt-Kabir'in yüzlerce metre uzunluğundaki Aslanlı Giriş'inin iki yanına herbirinin heykelini diksek... sığmaz.

Varın gidin... Turan Emeksiz'in MTTB'nin önündeki büstüne bakın şimdi: tek çiçekten yoksun bir yarı çöplükte... kir pas içinde... bilinçli bir yıkanmamışlıkta.

Taylan Özgür'ü vurmuşlardı Beyazıt'ta... bir «Kanlı Pazar» vardı Taksim Alanı'nda... O günlerden bu yana kaç yüz Taylan vuruldu? Haftanın her günü kaçar kez kanlandı? Günler, isimler, tarihler, olaylar, cinayetler birbirine karıştı.

İnsanoğludur bu. Huyu kurusun. Kanıksar.

Demokrat partinin ilk iktidar yıllarında gazeteci Ahmet Emin Yalman Malatya'da vurulduğunda, yurt çapına yaygın Milliyetçiler Dernekleri'nin tümü bir günde kökten kapatılmıştı. Günümüzde dernekli katiller cana kıymayı günlük işlem haline getirdiler de... derneklerin kapatılması bir yana, kendilerini yakalayan yok.

Gerçekten yana olan her kişi, elini vicdanının üzerine koyduğunda, Türkiye'de planlı, programlı, koordinasyonlu, yetişkin - usta elemanlı, kararlı ve amaçlı bir cinayetler, suikastler, sabotajlar örgütünün varlığını kabul edecektir.

POL-DER'i kapatmak, duvarlara afiş asan, slogan yazan gençleri kovalayıp kurşunlamak, gazeteleri basmak, sağda solda, köyde kentte silah - mermi arayarak 4 tabanca, 2 dinamit fitili, 50 mermi bulmakla ülkemizdeki yaygın kanlı terör ile savaşılamayacağını hiç kimse bilmese, Devletin «yasa dışılık»ı kollamakla görevli kolluk örgütleri bilir.

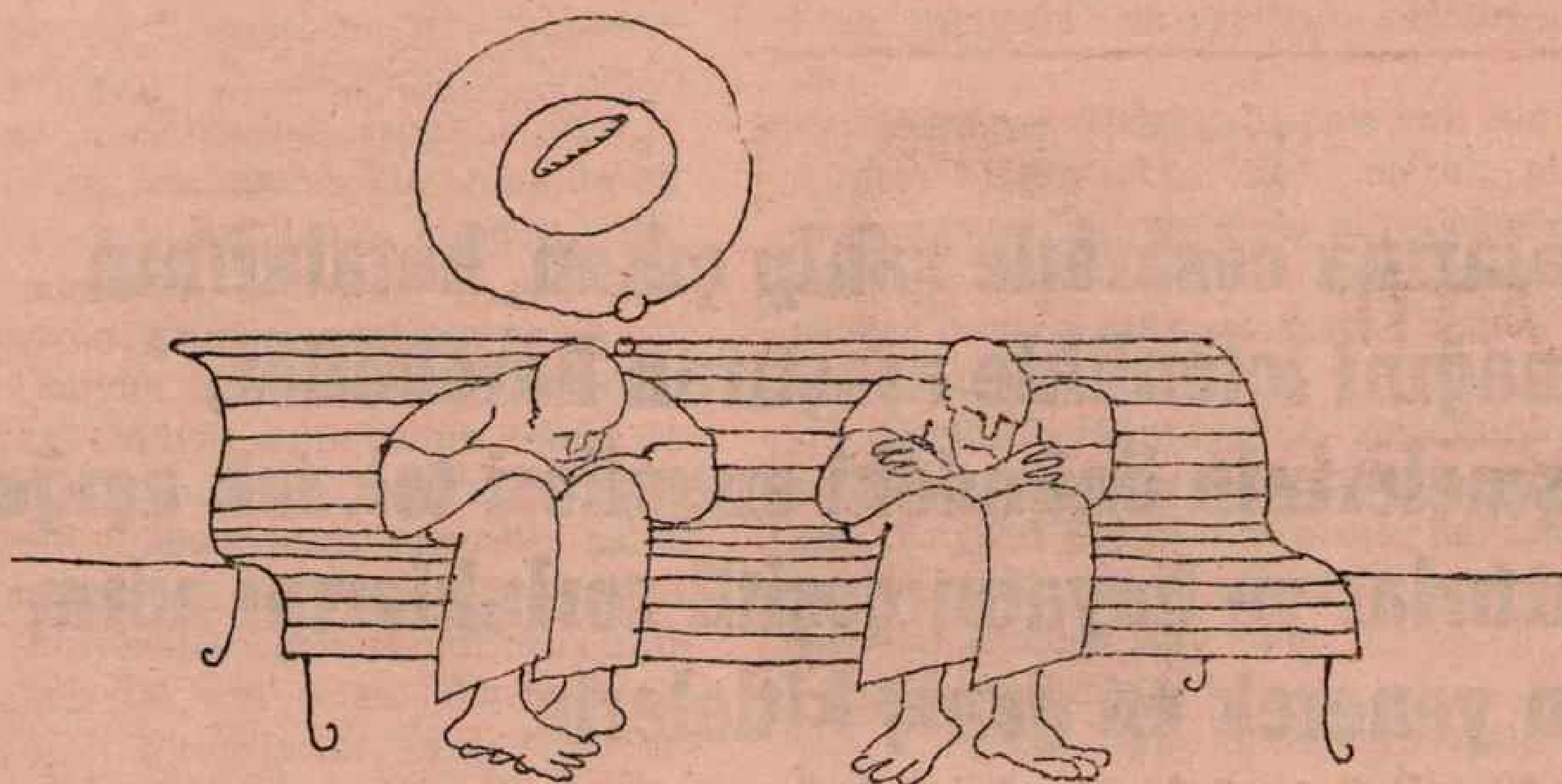
Kuşaklar boyu, yıllar yılı sürdürülen bir sahte, ikiyüzlü, ihanet ve demagoji yüklü, ahmakça ve kabakça, palavracı ,yalancı, vatan - millet - sakarya yaygaralı sözümona yurtseverliğin baskısında ülke gerçeklerini ve sorunlarını —kendi pisliğini örtercesine— kamu bilincinden saklaya saklaya Türk toplumunun döl yatağında tohumlanan bu cinayet örgütünü yok sayarak «anarşik» eylemlerin nedenlerine teşhis koymaya kalkışmak» bir cümle ile, herşeyden önce, milleti ahmak yerine koymaktır.

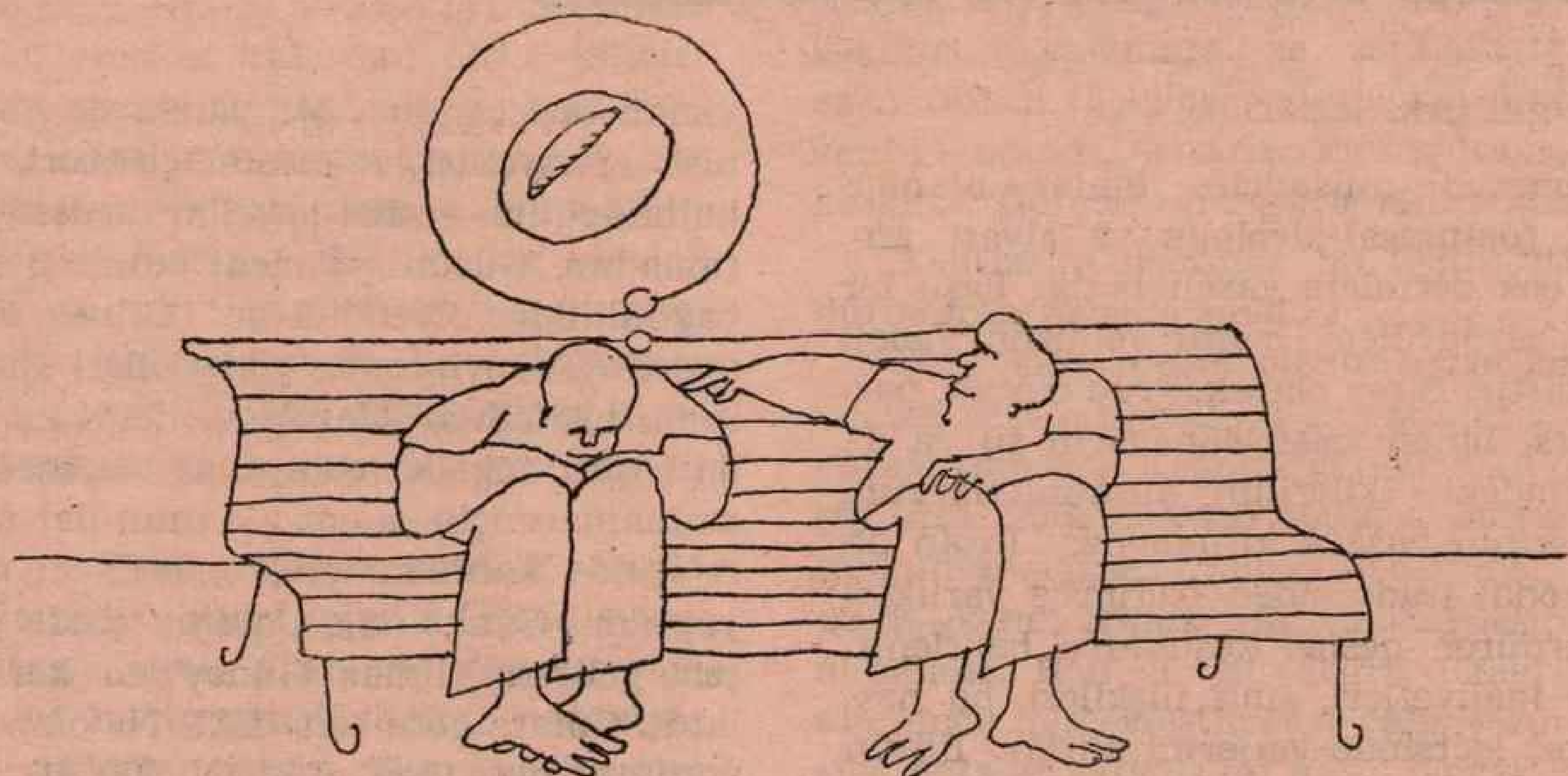
Çok dinledik büyük sözleri, dörtbaşı mamur demeçleri. Hiçbiri Yavuz'ların, Öz'lerin, Tanilli'lerin, Yılmaz'ların, Cömert'lerin ve nice nice gençlerin kurşunlanmalarını önleyemedi. Önleyemezdi de.

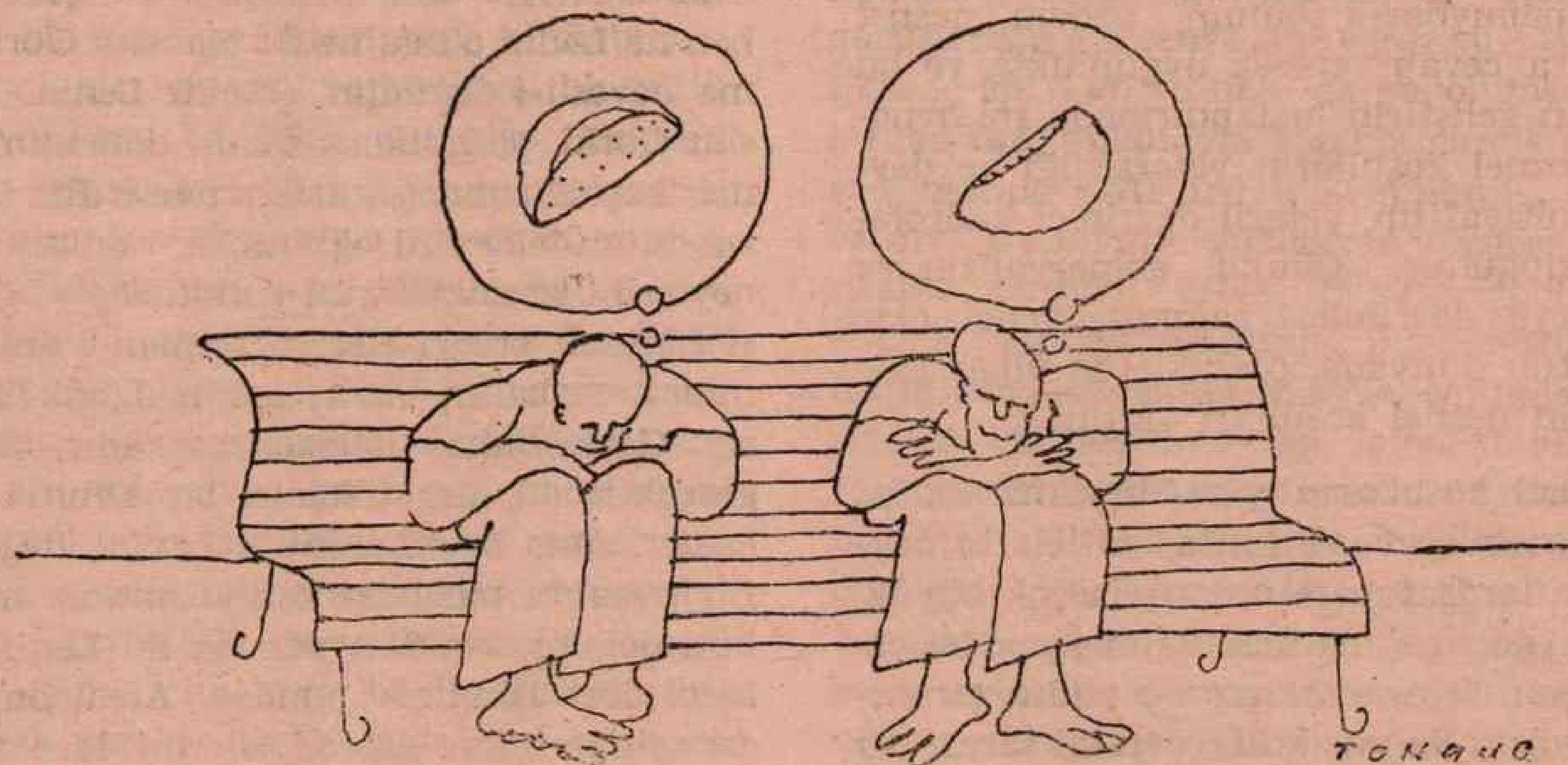
Tüm gazeteler basılsa, yayınlar toplatılsa, afişçiler kurşunlansa, basın ve TRT demeçlerle donatılsa... sonunda ne yazar ki?

Katil ortada.

İşte hendek, işte deve sayın baylar!

TONGUC

Hatalarına cesaretle sahip çıkan, hatalarının kaynağını içtenlikle araştıran hareketler, gelişmelerinin önündeki engelleri tek tek açığa çıkartırlar ve hayatın çeşitli zorluklarını adım adım yenerek en geniş kitlelerle devrimci bir biçimde birleşirler...

Sevgili arkadaşlarım,

Devrimci mücadele, binbir alanda, kökleri toplumsal-ideolojik ve siyasi anlamda çok derinlere varan binbir başlı bir ejderle sürdürülen zorlu ve uzun vadeli bir savaştır. Birey olarak, grup olarak, parti olarak, binbir başlı canavarın şu ya da bu biçimdeki etkilerinin, alışkanlıklarının, eğilimlerinin baskısı altındayız. İnsan bilinci, kendi iradesinden bağımsız varlıklarını sürdüren nesnel koşullarca belirlenir. Üretim faaliyetleri, sınıf ilişkileri, bu nesnel süreç içersinde yerlerini alırlar. Bütün yüreğimizle devrim istememize karşın devrim yapamıyorsak, bunun nedeni, nesnel koşullara cevap verecek uygunlukta ve bu koşulları geliştirip hızlandırmada rol oynayacak öznel koşulların yetersizliği ve devrimci inisiyatifin, yeterli devrimci kadroların yokluğudur. Çünkü emperyalizm ve proletarya devrimleri çağında, genel olarak bütün dünyada, özellikle de ülkemizde devrimin nesnel koşulları vardır.

Öznel koşulların yaratılmasına katkıda bulunabilecek, ve hatta kitlelerin devrimci saflarda toparlanmasında çok büyük bir rol oynayacağına inandığım siyasi bir yayın organı için, yaklaşık üç yıldır çırpınmaktaydım. Ne yazık ki, çevremi saran bir yanda faşist-gerici, öte yanda da oportünist, revizyonist, reformist çemberi, içinde bulunduğum nesnel koşullar nedeniyle kıramadım. Gücüm yetmedi buna. Birtakım bağımlılıklar, özellikle de Güney Film'in oportünist-revizyonist yöneticileri elimi kolumu bağladılar. Gazete ve dergi konusunda çeşitli engeller çıkardılar. Siyasetle uğraşmamam için, sanat alanının dar sınırları içinde kalmam için, ellerinden geleni yaptılar. Çünkü onlar, arayış içinde yenileşen, gelişen Yılmaz Güney'den korkuyorlardı. Onlara göre ben «LENİN» olmak istiyordum; oysa ben «LENİN DEĞİL MAKSİM GORKİ» olabilirmişim. Gerçekte ise ben ne Lenin olma, ne de Maksim Gorki olma heveslisi değildim. Çünkü Lenin, Maksim Gorki, yaşadıkları tarihi dönemin nesnel koşullarının yarattığı devlerdir. Onların mücadelelerini öğrenmek, onların deneylerini ve miraslarını kendimize yolgösterici almak, onları birer öğretmen olarak tanımak başkadır, bizzat Lenin olmak, Maksim Gorki olmak istemek başkadır. Şu bir gerçektir ki, her ülkenin bir Lenin'i olacaktır. Ama bu «Lenin» o Lenin değildir. Bir ırmakta nasıl iki kez yıkanmak mümkün değilse, bir dünyada da iki Lenin, üç Mao, dört Dimitrov olamaz. Ama, onların deneyimlerini ve mücadelelerini, ideoloji ve

teorilerini özümleyen, kendi ülkelerinin somut gerçeğiyle birleştiren, kitleleri etkileyip kucaklayan liderler mutlaka yaratılacaktır. Devrimci mücadele içinde bulunan her insanın da böyle bir sevdası olmalıdır, olmak gerekir. Ben, ancak bu anlamda bir «Lenin» olmak isteyebilirim; bundan doğal birşey de olamaz.

Bir kişinin, grubun, partinin ya da küçük olsun, büyük olsun, herhangi bir siyasi hareketin, ciddiye alınmasının temel ölçütlerinden biri, hataları karşısında takındığı tutumdur. Hatalarına cesaretle sahip çıkan, hatalarının kaynağını içtenlikle araştıran hareketler, gelişmelerinin önündeki engelleri tek tek açığa çıkartırlar ve hayatın çeşitli zorluklarını adım adım yenerek en geniş kitlelerle devrimci bir biçimde birleşirler. Onları kitlelerle birleşmeye götüren önemli noktalardan biri, kitleler karşısında özeleştiri yapmaktan kaçınmamaları ve hatalarını kaynaklarıyla birlikte kabul etmeleri ve hatalarını yoketmede içten davranmalarıdır. Sağlıklı bir ideoloji ve teori temelinin inşasında bu, ilk adımdır. Özeleştiriye yolgösterecek bir siyaset ve doğru bir ideoloji yoksa, özeleştirinin hedefini bulamayacağı konusu ise ayrı bir sorundur.

Ben, içinden geldiğim sınıf ve üretim faaliyetlerinden ötürü, çeşitli nitelikte bazı zaaflar taşıyan bir adamım. Geçmişimde, siyasi sınıf bilinç yetersizliğim nedeniyle, bilimsel sosyalizme ters düşen görüşlerim, tavır ve davranışlarım olmuştur. O zamanlar da bu olumsuzluklarımın bilincindeydim. Fakat, neyi nasıl yapacağımı bir türlü bilemiyordum. Özellikle Selimiye, aklımın başıma gelmesinde önemli bir yer tutar. Selimiye'nin dar olanakları içinde bile olsa, olumsuzluklarımın kökünü kurutmak için, kendi içimde amansız bir sınıf mücadelesi vermeye koyuldum. Yine biliyordum ki, devrimden önce, sosyalist bir bilinç ve ahlaka tam anlamıyla, arı bir biçimde sahip olmak mümkün değildi. Çünkü, gerçek anlamda sosyalist bilinç ve ahlaka sahip olabilmek için, bizzat sosyalist üretim ilişkilerinin içinde olmak ve bu ilişkilerin özüne inanmak gerekir. Bu konuda özel bir çaba bile gerekir... Sınıflar varoldukça, onların kalıntıları varoldukça, o kalıntılara tekabül eden anlayışlar da varlığını sürdüreceklerdir.

Uzun ve titiz çalışmalarım sonunda, Yılmaz Güney'i bir bütün olarak, olumlu ve olumsuz yönleriyle ele alıp değerlendirdiğimde, olumlu yönlerin ağır bastığını ve gelişen yönün bilimsel sosyalizmden yana olduğunu gördüm.

Özellikle Selimiye'nin son günlerinde ve Selimiye sonrası, Ankara Cezaevinde olsun, Kayseri Cezaevinde olsun, halkıma daha çok nasıl yararlı olacağım konularında titiz bir arayışa yöneldim.

Ve kendime dedim ki :

«Gerçeğe uygun olmayan temeller üzerine kurulu olan herşey, gerçeğin ateşi karşısında erir, yıkılır. Hayatındaki yalanları, zaafları, o yalanlara ve zaaflara tekabül eden bütün ilişkileri, nesnel koşulların elverdiği oranda temizle. Yalnız kalmaktan korkma. Gerçek seni güçlendirecektir.»

Zaaflarım üzerinde bu denli titizlikle durmamın nedeni şuydu :

Dışa karşı mücadelenin temel koşullarından biri iç birlik ve sağlamlıktır. İçten çürük, tutarsız ve zaaflarla dolu olan hiçbirşey dışa karşı başarılı olamaz. Bu nedenle, toplumsal-siyasal mücadelede, kişi, grup, parti...kendi içinde sınıf mücadelesini esas almalıdır. Ben de, bu doğru ilkeyi kendi alanımda gerçekleştirmeye çalışıyorum. Çeşitli hatalar yapmış bir insan olarak, bir zamanlar oportünist, revizyonist, reformist görüşlerden etkilenen, bir yığın burjuva pislikle iç-içe olan ve hala da bu olumsuzluklardan tam anlamıyla kurtulamamış bir insan olarak, hatalardan arınmanın, ancak ve ancak sınıf mücadelesinin ilkelerine sarılarak, eleştiri - özeleştiri süzgecinden geçilerek mümkün olacağına inanıyorum. Örneğin revizyonizmle uzlaşma eğilimleri taşıyorsa bir devrimci, bu, içindeki revizyonist yanla, dıştaki revizyonist kutupların birbirini çekmesi, birbirine yakınlaşması demektir. Revizyonizmle uzlaşma, süper benzinle çalışan bir arabanın deposuna gaz ya da mazot doldurmaya benzer. Bu bileşimde bir akaryakıta sahip araba yürüyemez,

yürüse bile yolda kalır; hedefine ulaşamaz. Bu olumsuz yanlarım, Güney Filmdeki arkadaşlarla ilişkilerime de yansıdı. Kendine proleter devrimci diyenlerin sekter ve yanlış tutumları ve özellikle de cezaevi koşullarının etkisiyle, onların, yani Güney Filmdeki arkadaşların zaaflarıyla ve yanlış tutumlarıyla uzlaşmak zorunda kaldım. Başka çarem de yoktu. Bu nedenle Güney Film, sinema alanında bile kendine düşen görevleri tam anlamıyla yerine getiremedi. İç tutarlılığını sağlayamadı. Ben başka şeyler düşünüyordum, onlar başka. Benim niyetlerim başkaydı, onların başka. Ne zaman patlayacağı belli olmayan lastikle, bol dönemeçli, inişli-çıkışlı dağ yolları aşılamazdı. Bu siyaset ve kadroyla yarı yolda kalmamız, dağılmamız kaçınılmazdı. Güney Film yamalı bir bohça olmaktan kurtarılamadı; olumlu ve gelişen yanlarımla, oradaki arkadaşlar arasında bağ sağlanamadı. Onlar gerileyeni ve çökeni temsil ediyorlardı...Güney Film'e egemen olmaları, Güney Film'in de gerileyeni ve çökeni temsil etmesini getirdi. Oysa ben, gelişeni ve yeniyi temsil ediyordum, ama üzerlerinde etkinliğim yoktu. Adım orda idi, fakat düşüncelerim uygulanamıyordu ve düşüncelerimi uygulayacak kadrolarımız yoktu. Bu konuda, tayin edici hata benim olmakla birlikte, bütün hataları yüklenmemin gereksiz bir alçakgönüllük olacağı açıktır.

Çeşitli zamanlarda, çeşitli siyasetlere bağlı, kendilerine «proleter devrimci» diyen arkadaşlarla Güney Film'le aramdaki çelişmeleri konuştum. Onlara en açık biçimiyle durumları anlattım. Bana yardım etmelerini istedim. Onlar, beni daha da yalnız bıraktılar. Güney Film'le benim aramdaki çelişmenin, kişisel bir çelişme değil, ML ile revizyonizm ve her türden oportünizm arasındaki çelişme olduğunu görmediler. Ve hatta bir kısmı, benim bu çelişmeler içinde boğulup, kendi gruplarına katılacağımı bile hayal ettiler. Ve o sıralar benimle birlikte olmayı düşünen bir arkadaşı etkileyip yanımdan çektiler ve kendi siyasetlerinin bir unsuru yaptılar. O arkadaş şimdi nerdedir, hangi siyasi çalkantı içindedir bilemiyorum. Çünkü korkak ve kararsızlar, kendine güvenemeyenler, cereyanları göğüslemeyi göze alamayanlar devrime yararlı olamazlar ve kararlı bir çizgi izleyemezler.

Güney Filmdeki arkadaşlarla, düşündüğüm nitelikte siyasi bir gazetenin çıkartılması koşullarının kesinlikle ortadan kalktığı bir dönemde, en azından, proleter devrimci eğilimlere sahip siyasetlerle ortaklaşa bir kültür-sanat ve siyaset dergisi düşündüm. Bu, ham bir hayaldi. Aslında olmayacak bir şeydi. Fakat, mutlaka denenmesi gereken bir şeydi. HK-HB-HY- ve Kürt ML'lerinin bu konuda neler düşündüklerini öğrenmek istedim. Haber gönderdim. Bu konuyla ilgilenmeyi HY'dan, L.A. adlı bir arkadaş üstüne aldı. Olumlu bir sonuç alamadık. HK'dan bazı arkadaşlarla konuştum sonra. Onlar soruna, yanlış bir biçimde, sadece HK perspektifinden bakıyorlardı. «HK'nun birlik anlayışı bellidir» diyorlardı. Oysa ben HK siyaseti temelinde bir dergi düşünmüyordum. Böyle bir düşüncem olsaydı, HK siyasetini siyasetime uygun görseydim, hiç çekinmeden o saflara katılırdım.

Bu arkadaşlarla, düşündüğüm, en azından düşündüğüme yakın bir dergi çıkarma olanakları da ortadan kalkınca, ben yine Güney Film'deki arkadaşlara yaklaşmak, onlardan yardım istemek zorunda kaldım. Onlar, bir kültür-sanat ve siyaset dergisinden bile ürküyorlardı. «Dergi çıkartmanın koşulları yok» diyorlardı. Sonunda, dergi çıkartılmadığı takdirde, birlikte yürüyemeyeceğimiz, yani Güney Film'in oportünist-revizyonist çatısı altında bile birlikte olamayacağımız anlaşılınca, bunlar, göstermelik bile olsa bir dergi çıkartmaya razı oldular. Bunların düşündüğü dergi haftalıktı. Bir çeşit magazin dergisiydi. Oysa benim düşüncelerimle onların düşünceleri temelden çelişiyordu. Onlar başlangıçta kırk-elli bin basacaklardı, ilanlarla, reklamlarla «ortalığı birbirine katacaklardı.» Adım, yine bir ticaret aracı olarak kullanılacaktı. Oysa ben, başlangıçta zayıf bile olsa, giderek güçlenecek aylık bir dergi düşünüyordum. Başarılı olunursa, kitlelerle bağları gelişirse, haftalığa ve en sonunda da günlük bir gazeteye dönüş-

bilirdi. Aramızdaki çelişmeler, devrimle karşı-devrim arasındaki bir çelişme niteliğine bürünmeye doğru hızla ilerliyordu. İşte bu noktada, derginin çıkartılması görev ve sorumluluklarını yüklenecek arkadaşların seçiminde, Güney Filmin «büyük şefi» son rolünü oynadı. Öyle arkadaşlar seçti ki, bu arkadaşlarla belli bir noktadan sonra birlikte yürümemiz mümkün değildi. Pratikte bir yığın ayrılıklar çıkacaktı karşımıza; bir bataktan çıkıp başka bir batağa düşecektim. Bana diyordu ki, «bunlardan başka sana yardım edecek kimse yok.» Öylesine zor koşullar altındaydım ki, öylesine yalnız bırakılmıştım ki, denize düşen yılana sarılır örneği, kabul ettim. Dergi mutlaka çıkmalıydı. Yanlış yunluş da olsa çıkmalıydı. Dergi bir süre sallanacak, çeşitli saldırılara uğrayacak, benden bir yığın şey götürecek, fakat sonunda mutlaka rayına oturacaktı. Mutlaka düzeltecektim işleri. Bana yardım edebilecek arkadaşlar bulacaktım. Düşüncelerim açıklandıkça, çevremizde toparlanacak arkadaşlar çıkacaktı. Böyle düşünüyordum.

Derginin sorumluluğunu yüklenen arkadaşlardan biri, derginin daha birinci sayısının çıkartılması sırasında, en zor günlerimizde, derginin gecikmesine de neden olarak, bizi yüzüstü bırakıp Aydınlık saflarına katıldı. Ki ben onların gideceği yerin kaçınılmaz olarak Aydınlık oportünizmi olacağını biliyordum. Bu konuda bir mektup da yazmıştım. Fakat, mektubu verdiğim arkadaş, bu düşüncelerimin onlarca o koşullar içinde bilinmesinin yararlı olmayacağını söyledi. O arkadaşlarla ayrılığımız kaçınılmazdı. Fakat, üç adım sonra ayrılacağımızı bile bile onlarla yürümeye çalışmak zorundaydım. Çünkü, kendilerini proleter devrimci ilan eden siyasetler bana ve çıkartmayı düşündüğümüz dergiye karşı öylesine yanlış, öylesine sorumsuz bir tavır takındılar ki, bunun adına oportünizme ve revizyonizme hizmet, diyebilirim.

Derginin sorumlu yönetmenliği görevini yüklenen arkadaş, bazı düşüncelerimin dergiye yansımaması için özel bir çaba gösterdi; bir süre, düşüncelerimin kelepçesi görevlerini ustalıkla yürüttü. Onların düşündüğü dergi ile benim ve arkadaşlarımın düşündüğü dergi çok farklıydı. Biz, kültür-sanat ve siyaset dergisi derken, onlar, içeriğini de hedefleyerek «siyaset» sözcüğünü sili-verdiler. Onlardan biri diyordu ki :

«Bugün anti-revizyonist olduğunu savunan dört siyaset ve gazete var. GÜNEY DERGİSİ beşinci olmamalı düşüncesindeyim. Biz her şeyden önce devrimci, yurtsever ve demokratların birliğini sağlamlaştırmalıyız.»

Bu yazıya şöyle karşılık verdim :

«... dört siyaset ve gazete var. Güney Dergisi beşinci olmamalı, düşüncesinde olduğunu söylüyorsun. 'Devrimci, yurtsever, demokratların birliğini' sağlamlaştırmak için 'beşinci' olmak zorundayız. Ancak 'beşinci' olunarak birlik yolunda mücadele edebilir. Amacımız 'beşinci' olarak kalmak değil, tek bir hareketi yaratma süreci içinde yokolmaktır, o tek hareketin parçası olmaktır.»

İşte bu arkadaşların «beşinci» olmamak için direnmeleri -ki bunun çeşitli siyasi nedenleri vardır- dergiyi cansız, hayattan kopuk, suya sabuna dokunmayan bitkisel bir içerikle kitlelere sundu. Böyle bir dergi yaşıyamazdı. Çünkü gelişen hayat ve mücadeleyle bağları yoktu. Derginin böyle gitmesine «dur» demek gerekiyordu ve biz bu görevi yerine getirdik. Onlara «dur» dedik.

Bu mektubumda, birinci sayıdan başlayarak, derginin bütün sayılarını ve bazı yazılarını ele alarak görüşlerimi belirtmek istiyorum. Çünkü, bazı konulardaki görüş ayrılıkları dergiye yansımış, bazı arkadaşların kendine özgü düşünceleri derginin görüşleri havasında sunulmuştur. Benim ne düşündüğümü, nasıl düşündüğümü bilmeyenlerce, orada konulan görüşler bir bakıma benim de düşüncelerim gibi anlaşılabilir. Bu nedenlerle, derginin gerek biçim, gerekse içerik açısından eleştirilmesi ve düşündüklerimin açıklığa kavuşması gerekiyor. Bu bir zorunluktur.

Dergimiz, yeniden inşa süreci içerisindedir. Böyle bir süreç içerisindeki bir dergi, geçmişi kısa da olsa, geçmişine doğru ve sağlıklı bir eleştirici gözle bakmalıdır.

(devam edecek)

"A Politik" sanat ve bireysellik üzerine

METİN GÜVEN

Halkımızın yükselen ve gelişen mücadelesinin biricik mirası olan Proleter Devrimci hareket içindeki dağınıklık ve karmaşa, ister istemez kendisini Proleter Devrimci Kültür içinde de gösteriyor. Marx, Kugelman'a yazdığı mektupların birinde; «bütün sonuçlar sebeb, bütün sebebler sonuçtur.» der.

Öyleyse hemen soralım.

Bu dağınıklık ve karmaşa nereden kaynaklanıyor?

Bana göre, bu soruya en iyi cevabı «sağlam ve doğru bir siyasi yönlendirme olmadan zorlu bir mücadele tarzını geliştirmek mümkün değildir.» diyen Mao Zedung vermektedir. Gerçekten de, her meselede, «sağlam ve doğru bir siyasi yönlendirme» esastır. Fakat, zorlu bir mücadele tarzını geliştirmek gibi ciddi endişeler taşımadan, «sağlam ve doğru bir siyasi yönlendirme»nin kendiliğinden gerçekleşeceğini beklemek, büyük ölçüde, sulanmayan, ekilmeyen tarlalardan ürün beklemeye benzer.

«Siyasetimizi kitlelere götürelim.» deniyor. Ama, Kitlelerin en yoğun olduğu yerler olan, Fabrikalar ve kırsal bölgeler revizonistlerin ve reformistlerin kaleleri haline geliyor.

«Kitlelerin ideolojik ve siyasi eğitimine önem verelim.» deniyor. Ama, «kadro»ların, «önder»lerin eğitimlerinde bile, dar kapsamlı ve yetersiz çalışmaların dışına çıkılamıyor.

«Revizyonizmle her alanda mücadele edelim.» deniyor Ama, çok önemli bir mücadele platformu olan Kültür ve sanat alanında, sosyal faşist beslemelerin ona yakın dergisinin karşısına, halkımızın bağrından yükselerek çıkan ve esas amacı Proleter devrimci kültürü yaşatmak ve geliştirmek olan, Anti-revizyonist aylık bir dergi ye, kayıtsız, ilgisiz kalınıyor.

«Proletaryanın partisini kuralım.» deniyor. Ama, önemsiz görüş ayrılıklarının üzerine bile, ayarılıkları ortadan kaldırmak isteğiyle değilde, ayrılıkları körüklemek amacıyla gidiliyor.

Bütün bunlar neden oluyor?

Şundan oluyor.

Çünkü, Ülkemizde Proleter devrimci harekete yakınlık duyanların büyük bir kesimi, hazırlandıkları ya da vermekte oldukları mücadeleyi kendileri için uygun olan zaman dilimlerine sığdırma telaşı içinde olduklarından, «zorlu ve uzun süreli bir mücadele tarzını geliştirmek» gibi kaygılar beslemiyor. Bu da, «sağlam ve doğru bir siyasi yönlendirme»nin kurulmasını engellemese bile en azından geciktiriyor.

Bu yazının esas amacı işçi sınıfının ortak irade birliği demek olan partinin bu güne kadar yaratılmamasında etken olan sebebleri araştırmak değildir.

Bu yazının amacı, Sanata «ekonomi politik içinde bir yer aramak»da değildir. Çünkü Engels'in tanımıyla Ekonomi Politik; «En geniş anlamda, insan toplumunda maddi yaşama araçlarının üretim ve değişimlerini yöneten yasaların bilimidir.» (Anti-Dühring, s. 235)

Aynı Engels, kabaca «alt yapı-üst yapı» ilişkileri dediğimiz olaya bakın nasıl yaklaşıyor;

«Materyalist tarih anlayışına göre, tarihte belirleyici etken son aşamada, gerçek yaşamın üretimi ve yeniden üretimidir. Ne Marx, ne de ben, hiç bir zaman daha fazlasını iddia etmedik. Eğer, sonradan her hangi biri, ekonomik etken tek belirleyicidir dedirtmek üzere bu önermenin anlamını zorlarsa, onu boş, soyut, anlamsız bir söz haline getirmiş olur. Ekonomik durum temeldir ama, çeşitli üst yapı öğeleri-sınıf mücadelesinin siyasal biçimleri ve sonuçları-savaş bir kez kazanıldıktan sonra, kazanan sınıf tarafından hazırlanan Anayasalar v.b hukuksal biçimler, hattâ bütün bu gerçek mücadelelerin, mücadeleye katılanların beynindeki yansıları, siyasal, hukuksal, felsefi teoriler, din anlayışları ve bunların daha sonraki doğmatik sistemler halinde gelişmeleri, hepsi de tarihsel mücadelenin gidişi üzerinde etki yapar ve **bir çok durumda ağır basarak** onun biçimini belirler. Bütün bu etkenlerin etki ve tepkisi vardır. Öyleki, ekonomik hareket, bu etkenlerin bağrında, sonunda bir zorunluluk olarak, sonsuz bir raslantılar (yani aralarındaki gizli bağlantı o kadar uzak ya da ortaya konulması o kadar güç olduğundan yok sayabildiğimiz şeyler ve olaylar) yığını arasından kendine yol açmaya başlar. Yoksa teorinin herhangi bir tarihsel döneme uygulanması, kanımca birinci dereceden basit bir denklemi çözmekten daha kolay olurdu.» (Din Üzerine- s. 274)

Umarım bu uzun alıntı, Sanatın, «sınıf mücadelesi içindeki yeri ve önemi» ve yazının hedefi hakkında okuyucuya yeteri kadar ipucu vermiş olmalı.

«Tarihsel mücadelenin gidişi üzerinde etki yapan ve bir çok durumda ağır basarak onun biçimini belirleyen» unsurlardan biri olan Sanatın önemi, Yılmaz Güney»inde bir mektubunda belirttiği gibi, ancak bilimsel sosyalizmin temel kitapları okunduktan sonra kavra-

nılabilir. Ancak o zaman, Feodal, burjuva ve revizyonist Kültür ve sanata karşı verilen mücadele ciddi ve devrimci boyutlar kazanabilir. Bu, aynı zamanda Proleter devrimci kültür ve sanatın önündeki engellerin kaldırılması demektir. Ama daha da önemlisi, bu, halkın yükselen mücadelesine denk düşen ırmaklar, nehirler hazırlamaktır. Proleter Devrimci hareketimiz ancak bu nehir ve ırmaklardan geçerek «zorlu bir çalışma tarzına» ve «sağlam ve doğru bir siyasi önderliğe» ulaşabilir. Aksi halde daha bir çok yılımız, içi boş ve kof sloganlar atmakla geçecektir.

Marx, «söylenen sözlere değil, yapılan işlere önem verin» diyor. Bu önermeyi şöyle de formule edebiliriz: «gerçekleştirebileceğiniz hedefler için eylemler saptayın ve bu hedefe mutlaka ulaşın»

Bu yazıda ise benim iki amacım var:

— «a politik» sanat ya da «sınıflarüstü sanat» kavramlarını açıklamak

— Son zamanlarda çok tartışılan sanatta «bireysellik» konusunu araştırmak

«a Politik» ya da «sınıflar üstü sanat» OLABİLİR Mİ?

Marx şöyle diyor :

..hayatlarının sosyal üretiminde İnsanlar iradelerine tabi olmayan, belirli, zaruri ilişkiler yani maddi üretim güçlerinin belirli bir gelişme derecesine tekabül eden üretim ilişkiler kurarlar. Bu üretim ilişkilerinin tümü, toplumun ekonomik yapısını, üzerinde hukuki ve siyasi üst yapının yükseldiği ve kendisine belirli sosyal bilinç şekillerinin tekabül ettiği somut temeli meydana getirirler. Maddi hayatın üretim tarzı genellikle sosyal, siyasi ve fikri hayat sürecini belirler. (şartlandırır) İnsanların varlıklarını belirleyen bilinçleri değil, tersine insanların bilinçlerini belirleyen sosyal varlıklarıdır. (Ekonomi Politiğin eleştirisine katkı-Önsöz- s. 3)

Öyleyse genel olarak insanlığın özel olarak da sanatın gelişimini incelerken ne yapmalı, nasıl davranmalıyız?

Şöyle davranmalıyız.

Bize göre, hem insanlığın tarihi, hemde bu tarihin önemli bir parçası olan sanatın gelişimi doğrudan doğruya sınıf mücadelelerinin tarihidir. Çünkü tarihin hiçbir aşamasında İnsanlar, birbirlerinden ayrı bağımsız guruplar halinde bulunmamışlar, tam da tersine üstelik «kendi iradelerine tabi olmayan, belirli, zaruri ilişkiler, yani maddi üretim güçlerinin belirli bir gelişme derecesine tekabül eden üretim ilişkileri» kurmuşlar, bu da toplumların ortaya çıkıp gelişmesinde başlıca etken olmuştur. Toplumların ortaya çıkmasıyla başlayan ve çoğalan sınıf mücadeleleri, bu mücadelelere katılanların hayatlarını ve beyinlerini etkilemiş ve «beyindeki yansılar, siyasal, hukuksal, felsefi teoriler, din anlayışları ve bunların daha sonraki doğmatik sistemler halinde gelişmeleri, hepsi de tarihsel mücadelenin gidişi üzerinde etki yaparak ve bir çok durumda ağır basarak» toplumların yapılarında tayin e dici değişmelerin meydana gelmesini sağlamışlardır.

Ne var ki, bu ilişki, yani yukarda sayılan etkenlerin «etki ve tepkileri» mekanik bir tarzda ele alınmamalıdır. Engels' inde söylediği gibi, ekonomik etkenle bu etken üzerinde yükselen kurumlar arasındaki «etki ve tepki» ilişkisi en azından «birinci dereceden basit bir denklemi çözmenin» ötesinde karmaşık bir yapı arzeder. Bu yapıyı anlamayan ve açıklayamayan kafaların gideceği yer, revizyonizm-ve karşı devrim safları olacaktır. «Yerli» revizyonist ideologlardan «bay» Ali Taygun, «Sanat emeği» adlı yeni saldırı üssü derginin üçüncü sayısında Sanata «ekonomi Politik içinde bir yer ararken» yani sanatların gelişmesiyle toplumların gelişmesi arasında paralellikler bulmağa çalışırken esas olarak «anti-komünizm»in reklamını yapıyor.

Marx der ki :

«Bilindiği gibi, sanatın serpilip geliştiği bazı devirlerin ne toplumun genel gelişmesiyle ne de, bundan dolayı adeta onun çatısını meydana getiren maddi temelin gelişmesiyle bir ilgisi vardır... Sanat dünyasında çeşitli sanat türlerinin gelişmesi apayrı olduğu için, genel olarak sanatın gelişmesiyle, toplumun gelişmesi arasında aynı ayrılığı görünce şaşmamak gerekir. Güç olan bu çelişkileri genel bir şekilde kavrayabilmektir.» (Ekonomi Politiğin eleştirisine katkı _ 223)

«Bay» Taygun ve onun gibilerin «güç olan çelişkileri genel bir şekilde kavrayamadıklarını» düşünmek bize göre safdilliğin de ötesinde bir yaklaşım olur. Yunus Emre'yi, Karaca oğlanı, Pirsultan Abdal'ı, Nazım Hikmet'i Ahmed Arif'i, Yaşar Kemal'i Aziz Nesin'i ve Yılmaz Güney'i ortaya çıkaran toplumun gelişmesinin, Türkiye halkının sanatının geldiği gelişim çizgisinden çok gerilerde olduğunu görmemek mümkün değildir. Bu gerçeği gizlemeğe çalışmanın tek amacı vardır, Marksizmi hasırlatı etmek.

Marx, Yunan toplumuyla, yunan sanatı arasındaki ilgiyi açıklarken şunları söylüyor:

«Kötü yetiştirilmiş çocuklar vardır, erken gelişmiş çocuklar vardır. İlk çağlardaki milletlerin pek çoğu erken gelişmiş çocuklar gibidir. Yunanlılar normal çocuklardı. Sanatlarının yaratan ilkelliği ile çelişmiyor. Tersine bu ilkelliğin bir sonucu oluyor. Bu da bize yeterince gelişmemiş sosyal şartlar altında bize çekici gelmesi, bu sanatı

yaratan toplumun ilkelliği ile çelişmiyor. Tersine bu ilkelliğin bir sonucu oluyor. Bu da bize bu eserlerin yeterince gelişmemiş sosyal şartlar altında ortaya çıkabileceğini ve bu şartların bir daha geri gelmeyeceğini gösteriyor.» (Ag-k s. 2?5)

Bu tahlilleri mekanik bir tarzda yorumlayan arasında kimi zaman bazı yurtsever karakterli arkadaşlara da rastlıyorum. Bunlardan Ali Eralp, «Yeni adımlar» dergisin 11. sayısında yayınlanan «Sanat ve İdeoloji» başlıklı yazısının bir yerinde şunları da söylüyor :

«...Bugün ülkemizde Fuzuli gibi düşünen, Fuzuli tarzında söylenen şairler yoksa eğer, ya da Fuzuli'nin yaşadığı çağda, Nazım Hikmet gibi düşünen Nazım Hikmet tarzında söylenen şairlere rastlamıyorsak, bunun sebebini her şeyden önce, insanların maddi varoluş ve sosyal ilişkilerinde aramak gerekir...»

«Fuzuli'nin yaşadığı çağda Nazım Hikmet gibi düşünen» şairler var mıydı, yok muydu bilmiyorum ama, «Nazım Hikmetin yaşadığı çağda» «Fuzuli tarzında» söyleyen şairler olmasa da, «Fuzuli gibi düşünen» ve belki de Fuzuli'yi aratacak kadar «düşünen» şairlerin sayısı bir hayli kabarık.

Örneğin,

«Beni candan usandırdı -cefadan yar usanmaz mı-felekler yandı ahımdan - muradın şem'i yanmazmı - Fuzuli rind'i şeydadır-Hem'işe halka rüsvadır-sorun kim bu ne sevdadırbu sevda dan usanmaz mı.»

diyen, Fuzuli ile

«boynunun ve - omuzlarının narinliği - dudaklarının üstündeki - ter damlası - kayar gibi, uzanışı - kollarımda vücudunun - beyaz bir - ırmak gibi-yaşanmış ve - yaşanacak - bütün aşkların - baygınlığını yaşamak seninle - vücudun üstüne - yazdığım bu şiir - senin her zaman ki - güzelliğinin-tanıtı gibi kalmalıdır - sevgilim-gövden, sinerdi gövdeme - çocuk ve - günahkâr - başın dinlenirdi omzunda»

diyen Ataol Behramoğlu arasında ne türden bir düşünce farkı vardır? Ya da fark varsa, bu fark kimin Lehinedir ?

Fuzuli ile Ataol Behramoğlunu kıyaslamanın aslında Feodal Kültürle, Emperyalist Burjuvaziden kaynaklanan Revizyonist kültürü karşılaştırmanın bir aracı olduğunu öyle sanıyorum, okuyucu anlamıştır. Fuzuli'nin «ruhunda» beni bağışlamasını dilerken, örnek olarak aldığım iki şiirdeki «kadın» ve «aşk» anlayışlarını biraz açıklamak istiyorum. Fuzuli'de «kadın» yüceltiliyor. «Bay» Behramoğlu'da ise «kadın» her türlü sosyal pratiğin dışında sadece erkeğe zevk veren bir unsur olarak «düşleniyor». Aynı türden ya da benzeri algılamalara, Cemal Süreya, İlhan Berk, Edip Cansever'de de rastlıyoruz. Örneğin, Cemal Süreya. «Karım olan karnını ve önlerini orospum olan yanlarını ve arkalarını-işte bütün bunlarını bunlarını bunlarını-Nasıl unuturum hiç, unutmadım- diyebiliyor.

Lenin, Clara Zetkin'le (O büyük kadınla) yaptığı konuşmaların birinde şunları söyler kendisine:

«..Cinsel arzunun tatmin edilmesinin ve aşk yapmak arzusunun «bir bardak su» içmek kadar basit ve önemsiz olduğu hakkındaki meşhur teoriyi şüphesiz duymuşsundur. Bu teori yüzünden gençliğimizin bir kısmı aklını kaçırmış, hem de tamamen aklını kaçırmış. Bu teori bir çok genç kız ve erkek için kötü sonuçlar yaratmıştır. Bunun savunucuları söyledikleri şeyin Marksist bir teori olduğunu iddia ediyorlar. Toplumun İdeolojik üst yapısındaki bütün olaylara ve değişikliklerine, o toplumun ekonomik temelinden doğrudan ve yavaş ça sonuç çıkaran, Marksizmin hiçbir şeklini istemiyorum.» (Kadınların Kurtuluşu- s. 137-138)

İşte tam da, «bay» Behramoğlu'na ve «bay» Süreya'ya uygun düşen bir teori.. Üstelik, bu adamlar, bir bardaklık suyu elli ayrı bardağa bölmüşler ve her ayrı bardağı sanki bir fıçı suyu ağızlarına diker gibi yerden kaldırıyorlar.

Bu işin doğrusu nedir?

Yani, M-L ustalar bize neler öğütlüyor?

Bu soruların cevaplarını bilmek sanatçı olarak bizlere neden gereklidir?

K. Marx, Kugelman'a 12 Aralık 1868 tarihinde Londra'dan postaladığı mektupta «Tarih konusunda birazcık bilgisi olan herkesin malumudur ki, büyük sosyal değişiklikler kadın heyecanı olmadan mümkün olamaz.» diyor ve ilave ediyor, «Sosyal ilerleme, Cinsi - latifin (çirkinleri dahil) sosyal pozisyonu ile tam olarak ölçülebilir. (Kugelman'a mektuplar, s. 103)

Görüyorsunuz «kadın sorunu» ve «kadının toplum içindeki yeri» ve bunların türevleri olan «aşk», «cinsel ilişki», «Gönül işleri» v.b. kavramlar, «Sosyal ilerleme»nin yönünü ve yöntemini tayin edecek kadar önemlidir.

Lenin'in de belirttiği gibi, «gönül ilişkileri» mücadele ve devrim için hiçte iyi değildir. «Gönül işleri»ni politikayı karıştıran kadınların ya da uçkuruna düşkün ve kendini her gördüğü genç kadına kaptıran erkeklerin güvenilir ve dayanıklı olduğu söylenemez. Cinsel konularda teşhir burjuvacadır. Bozulmanın bir belirtisidir. Proletarya yükselen sınıftır. Proletarya, kapitalizmin rezilliğini, iğrençliğini unutmamalıdır. Proletarya savaşmak için en güçlü, ilhamını, sınıfsal konumundan ve komünist fikirden alır. Proletaryanın ihtiyacı olan berraklık. berraklık yine berraklıktır.

Kendi kendini denetleme kölelik değildir. Doğal olarak aşk işlerinde de kölelik sayılmaz.

Cinsellikte asıl amaç çoğalma içgüdüsünü tatmindir. «Bir bardak su» teorisi ve onun «yerli» taşıyıcıları işte burada iflas ediyorlar. Elli ayrı parçaya da bölünse, bir bardak suyu içmek bireysel bir meseledir çünkü. Ama aşk, iki insanın işidir ve üçüncü bir insana yönelik bir davranış türüdür.

Görülüyor ki, Fuzuli'de, «bay» Behramoğlu'da, «bay» Süreya'da, - tıpkı Nazım Hikmet ya da Ahmet Arif gibi «politik» şairlerdir. Fakat işte arada ufak (!) bir fark var. İlk sayılanlar ve onların yazdıkları şiirler hakim sınıfların ideolojilerine, daha sonra sayılanlar ve onların yazdıkları şiirler ise, Devrimci Proletaryanın ve yoksul halkın ideolojisine hizmet ediyor.

«İkinci yeni» şiirde bir burjuva akımıydı.

Aynı Burjuvazi yerinde duruyor ama, «üçüncü», «dördüncü», «beşinci...» yeni - şiir akımları türedilmedi.

Neden?

Çünkü bugün, 27 sene evvelinden daha akıllı ve daha güçlü bir Emperyalist Burjuvazi var Dünyada.

Ve o Burjuvazinin kesin emrinde olan «standart tabut taşıyıcısı» revizyonistler, belki de «elli ikinci yeni»yi yaratmak üzereler.

SANATTA «bireysellik» NE ANLAMA GELİR?

Ataol Behramoğlu bir şiirinde :

«beni meczup bir şair sayın» diyor.

Haklı talepler karşısında her zaman boynumuz kıldan incedir. Ne var ki, hiçbir «meczup»un kitleleri zehirlemesine de izin veremeyiz.

Örneğin, «Sanat Emeğinin» birinci sayısında «bay» Behramoğlu :

«ve dalgakıranlarla zincirlenmiş deniz
gitgide çürüyen bir su olmada artık
akıtmakta zehrini doğaya
içimizdeki bataklık»

der de, bu dizeleri eleştirenleri «eleştirirken» yazdığı şiirin «işçi sınıfı sanatının» gereği olduğunu iddia ederse, kendisine gereken dersi vermek, Devrimci Proletaryanın bize yüklediği bir görev olur.

Politika gazetesinde yayınlanan «yazı»sında «bay» Behramoğlu, kendi şiirini savunurken «kabahatinden büyük özürler» ileri sürüyor.

Anlaşıldığı kadarıyla;

«Bir devrimcinin de yaşayabileceği belli ve çarpıcı bir anın duygularını olanca yalınlığıyla, insanlığiyle ve içtenliğiyle» söyleyebilmek isteği «bay» Behramoğlu'nu böyle bir şiir yazmağa zorlamış.

Dedikleri doğrudur. Gerçekten de devrimci bir Şair, gelip geçen günlerin kendisine bıraktığı duyguları anlatmak zorundadır. Hem de, «bütün içtenliği, yalınlığı ve insaniliği» ile.

Fakat insanın kafasına yine de bazı sorular takılıyor.

«Devrimci» kime derler?

İçlerinde «bataklık» taşıyan ve «doğayı zehirleyenler» kimlerdir?

Kimlerin denizi «zincirlidir» ve kimlerin denizi «gitgide çürüyen bir su olmaya» mahkûmdur?

Nedir bu «insanilik» denen şey?

Çağımız ulusal ve sosyal kurtuluş çağıdır. Başta Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkeleri olmak üzere Dünyanın her yerinde halklar. Emperyalizme ve Sosyal Emperyalizme karşı mücadele bayrakları açıyorlar. Ülkemizde günde ortalama 4 insan öldürülüyor. Ama nedense, bütün bunlar «şair»i etkilemiyor ve bütün bunlar «insani» olmuyor. Onun «insani»likten anladığı, sevgilisinin «kollarında beyaz bir ırmak gibi uzanışı» ve sevgilisinin «gövdesinin» kendi «gövdesine sinmesi» herhalde. Bu maraz heyecanların içinde yaşadığımız çağda bırakalım «insani»liği bir yana, onun karşıtıyla bile herhangi bir ilgisi olamaz. Çünkü, kuşların, kedilerin, ve diğer bütün hayvanların yüzlerinde bile yakınlarını kaybettikleri zaman, büyük bir hüzün ve acı birikir. Bu «hüzün» ve «acı»yı nasıl olur da bir «şair» farketmez? Doğrusu anlaşılır gibi değil. Hadi biz biraz «haydutluk» yapalım ve büyük bir iyiniyetle bunun «meczup»lukla açıklanabilir bir yanı olabileceğini düşünelim. Kaldı ki, çağımızda söz konusu olan, kuşların, kedilerin değil, insanların, halkların katledilmeleridir.

Bütün gerici sınıflar ve onların çeşitli alanlardaki «tabut» taşıyıcıları, özellikle de sosyal varlıkları tehlike de olduğu zamanlar, «insani»lik, «bireysellik» gibi kavramlara sarılırlar. Revizyonistlerde ki sızlanmaları da böyle düşünmek gerekir. Onlar için «yalın» olan «insani» olan «içten» olan Burjuvazinin yıllar önce Marksizmi sulandırmak için ortaya attığı duygu ve düşüncelerden başka şeyler değildir. Onların Dünya halklarının vermekte oldukları ulusal ve sosyal kurtuluş mücadeleleriyle sadece bu mücadeleleri bastırmak anlamında ilgileri vardır. **Bu anlamlı ilgiyi** kavramadan kendilerinin hiçbir davranışlarını kavramak mümkün değildir. Devrimci olmayan hiçbir şey «insani» değildir. Sınıf mücadelesi içinde «bireysellik» aramak ise olsa olsa yukarıda sözünü ettiğimiz **anlamlı ilginin** kendilerine verdiği bir görevdir.

Kırmızı çiçekler sadece yeşil çayırlarda yetişir. Biz, sürekli gürleşen, allaşan çayırların, ormanların sanatçıları ve şairleriyiz. Onlar da «bataklıkların» ve çorak arazilerin «meczup şairleri» işte.

oğluma hikayeler

YILMAZ GÜNEY yazdı, HASLET resimledi.

Düşmanlarını aklından çıkartan dostlarının yolunu bulamaz

Çocuk, babasını izliyordu.

Baba, yırtılmamasına özen göstererek, bir resmi duvardan söküyordu. Resimdeki adamın madalyaları vardı.

Yüzünün etleri sarkmış gözaltları torbalaşmıştı. Bir gazeteden kesildiği belliydi.

Baba, söktüğü resmin arkasına biraz diş macunu sürdü ve diğer resimlerin yanına yapıştırdı. Duvar çeşitli resimlerle doluydu.

Bu resimlerin arasında dedesinin, amcalarının, babasının, grevlerde çekilmiş işçi resimleri, halk kitlelerini yürüyüş halinde gösteren resimlerde vardı.

Duvarın bir yanında da, bazı devlet ve parti başkanlarının, ünlü film yıldızlarının çeşitli büyüklükte ve değişik görünümdeki resimleri vardı.

«Ben bu adamı tanıyorum» dedi çocuk,

güler yüzlü bir adamı gösterdi. Bazı devlet ve parti başkanlarının resimlerini gazetelerde, televizyonlarda göre göre tanımıştı.

«Bu Carter, değil mi baba?»

«Evet oğlum, Carter, bu...»

Babası, duvardan söktüğü yeni resmi Carter'in yanına yapıştırmıştı.

Çocuk, öteden beri dikkatini çeken bir resmi gösterdi.

«Baba, bu adam kim? Kolundaki işaret ne demektir?»

Baba dedi ki:

«Bu adamı iyi tanı oğlum. Bu adam, milyonlarca insanın kanına girmiş bir canidir. Bu adamın adı Hitlerdir. Kolundaki işaret de, faşizmin sembolü olan gamalı haçtır.»

«Bu itler bizim neyimiz olur ki?»

«İtler değil, Hitler!.. Hitler!..»

«Hitler bizim neyimiz olur ki baba?»

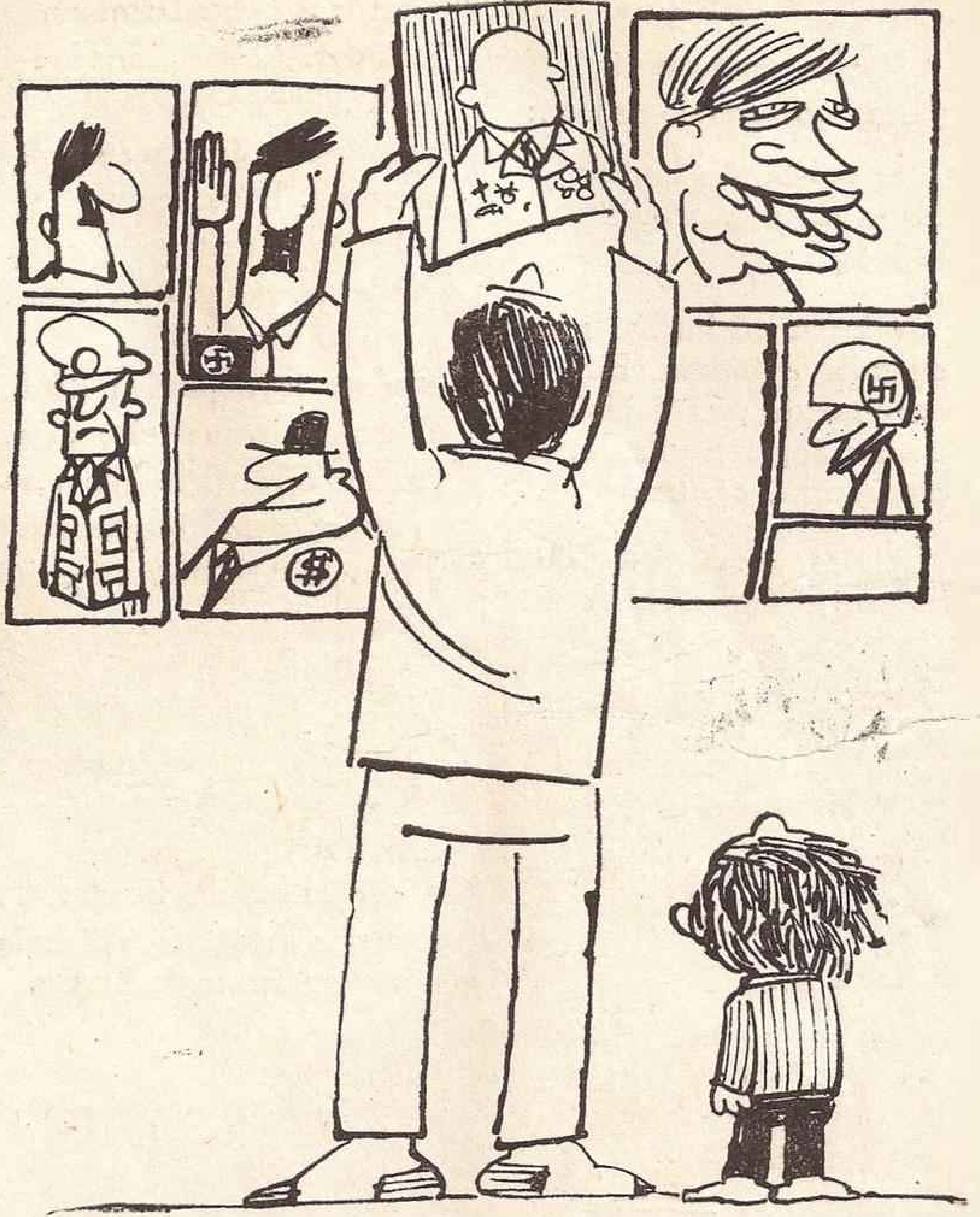
Baba dedi ki:

«Hitler ve onun gibi düşünenler, hem bizim, hem de bütün dünya halklarının düşmanlarıdır oğlum.»

Çocuk şaşırmıştı.

Dedi ki:

«İyi ama baba, madem ki bu adam bizim

düşmanımız, o halde niye resmini duvarımıza astın? Hergün yüzüne bakıyoruz... oldu mu ya?»

Baba dedi ki:

«Bak güzel oğlum, bu duvardaki bütün yazılara ve resimlere iyi bak. Bu resimlerin içinde, bizim hem dostlarımız vardır, hem de düşmanlarımız. Dikkat edersen, bu tarafa yapıştırdığım resimlerin kimlerden yana olduğunu anlayacaksın. Bak, bu tarafta, senin, dedenin, amcalarının, bizim grevde çekilmiş işçi arkadaşlarımızın resimleri var. Bak bunlar da Kürt köylüleri... Bunlar da köylü kardeşlerimizin, öğrenci kardeşlerimizin resimleri. Bunlar, ölen devrimci kardeşlerimizin resimleri. Bunlar Afrika'nın yiğit halklarının silahlı resimleri. Bunlar bizim dostlarımızdır. Bak, bu tarafta ne görüyorsun: Bu tarafta da, ünlü yıldızlar, baldır bacaklı kızlar, bazı parti ve devlet başkanlarının resimleri... bak bu adama, Viyetnamlı bir gerillanın kafasına kurşun sıkıyor... Bu resim Hitlerin resmi, bu Mussolini'nin resmi... Bunlar da bazı devletlerin

paralarının resmi…»

Çocuk, duvarın bir yanını göstererek dedi ki:

«Yani bütün bunlar bizim düşmanlarımız mı baba?»

«Bunlar bizim kanımızı emenlerdir oğlum. Bir ozanımızın dediği gibi, bunlar engerek yılanlarıdır, çıyanlardır, oğlum.»

«O zaman niye asıyoruz onların resimlerini baba? Yırtalım; hatta yakalım hepsini. Yalnız dostlarımızın sevdiklerimizin resimleri asılı kalsın.»

Baba, şevkatle oğlunun saçlarını okşadı.

Dedi ki:

«Biz düşmanlarımızın resimlerini sevdiğimizden değil ,aklımızdan çıkmasınlar diye karşımıza asıyoruz. Düşmanını aklından çıkartan dostlarının yolunu bulamaz, bunu iyi belle. Ben, bunları sevdiğimden değil, aklımdan çıkmasınlar diye, bunları biran için bile olsa unutmayayım diye karşıma asıyorum· Sabahları işe giderken bu resimlere bakıyorum. Bu resimler bana diyor ki, «ey koca Abdullah, işte senin gerçek düşmanların bunlardır. Etin fiyatını yükselmiş görürsen kasaba kızma, ekmeğin fiyatını yükselmiş görürsen fırıncıya kızma, bir arkadaşınla kavga etsen bile asıl düşmanları aklından çıkarma ki, kimlerin gerçek düşman, nelerin geçici kırıklıklar olduğunu anlayasın.» İşte fakir fukarayı bir parça ekmek için, bir parça aş için birbirlerine düşman edenler asıl bunlardır oğlum. Sen de, mahallede, okulda, çocuklarla oynarken, onlarla kavga edebilirsin, aranız açılabilir.

Sen de bileceksin ki, o çocuklar senin gerçek düşmanların değildir.

Sizleri kavga ettirenler de bunlardır. Bu karıların güzelliklerine, bu artislerin fiyakalı bakışlarına, bu devlet ve parti başkanlarının güler yüzlerine aldanma sakın…»

Çocuk, babasının söylediği şeyleri pek anlamamıştı. kafasının içinde yeni yeni biçimlenen düşünceler gelişiyordu.

Sordu:

«Peki, son yapıştırdığın bu madalyalı adam kim? Neden eskiden burdayken, şimdi söküp buraya taktın?»

«O da düşmanımız.»

«Ama yerini yeni değiştirdin. Eskiden bu tarafta, dostlarımız dediğin tarafta duruyordu.»

«İnsanlar sürekli değişirler oğlum. Herşey gibi ,insanlar da sürekli değişirler. Ben de, bugüne dek o adamı dostlarımız arasında biliyordum.

paralarının resmi···»

Çocuk, duvarın bir yanını göstererek dedi ki:

«Yani bütün bunlar bizim düşmanlarımız mı baba?»

«Bunlar bizim kanımızı emenlerdir oğlum. Bir ozanımızın dediği gibi, bunlar engerek yılanlarıdır, çıyanlardır, oğlum.»

«O zaman niye asıyoruz onların resimlerini baba? Yırtalım; hatta yakalım hepsini. Yalnız dostlarımızın sevdiklerimizin resimleri asılı kalsın.»

Baba, şevkatle oğlunun saçlarını okşadı.

Dedi ki:

«Biz düşmanlarımızın resimlerini sevdiğimizden değil ,aklımızdan çıkmasınlar diye karşımıza asıyoruz. Düşmanını aklından çıkartan dostlarının yolunu bulamaz, bunu iyi belle. Ben, bunları sevdiğimden değil, aklımdan çıkmasınlar diye, bunları biran için bile olsa unutmayayım diye karşıma asıyorum· Sabahları işe giderken bu resimlere bakıyorum. Bu resimler bana diyor ki, «ey koca Abdullah, işte senin gerçek düşmanların bunlardır. Etin fiyatını yükselmiş görürsen kasaba kızma, ekmeğin fiyatını yükselmiş görürsen fırıncıya kızma, bir arkadaşınla kavga etsen bile asıl düşmanları aklından çıkarma ki, kimlerin gerçek düşman, nelerin geçici kırıklıklar olduğunu anlayasın.» İşte fakir fukarayı bir parça ekmek için, bir parça aş için birbirlerine düşman edenler asıl bunlardır oğlum. Sen de, mahallede, okulda, çocuklarla oynarken, onlarla kavga edebilirsin, aranız açılabilir.

Sen de bileceksin ki, o çocuklar senin gerçek düşmanların değildir.

Sizleri kavga ettirenler de bunlardır. Bu karıların güzelliklerine, bu artislerin fiyakalı bakışlarına, bu devlet ve parti başkanlarının güler yüzlerine aldanma sakın···»

Çocuk, babasının söylediği şeyleri pek anlamamıştı. kafasının içinde yeni yeni biçimlenen düşünceler gelişiyordu.

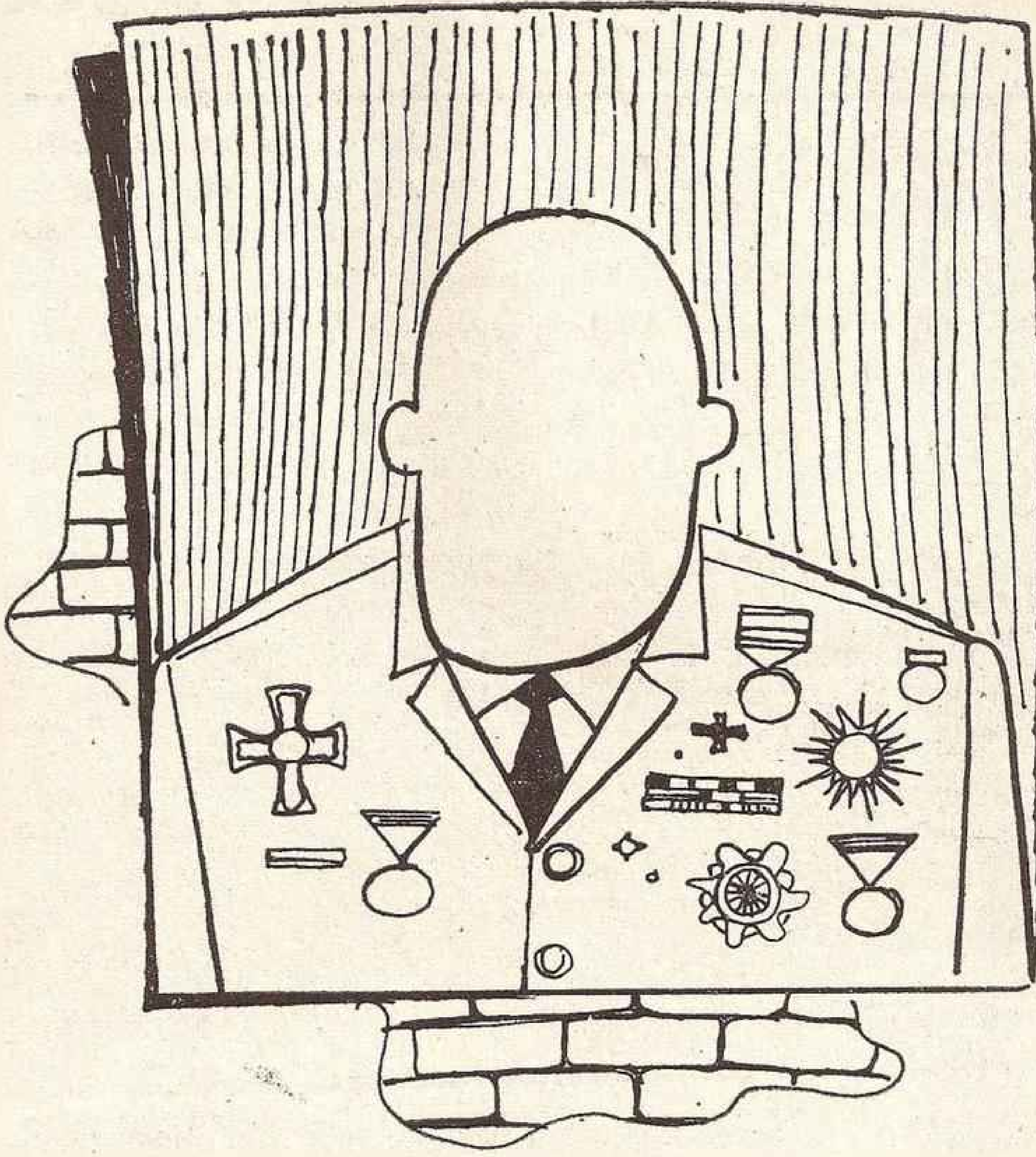
Sordu:

«Peki, son yapıştırdığın bu madalyalı adam kim? Neden eskiden burdayken, şimdi söküp buraya taktın?»

«O da düşmanımız.»

«Ama yerini yeni değiştirdin. Eskiden bu tarafta, dostlarımız dediğin tarafta duruyordu.»

«İnsanlar sürekli değişirler oğlum. Herşey gibi ,insanlar da sürekli değişirler. Ben de, bugüne dek o adamı dostlarımız arasında biliyordum.

Ama uzun uzun düşündükten sonra... insanlar uzun uzun düşünmeden, iyice ölçüp biçmeden bir karar verirlerse yanılabilirler oğlum. Ben de bu işi yaparken çok ölçtüm biçtim. Düşmanlarını aklından çıkartan adam, dostlarının yolunu bulamaz, dostlarını seçemez.»

Çocuk, yeri değiştirilen resme ilgiyle bakıyordu. Dedi ki:

«Baba, bu adam ne yapmış ki, bu kadar çok madalya almış?»

Fakat sonra öğrendim ki baş düşmanlarımızdan biri de bu adamdır. Biz işçiyiz. Uzun bir zaman, başımızda bulunan adamlar bize ne dedilerse, biz onları doğru belledik.

Fakat, öğrenme isteği geliştikçe, bağımsız, birtakım gerici etkilerden uzak yeni yeni şeyler öğrendikçe, gördük ki, kafamızda değişen şeyler oldu. **Alt-üst olduk**... sonra öğrendik ki, bize dost diye yutturmaya çalıştıkları düşmanlar vardır. İşte bu değişikliktir ki, bu adamı eskiden dostlar safında bilirken, bu sabah düşmanlar safına aldık.

GÜNEYE MEKTUP VAR

Bu sayımızdan itibaren «Güney'e Mektup var» adı altında Yılmaz Güney'e gönderilen mektuplardan bazılarını yayınlayacağız.

Aşağıda yayınladığımız Fuat Karakuş arkadaşın mektubu, 6. sayıda yayınlanan Yılmaz Güney'in kendisine yazdığı mektuba, cevap olarak gönderilmiştir. Bu mektubu yayınlarken amacımızın, bir tartışma başlatmak olmadığını belirtmeyi gerekli görüyoruz.

7 Şubat 1978, Istanbul

Saygıdeğer Yılmaz Ağabey,

uyarılar için teşekkür etmeyi, özellikle yerine getirilmesi gerekli olan bir borç sayıyorum.

Görüşlerime gelince :

Ben; elden geldiğince uzlaşıcı ve uzlaştırıcı olunmasını isterken, elbette devrimin temel ilkelerinden sapmayı öngörmüyordum. Bu önerime karşılık şöyle bir yanıt verilmiş: «İşçi sınıfının ideolojik, siyasi ve örgütsel önderliğinde gerçekleştirilecek Demokratik HalkDevrimi hareketinin hizmetinde bir kültür-sanat dergisinin dikkat etmesi gereken en önemli noktalardan biri, birleşebileceği sınıf ve tabakalar genişledikçe belirecek olan sağ sapma tehlikesidir.» Bu kavganın sahibinin haklılığını teslim etmek gerekir. Buradaki yanılma payımı kabulleniyorum. Ama sanırım tümden yanılmıyorum. Mektupda «asıl devrim yapmak isteyenler uzlaşır» denilmiş ve ayrıca bu uzlaşmaların doğuracağı birliklerin gerektirdiği «esneklik ve yumuşaklık»a değinilmiş. Bunlar çok hak verilmesi gereken sözler. Ancak, katılamadığım bir düşünce var mektupta. «Türkiye solu'ndaki karmaşanın «sağlık belirtisi» olarak değerlendirilmesi-ki aynı değerlendirmeye başkalarında da rastlamıştım- düşüncesine neden katılamıyorum? Neden «elden geldiğince uzlaşıcı ve uzlaştırıcı olunmalıdır» derken tümden yanılmıyorum? Dilimin döndüğünce anlatacağım. (Yalnız belirtyarar var: Eleştirilerimiz «Güney»e ve Yılmaz Güney'e değildir. Yılmaz Güney'in «sağlık belirtisi» saydığı Türkiye Solu'nda varolan karmaşaya ait düşüncelerimizdir.)

Yılmaz Ağabey...

Bugün birçokları daha «asıl devrimcilerin uzlaştığı»ndan, «birliğin gerektirdiği esneklik ve yumuşaklık»tan bahsediyor. Ama aynı «birçokları»nın, sıra birleşmeye ve sözü edilen esneklik ve yumuşaklığı göstermeye geldi mi gereğini yapmadıklarını görüyoruz. Neden yapmıyorlar? Kanımca düştükleri yanılgılar (daha doğrusu kendilerine, «devrimci kişilikleri»ne egemen olan özellikler) şunlardır:

Bir: Kavram Fetişizmi: Bana öyle geliyor ki, Türkiye'de kavramlarla çok oynanmaktadır. Kavramlara, onlardan ne anlaşılması gerektiğine hiç önem verilmemesini istiyor değilim. Ancak dergi çevrelerinde yuvalanan tarafların karşılıklı salvolarına baktıkça, «gerçekten bunlar kavramların özlerini saptıyorlar» Diyemiyorum. Bir satranç masası düşünülsün. Tarafların birbirlerini mat etmekten başka amaçları yok. İşte bizim Türkiye Solu'nda taraf olanlar, birbirlerini mat etmeye çalışıyorlar. Yoksa yapılan bu tartışmalarla özlü bir bileşime varmaya değil. İlkçağ toplumları putları nasıl «fetiş» yapmışlarsa, bugün de aynı anlayış egemen. Şöyle söylesem nasıl olur: Neyi tartıştığımızı bilmiyoruz.

İki: Doğmatizm (İnakçılık) : Kavram fetişizminin sonu bu oluyor. Doğmatik felsefe, «eleştirmeciliğin ve şüpheciliğin tersine olarak, her türlü itiraz ve şüphenin üstünde tutulan birtakım ilkeler benimseyen» felsefeydi. Ben, iddia ediyorum, bugün tartışanlar, «dogmatizme karşıyız» demelerine karşın, bal gibi dogmatizmden etkilenmişler. Kimilerine göre anti-Sovyetizm, karşı devrimcilik oluyor. Kimileri de Stalin'e yöneltilen eleştirileri «Troçkizm uydurmacılığıyla yanıtlıyor. Bu arkadaşlar öğrendiklerinden, bildiklerinden hiç şüphe etmezler mi? Evrensel nitelikteki ilkelerin, kısaca evrenselliğin «mutlak, değişmez anlamını taşımayacağını» (1) bilmezler mi? Ya da, ne bileyim, Marks'da bilimsel metoda göre soru sormanın (ben bunu bilinenlerden kuşku duyularak soru sorulması şeklinde anlıyorum-F.K.) öneminin büyüklüğünü; sorunun çelişkiyi (meseleyi) ortaya koymak ve çözmek üzere» (2) sorulduğunu akıllarına getirmezler mi? Yine Marks, yanılmıyorsam, işçilerin uluslararası dayanışmasını öngörüyordu Manifesto'da. Ama bu dayanışma için en büyük engel, Batının ileri derecede endüstrileşmiş kapitalist ve emperyalist ülkelerinin işçileridir. Bu işçiler, sömürüden pay almakta ve «işçi sınıfı bilimi»nin babasını yanıltmaktadırlar. Bunu yazmaktaki amacım ne? İlkelerin değişebileceği, eleştirmeciliğin ve şüpheciliğin her zaman için ve değişmeyen ilke olarak (bu «herşeyin değişebilirliği» kuralının tek istisnasıdır.) bizim yardımcımız olacağıdır. Bu konuda son bir örnek vereceğim : «ceza verme hakkını doktriner yönden açıklayan yazar»lardan «mutlak adalet»i ısrarla savunan Kant, cezanın «aklın emri» olduğunu söylüyor ve mutlaka suçluya ceza verilmesini ekleyerek (bana çok ilginç gelen) şu örneği veriyordu: «Batacağı ve üzerinde yaşayan kabilenin yok olacağı muhakkak bulunan bir adada yaşayan insanların ilk işi ve görevi, son ölüm cezası mahkûmunun hükmünü infaz etmektir.» (3) Şimdi ben böyle bir mantık yürütüyorum: Eğer «ada» batacaksa, ilkelere sıkı sıkıya sarılmanın ne anlamı var? Hayır, ilkesiz olunmasın. Ama «ilkeli dağınıklık» da olmasın. İstenilen ilkeli birliktir. Yani ikisi arasında bir uzlaşmadır. Doğmacı ve slogancı bir anlayış, bir profesöre (4) «solukları tüketmek» şeklinde yansıyor ve ben onu çok haklıyorum.

Üç: Ekonomizm: Bugün Türkiye Solu'nda iktisat kurallarının herşeyi belirlediğine, ya da şöyle denilse daha doğru olacak, tek belirleyici olduğuna dair bir görüş vardır: Bir Kriminolog (suçbilimci) (5) anlatmıştı; Rusya'da «suçun nedenleri» üzerinde bilimciler uzun uzun durmamışlar. «Suçun nedeni kapitalist düzendir, şu halde kapitalist düzeni kaldırırsak (ki kaldırmışlar F.K.) suç kalmayacaktır» gibisinden bir mantık yürütmüşler. Ama suçlu sayısı azalmamış, hatta çoğalmış. Bu da onları suç olgusunun nedenleri üzerine daha ciddi, daha bilimsel eğilmeye zorlamış. Demek istediğim şu: Ekonomi, şüphesiz belirleyicidir, ama tek belirleyici değil. Görevimiz, diğer «belirleyici»leri de bilmek ve dikkate almaktır. Örneğin «devlet»i ele alalım: Evet, Lenin devletin «egemen sınıfın baskı aracı» olduğunu söylemiş. İşin bu

kadarını bilmek yetmiyor. Devletin kurulu ekonomik düzene ve egemen sınıfa karşı görece (nisbi) bir özerkliğinin de bilinmesi ve aynı zamanda dikkate alınması gerekir.

Dört: Küfürleşmeye varan ve devrimci ahlâktan yoksun tartışma üslubu: Sadece bu yanları bile, onlara hak vermemeye yeterlidir. Ben, «fakat, gereksiz hırçınlıkların, devrimci ahlâka uymayan suçlamaların da, kesinlikle karşısındayız» biçimindeki bir görüşe içtenlikle katılıyorum. Ancak bugün birbirlerini küfürlerle yenmek, karşıtları küçültmekle geliştirilen bir tartışma ortamıyla karşı karşıyayız. Halbuki, «herkes iyice bilmelidir ki, her şeyi elde etmenin yolu, başkalarını birşey yapamaz duruma getirmek değil, kendini yükseltmektir.» (6) Uygar bir düzey tutturmamak, «başkalarına katlanmamak, kendi değerlerinden kuşku duymaktır.» (7) Evet, «çalışan kitleleri ezen onları köleleştiren eski dünyayı yıkmak, çalışanları mutluluğa kavuşturacak güzel bir dünya kurmak» ve bunu istemek çok güzel. Ama küfürleşmeden, ama uygarca...

Ben, bütün bu gerekçelerle uzlaşıcı ve uzlaştırıcı olmanın gerekliliğine inanıyor, ekliyorum. «Düzenin sınırlarına hapsolma» kaygısı kadar, yukarıdaki kaygılar da dikkate alınmalıdır. Yine ben-iyiniyetime verilen-karşılıklı salvoların «dünün ve bugünün pratiğine ışık tutacak nitelikteki tartışmalar» olduğuna inanmadığım gibi; uzlaşıcı ve uzlaştırıcı bir tavrın-yukarıda belirttiğim ve haklı bulduğum kaygısı dışında-«herkese şirin görünmek gibi oportünist» tavır olduğunu da sanmıyorum.

Saygıdeğer Yılmaz Ağabey...

Rusya'yı bir «sosyalizm ülkesi» olarak görmediğin gibi, «devrimimizin yıkmak zorunda olduğu engellerden biri, dünya gericiliğinin iki ana merkezinden biri «sayıyorsun. Ayrıca ÇKP'yi de «gittikçe sağa kaydığı, oportünizmi sistemleştiren bir siyaset izlediği» için eleştiriyorsun.

Gerçekten Rusya «sosyal emperyalist» bir ülke mi? Ya da, ne bileyim,«Üç Dünya Teorisi: devrimin ortadan kaldırılması, Amerikan emperyalistleriyle ittifakın, burjtvazinin önünde teslimiyetin» (8) teorisi mi?

Ben, bu aşamada bütün görüşleri izlemekle meşgulüm. Aslında şimdiye dek taraf tutmamışsam, bunda «dünün ve bugünün pratiğine ışık tutacak» şeklinde yorumlayamadığım tartışmaların, özellikle onların düzeylerinin de rolü yok değil. Rusya'nın «sosyal emperyalist»liği, ya da «sosyalist»liği yolundaki belli bir düzeyde olan her görüşe saygı duyuyorum. Yalnız bazı noktalar ilgimi çekiyor. Bugün Rusya'yı, oradaki düzeni «sosyal - emperyalizm»den hareket etmeden eleştirenler var. Bir yazar, sosyalizmin ya «insancı ve özgürlükçü» olması, ya da hiç olmaması gerektiğini söyleyen bir ozan, romancı, (kendisi değilim diyor) kuramcı (9), Stalin'in Mao'ya şöyle dediğini yazıyor: «margarin ne kadar tereyağıysa, çinlilerin yaptığı da o kadar sosyalizmdir». Bildiğim kadarıyla Mao Zedung yanlıları (kimileri gibi «Maocular» demekten özellikle kaçınıyorum), Stalin'i, onun görüş ve uygulamalarını genellikle benimserler. Ama bu söze ne demeli?

Demiştim ki, «devrimci gençler yazın ürünlerini bilimsel yapıtlar kadar önemsemiyor, hatta hiç önemsemiyor». Bazı gözlemlerim var: Kuramsal açıdan hatırı sayılır bir düzeye geldiklerini sandığım, ya da öyle birtakım savlar taşıyan bazı arkadaşlarım, ya gereğinden çok az roman okumuş oluyorlar, ya da hiç okumuyorlar. Biraz sitemli konuşacağım; bu konuda ahkâm kesenleri İstanbul sinemalarında sekiz hafta oynayan «Otobüs»e gönderemedik. Paraları mı yoktu, ya da zamanları mı elvermiyordu? Hiç sanmıyorum. Evet, doğru bir dünya görüşü edinilsin ve ancak bu görüşün ışığında kültür-sanat ürünleri özümlensin. Ne yazık ki Yılmaz

Ağabey, bazıları, üzerinde anlaştığımız bu görüşü benimsemiyor demiyeceğim ama, en az onun kadar hatalı bir tutumla-önemsemiyor.

Yılmaz Ağabey...

İlle de bir «muhalif rüzgâr» olmayı amaçlamış değilim. Görüşlerimin mutlaklığını, ya da yanılmazlığımı da söylemiyorum. Olumlu olan, yapıcı olan her uyarıya, her eleştiriye açığım.

En içten saygı ve selâmlarımı sunar, ellerinden öperim.

Fuat Karakuş

Açıklamalar :

(1) İdris Küçükömer, İktisat İlkelerine Yeniden Bakış, Sermet Matbaası 1972, s. 10-11

(2) Aynı yazar, aynı kitap, s. 13

(3) Sulhi Dönmezer-Sahir Erman, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Istanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Cilt: 1, 6. baskı, s. 62 (33) nolu dipnotu.

(4) Pr. Nevzat Gürelli, İ. Ü. Hukuk Fakültesi Kriminoloji Profesörü. Örneği derste vermişti.

(5) Sözkonusu profesör Mümtaz Soysal'dı. «Milliyet»de yazmıştı. Gazetenin tarih ve numarasını anımsayamıyorum.

(6) ve (7) Mustafa Bulut, «Milliyet» gazetesi, «Partiler Arası Diyalog Denince» adlı yazı, Gazete no: 10870, tarih: 7.2.1978

(8) Halkın Kurtuluşu, sayı: 94

(9) Atilla İlhan, Hangi Sol, Bilgi Yayınevi, 2. baskı, s. 108. Yazara göre Troçki de -Mao için- «dağlı» demiş.

8 Haziran 1978

Kurban Ağam!...

Sana; midemi ve böbreklerimi hemen verebilirim. Yeterki sen yılma, yıkılma.

Ne olursun biraz daha sabret. Zaten sen sabrın sembolüsün. Başka bir şey yazmıyorum. Çünkü sen bendesin.

O zeytin gözlerinden...
ve... Kalbinden öperim...
kardeşin Ahmet Yavuz

OKURLARIMIZA,

Güney'in eski sayılarını temin etmek isteyen okurlarımız, istedikleri sayıları % 25 indirimli olarak temin edebilirler. Dergi bedelini P.T.T. ile gönderdikleri takdirde, istedikleri sayıları hemen gönderebiliriz.

1. Sayı

Devrimci Bir Dönemin Edebiyatı/LU SUN, Oğluma Hikayeler/YILMAZ GÜNEY, 1 Mayıs Halkının Mücadelesinden Öğrenelim, ZEKERİYA SERTEL'le Konuşma, CİGERHUN, YILMAZ'dan Mektup Var.

2. Sayı

Filistin Şiiri/C. ÇANDAR, Oğluma Hikayeler/YILMAZ GÜNEY, Edebiyat ve Ter/LU SUN, FİKRET OTYAM İle Konuşma, Köylü Şair İ. BAŞARAN, YILMAZ'dan Mektup Var.

3 - 4. Sayı

YILMAZ'dan Mektup Var, Sanat ve Devrim, Oğluma Hikayeler/YILMAZ GÜNEY, Üçüncü Kategori Üzerine/LU SUN, YAŞAR KEMAL İle Konuşma, MAO'nun Şiirleri, Arnavutluk Sineması.

5. Sayı

1 Mayıs/LENİN, YILMAZ'dan Mektup Var, Edebiyat ve Ter/LU SUN, Oğluma Hikayeler/YILMAZ GÜNEY, Sanat ve Düşüncenin Yasak Karşısında Tavrı Ne Olmalıdır?/YILMAZ GÜNEY, Üniformalılar/HAŞMET ZEYBEK.

6. Sayı

Güney Yaşamını Sürdürecek, YILMAZ'dan Mektup Var, Arkadaşları NAZIM'ı Anlatıyor, Kayseri Konuşmaları/YILMAZ GÜNEY, Toplumbilimsel Deneyevi/HAŞMET ZEYBEK,

7. Sayı

Kürsü/EMİL GALİP SANDALCI, Güney Proleter Devrimci Mücadeleye.../YILMAZ GÜNEY, Okuma Sonraları Yazdığım Notlar/LU SUN, Oğluma Hikayeler/YILMAZ GÜNEY, Kayseri Konuşmaları/YILMAZ GÜNEY, Toplumbilimsel Deneyevi/HAŞMET ZEYBEK,

— DÜZELTME —

7. sayımızda, elimizde olmayan teknik aksaklıklar nedeniyle bazı yanlışlar olmuştur. Bu hataları doğrularıyla birlikte yayınlıyoruz.

Sayfa 28 başlık, «Kayseri Konuşmaları», «Yılmaz Güney İle Kayseri Konuşmaları»;

Sayfa 29 3. paragraf 2. satır, «... kazanılan bilinç ve bu sınırlar içinde kalan bilinç...», «... kazanılan ve bu sınırlar içinde kalan bilinç...»;

Sayfa 31 7. paragraf 3. satır, «... ancak sosyal - faşizme, karşı...» «ancak sosyal - faşizme, oportünizme, revizyonizme ve reformizme karşı...»;

SAVAŞ ÜSTÜNE

Savaş...
Savaş bütün korkunçluğuyla sürüyor
Filistin'de
  Angola'da
    Pakistan'da
      dünyada.
Ve o savaş ki
  yeni umutlar veriyor.
Biz ki,
Mutlu toplumu kuranlarız
        yeni baştan.
Biz ki sömürüye son verenleriz.
Biz ki,
Yıllarca sömürülmüş
Uyutulmuş
Ve bütün dinçliğimizle
        uyananlarız.
Ve biz ki,
En kalabalığıyız dünyanın
En çok sömürülenleri.
Ve bizler için ki,
«Zincirlerinden başka
Kaybedecek şeyleri yoktur.»
          denilmiş.
Ve biz ki,
Koskoca ezilen halklarız
Gücü,
Kuvveti,
Herşeye yeten.

Bir gün mutlaka
Savaşı da kaldıracağız elbet.
Ama savaşa savaşa
Ama dövüşe dövüşe...

II.II.977. HOPA
A. Kemal SEVİNÇ

ÖZGÜRLÜK SAVAŞÇILARINA

Kör ışıklar altında heceledik özgürlüğü.
Kıymetlidir bu yüzden,
Yataklarımızdaki
      kadınlarımızdan,
Öküzlerimizden tarlalardaki.
Sayılarca yiğidimiz,
Sayılarca «sıra neferi»
Son nefeslerini,
Özgürlük türküsüyle verdiler,
Söylediler,
Tanımadan «demir kapı»
Bilmeden «kör pencere»
          tutsak olduğumuzu.
Öldüler,
Bizi damarlarımızdan güneşe bağlayarak.
Bu yüzden hızlı adımlarımız,
Kanlarımız,
Güneşe boşalıp tazeleniyor,
Ve halkımız biliyor,
Kan daha hızlı akacak,
Dev zincirlerini
      kırdı
        kıracak...

BURHAN AYSAL

ŞAFAK SÖKTÜ SÖKECEK

Burası döküm fabrikası
saat gecenin üçü
kızıl bir çelik akıyor potadan
yüzleri solgun gözleri kıpkırmızı işçilerin
bunlar bizim işçilerimiz
emeklerini satar onlar
yok çünkü satacak başka şeyleri
namuslu yaşamak için
onlar üretir
parababaları sömürür iliklerini
isyan geçer akıllarından
yangınlar ateşler geçer
bunlar bizim işçilerimiz
burası döküm fabrikası
saat gecenin üçü
devrimin şafağı söktü sökecek

Ali Artar

KIRDA AÇAN PAPATYA ÖRNEĞİN / YAŞAMIMIZIN BAHARINDA / KOPARIP ALIRLAR ANAMIZIN DİZİDİBİNDEN / ALIRLAR DA KAPKARA BİR DÜNYANIN İÇİNDE / KAZMA KÜREK VE DOĞA / BAŞBAŞA KOYARLAR / İSTERLER Kİ KAZALIM / YERİN ALTINI BOŞALTIRCASINA / ÇÖKER Mİ TOPRAK / GRİZU PATLAR MI Kİ / ÖNEMİ YOK / KAZ BABAM KAZ / KÜREKLER DOLUSU / VAGONLAR DOLUSU / KAZ Kİ TÜTSÜN BACALARI / KAZ Kİ YÜRÜSÜN ARABALARI / KAZ Kİ ÖTSÜN BORULARI / YAŞIN HA ONALTI OLMUŞ / HA KIRK / KÖMÜR ÇIKSIN YETER / CAN NE OLA Kİ / ŞİİR: M. Y. KARAİBRAHİM
« kaz ki tütsün bacaları
kaz ki yürüsün arabaları
kaz ki ötsün boruları »
TL
TL
ÜMİT

Sayın Güney Dergisi...

Daha önce yazdığımız mektubumuza olumlu cevap vererek derneğimize derginizi gönderiyorsunuz. Size öncelikle teşekkür ederiz.

Derneğimiz kırsal alanda olduğundan çalışma koşulları çok çetindir. Her şeyden önce feodal düşüncenin ve alabildiğine gericiliğin hakim olduğu bölgemizde şimdiye kadar yaptığımız çalışmalardan olumlu sonuçlar aldık. Şimdiye kadar kasabamızda iki oyun oynandı. «Yeniden Doğarız Ölümlerde» ve «Yol Boyu Şantiye». Bu oyunları bölgemizin en güçlü demokratik kitle örgütü olan Antalya Gençlik Örgütü (ANT-GÖR) hazırladı. Ant-Gör'e bu oyunların hazırlanmasında Akdeniz-DEV -GENÇ Antalya şubesi ve Akdeniz Emekçi Kadınlar Birliği Merkezi yardımcı oldu. Ayrıca bölgemizin özelliği olarak derneğimiz çok yönlü mücadele vermek zorunda. Bir tarafta devrimci kültürü halka taşımaya çalışırken diğer taraftan da halkın ekonomik-demokratik mücadelesini vererek, diğer yanda ise gençliği her türlü gericilikten kurtarmaktır...

Her çeşit burjuva - gerici yayın ve araçlarının halk üzerinde kurduğu hükümdarlığı yıkmak için uzun süreli ve kararlı mücadele vermek zorundayız. Mücadelemizi köyümüzün üretim ilişkileriyle özdeş tutmamız gerekiyor. Mücadelemiz hiç bir zaman şehirlerdeki «keskinliğe» benzemez elbet. Arkadaşlıklar, selam vermeler, aynı tarlada çalışmalar da devrimci olmayan kişilerle sürer köyde... Bu zorunludur da... Güney dergisine saygılarımla devrimci selamlar...

BOZOVA KÜLTÜR VE DAYANIŞMA DERNEĞİ

BİZ VARIZ

Biz varız
Yırtık esvapların,
Yıkık duvarların,
Yanan yüreklerin içinde
Biz varız.
Biz varız
Sokakta vurula nyiğidin kızıl kanında.
Kahpe silahın kalleş namlusunda.
Uykusuz gözlerin kanlı yaşlarında.
Kara zindanın kara taşlarında
Biz varız
Biz varız
Bizim yaptığımız mapuslarda
Paslı parmaklıkların arasında
Mahkeme salonunun sanık kürsüsünde
İşkence odasında, kanlı sürgünde
Biz varız.
Biz varız
15 - 16 metre yerin altında
Yani memleketimin kanında
Bir kıvılcımla güneş gibi kızıllaşan
Odunda, gaz'da, kömürde
Biz varız.
Biz varız
Geçmişte, gelmişte, gelecekte
Arıya bal yapan renkli çiçekte
Yiyecekte, içecekte, giyecekte
Yani görünen her şeyde
Biz varız.
Biz varız
Toprak işgallerinde
Yıkılan deprem harabelerinde
Emekçiyle patron savaşında
Yani her yerde
Biz varız.
Biz varız
Savaş cephelerinde
Toplarda, mermilerde
Susuz yorgun topraklarda
Yıkılan, yakılan her yerde
Biz varız.
Biz varız

Savaşan dünyada barış isteyen
Emperyalizme karşı yiğitçe çarpışan
Dört bir yanda zafere ulaşan
Yoksul kitleler arasında
Biz varız.

Biz varız
Suskun silahın suskun namlusunda
Kızıl bayrağın kızıl yıldızında
Her yılın Bir Mayıs'ında
Zaferin kanlı yolunda biz varız?
Biz varız.

Ali KURUCAN

KADIN SAVAŞÇININ DÖNÜŞÜ

Bilirim son kertesine ulaştı sabrın
bilirim gözlerin yollarda
uçan kuştan haber sorarsın
uçan kuştan haber sorarım:
bir turna geçse/dumanlı gökyüzünden
vurulurum
yaram düşman yarasından derin:
bir turna geçse/dumanlı gökyüzünden
seni kanatlarında sanırım
-bütün kuşlar turnadır bana
bütün kuşların kanatlarında sen varsın.-

Ayrılık bu
bir yanı yetim
bir yanı öksüz
-çeken bilir-
senki nice yanarsın bana
binini
yüz binini ben sana...
ama neyleyim ki
cenneti kazanmak için girdik
biz bu cehenneme
çünkü cennet/bu acılı yeryüzündedir.

Savaş...
takıldım güzel olanın peşine
sana
barışı
özgürlüğü kazandığım gün
taş kaya kesilen yüreğimi
en anaç
en kadınsı duygularla bezetip
sevinç şarkıları söyleye söyleye geleceğim

Bu dünyaya düşman olanlar vardır
biz onların düşmanıyız sevdiğim.
Kardeşlerimiz
sevgiye kurşun atanları
kurşunlamak için ayrıdırlar
en çok sevdiklerinden:
ancak böyle kazanılır sevgi
ancak böyle beraber oluruz seninle
ancak böyle özgürlüğüne kavuşur gözlerin
kollarının hasreti böyle biter
böyle biter isyanı
ak memelerimin...
İnsanoğlunun allahı birdir
aynı allahı olan insanları
vurdururlar
başka yalancı allahlar uğruna
işte İrlanda yavrum!
Hiroşima...

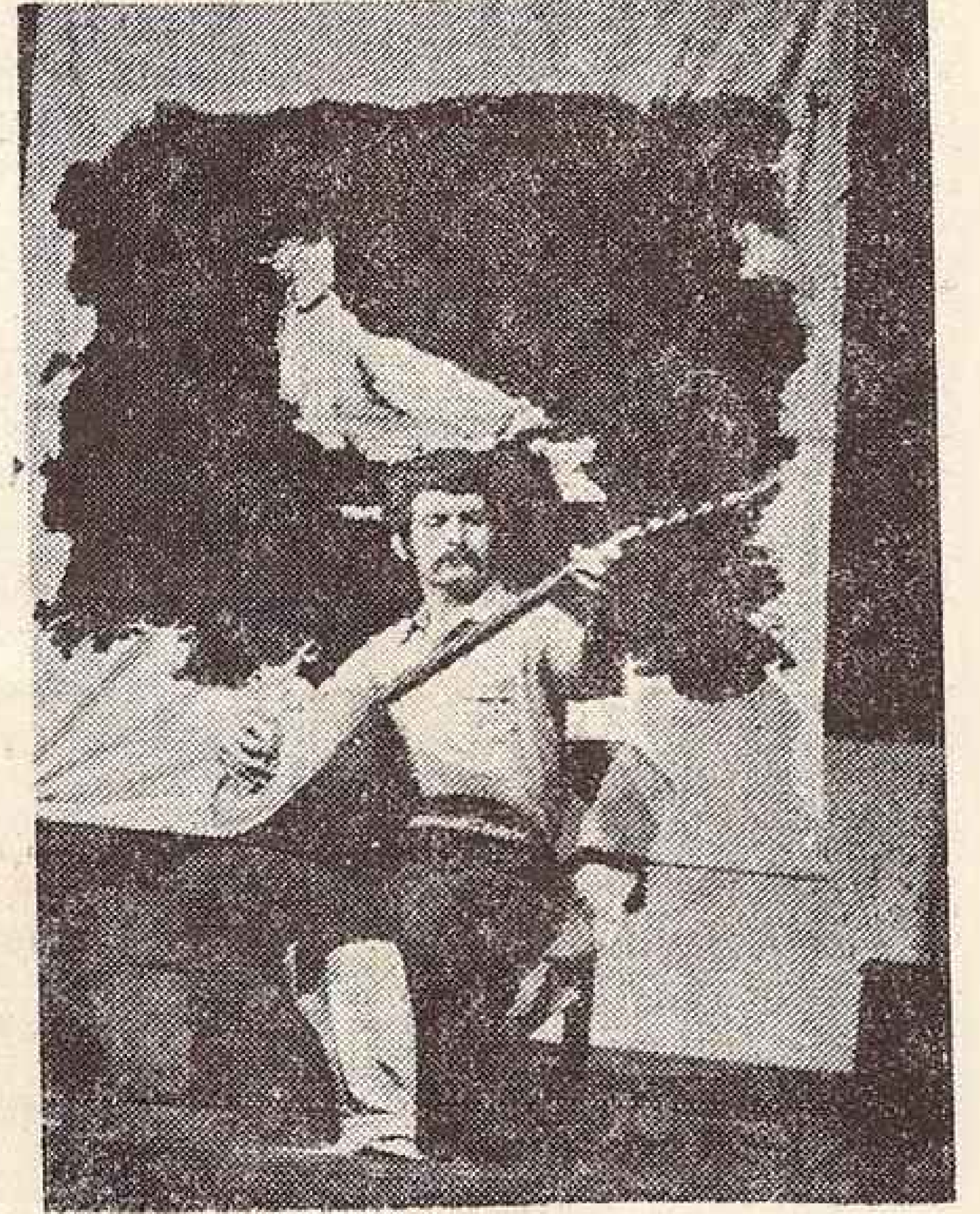
Hiroşima'da kardeşlerimiz vardı
sıcacık umutları
-yaşamaktan yana-
sevgileri vardı
en az bizim kadar yüceydiler
ölüm sardı
dört bir yanı
et-kemik
kan-duman arasında/yine sevdiler
bizim sevgimiz budur!

Filistin derler
bir koca çöl
bir çölki yavrum
yeşili de var/mavisi de
yaşanılacak bir Filistin yavrum
bir koca çöl...
kendi toprağında/tedirgin oturur insan
kendi toprağında yabancı el.
Kardeşlerimiz Filistin çöllerinde
sana
yarını kazanmış dönecekler
benim dönüşüm budur!

Bir gün
bütün bu çemberleri yarıp
sana ulaşacak dermanı yaratıp dizlerimde
döneceğim:
tek katlı bir evin
çimenli bahçesinde
seninle sabah kahvaltısı yapacağız
söyleşe söyleşe...
savaş
ayrılık
ölüm
yok artık
minik şeyler konumuz olacak:
çayın deminden
çiçekten saksıdan
havanın güzelliğinden konu edeceğiz:
kuşlar geçecek cennetimizden
turnalar geçecek
turnaların kanatlarında özgürlük
turnalarla selam göndereceğiz
en uzak diyarlara
örneğin:
Rodezya'ya
Dost Şili'ye
İspanya'ya...

Leyla ŞAHİN YILMAZ
1977. 7 Haziran/BEYKOZ

Sadık Gürbüz'le söyleşi

Sadık Gürbüz bir konseri sırasında görülüyor...

1 — Devrimci müzik sanatını yaratırken başvuracağımız kaynaklar.

— Bana öyle geliyor ki, öncelikle şu «Sanat» ve «Devrimci Sanat» terimlerini açmak gerekiyor. Bu alanda taşı - dikeni, temizledikten sonra tarlayı daha bir rahat işler, daha bir iyi verim alırız.

Devrimci müzik olayını devrimci sanattan ayrı düşünmüyor, onun bir parçası kabul ediyoruz. Kültürün önemli bir bölümünü kapsayan sanat olayı üzerinde çok durulmuş, çok söz söylenmiştir, söylenecektir de. Gelişimin olumlu sürecini tamamlayabilmesi için bir bakıma yararlı da. Ama çok şey söylemek yerine biraz pratiğe geçirmek gerek söylenenleri, eksik veya tam. Pratik daha bir nitelik getirecektir olaya. Yanlışlar varsa düzeltilir, geçmişin hatalarına düşülmez, onun pratiğinden daha doğruya gidilir, yeni yollar aranır. Bir şeyi elde etmenin ilk şartı onu istemek, ikincisi uğraşmaktır. Bir takım şeyleri zamanın gelişimine bırakmak, seçilen en yanlış, en pasif yoldur. Böyle yaparsak, zamanın başkaları için de çalıştığında gözden kaçırmış oluruz. Kazanmak, düşmana zaman vermeyi affetmez. Bu söylediklerim, devrim için geçerli sözler. Devrimci sanat da devrime hizmet etmeyi, kitleyi devrimci bir bilinçle yönlendirmeyi amaçladığına, devrimci yolda bir araç olduğuna göre, sanatımızı devrimden soyutlayamayız; eğer sanatımızı toplum için, uğruna ölümleri hiçe saydığımız, işkenceleri hiçe saydığımız halkımız için yapıyorsak. Tabii bu tamamen sloganlarla işlenmiş, bağırıp - çağıran şeyler olarak alınmamalı. Özünde sanatın da kendi estetiğini taşımalı, onun güzelliğini örtünmelidir.

Nedendir bilmem - değil bilirim ama burda konu dı

şı - ben devrimci sanatçıyı önce devrimci, sonra sanatçı olarak alırım, öyle görüyorum. Sanatını kitlenin mutluluğuna, halkının güzel günlerine adayandır bizce devrimci sanatçı. Devrimci ideolojik bilinci olan ve bu bilincin yolunda canıbaşı uğruna hiç bir şeyden çekinmeyen bir namuslu tutarlılıkla mücadele veren ve bu sanatını bu yönde kullanan kişidir devrimci sanatçı. Yoksa bir sanatçı sanatını doruğuna çıkardığı yeni yöntemler getirdiği için devrimci sayılamaz. Devrim yolunda canlarını verdikleri halde kendilerine devrimci diyemeyen arkadaşlarımızı düşündükçe bağışlayın beni «Devrimci» niteliği vermeye pek dilim varmıyor.. Onu başka türlü adlandırmalı gibime geliyor. Bir sanat burjuvaya hizmet ediyorsa devrimci sayılamaz...

Devrimci sanat, devrim için sanat olacağına göre, kaynağını yoluna baş koyduğu halktan ve o halkın kültüründen almalı. Bunu da müzik olayında somutlaştırırsak; halkımızın söylediği, kaybettiğinde acısını, bulduğunda sevincini, sevgisini ve kavgasını dile getirdiği türküler vardır. O türküler ki bitmez tükenmez hazinedir, bir devrimci sanatçı için. Ve o türküler ki her yörede bir ayrı lezzet de bir ayrı duyarlılık da o denli güzel, o denli içten ve samimi her biri. Ölülere yakılan ağıtlar günümüzde devrim yolunda düşenlere uyarlanacak en uygun müzik. Köroğlu koçaklamaları kavganın, Pir Sultan inançlı bir başkaldırının bulunmaz örnekleriyle doludur. Bunun içindir ki halk müziği çok iyi bilinmeli ve sanatçı iyi de bir araştırmacı olmalıdır. Uydurukçuluktan ve özentilerden uzak olmalıdır. çünkü halkımızın kendisi sade ve alçak gönüllüdür. Gösterişlilik her zaman ürküntü vermiştir çünkü ona. Mesajı, onun kendi değerleriyle iletmek, devrime daha olumlu bir katkı olacaktır. Mayakovski sanatçıyı «Kütükten kafaları yontan bir fabrika işlevini ise «dilinin eğesiyle beyinleri peydahlamak» olarak belirtiyor. Bundan dolayıdır ki, sanatçının beyninin ve dilinin bu işlevi yapmaya yeterliliği olmalı, yani kendi ideolojik gelişimini de sağlamalı, gelişmelerin dışına düşmemeli. Bir devrimci sanatçının devrimci dürüstlük gereği en korkacağı bu olmalıdır.

2 — Çok sesli müzik konusunda tartışmalar. İlerici besteler, piyano vb. gibi estrümanlarla çalınmıyor, hangi estrümanlar kullanılabilir?

— Tek ses, çok ses tartışmaları sanırım çok eski. Yukarda da belirttiğim gibi tartışmaları biraz da hayata geçirelim. Bakalım ne oluyor? Halkımız neyi, nasıl benimsiyor? (Ama götürdüğümüz doğru yaklaşımlar arasında) çok seslilik adına nelerin yapıldığını, halk müziği motiflerinin ne denli dejenere edildiğini görüyoruz. Bu halk müziği olmaktan çıkıyor, burjuva eğlencesi haline dönüşüyor. Bir de bu tür şeylere adını saygıyla andığımız ozanlarımızın şiirleri de alet ediliyor ki...

Halk müziğimizin temel enstrümanı saz - bağlamadır. Bu ise çok sese uygun değildir. O zaman saz adedini yükseltmek, diğer sazlara ikinci ve çoğul sesleri vermek gerekir. Bunun için ekip çalışması gerekli, aynı kişilerle uzun süreli çalışmak gerekli. Bir de armoni ve kompozisyon içeren ileri müzik eğitimi tabii... Konservatuarlarımız da halk müziği bölümleri çok yeni. Saz da daha yeni tanınıyor. İlerde iyi olacağına kuşkumuz olmasın.

Piyano ve değişik aletler kullanılması birer aramadır. Benim beklediğim, yaylı sazlar, nefesli sazlar gibi bizim sazlardan oluşan (Divan - Saz - Bağlama - Cura) ve hepsiyle birlikte çok sesi gerçekleştiren, kendi müziğimizi uluslararası alanda duyuran boyutlara varması. Zira bütün dünya ritm ve melodilerin zenginliği yönünden müziklerimize hayran.

YILMAZ GÜNEY İLE

KAYSERİ KONUŞMALARI (3)

konuşan: ERSAN SARIKAYA

Modern revizyonizm, uluslararası proleter devrimci hareket için, en tehlikeli düşman olma özelliğini halâ korumaktadır...

S— İçinde bulunduğumuz şu tarihi aşamada, hedefimiz ABD Emperyalizmi ve onların en azgın işbirlikçisi faşistler olduğunu söylüyorsunuz. Bunun yanında, mücadelenin başarısını, revizyonizmin, oportünizmin, her türden gericiliğin ve maceracılığın yenilgisine bağlıyorsunuz. Burada, sizce, en başta ele alınması ve mücadele edilmesi gereken tehlike olarak neyi saptıyorsunuz ?

C — Proleter devrimci hareketin önünde bulunan modern revizyonizm, revizyonizm sağ ve «sol» oportünizm, reformculuk, dogmatizm, sekterizm, maceracılık, subjektivizm gibi tehlikeler içinde, en başta ele alınması gereken modern revizyonizmdir. Özellikle, bazı ülkelerde devlet olanaklarını da elinde bulundurmuş olmasından gelen avantajlarını da hesaba katarsak, uluslararası proleter devrimci hareket için, en tehlikeli düşman olma özelliklerini halâ korumaktadır.

Revizyonizme, onların gizli-açık uzantılarına karşı, kültür-sanat alanları da içinde olmak üzere, bütün alanlarda tutarlı bir mücadele sürdürülmeden, ideolojik ve siyasi bakımdan yönlendiriciliği ve etkinliği yenilgiye uğratılmadan, diğer sapmalara karşı olsun, faşizme ve emperyalizme karşı olsun başarı kazanılmaz, devrim hedeflerine sağcılıkla ulaşamaz.

Sınıf kökleri varoldukça revizyonizm her zaman ciddi bir tehlike olarak varolacaktır. Ve biz, revizyonizmle, sınıfsız topluma dek, iç-içe, yan-yana olacağız ve onun maddi köklerini, yani ulusal ve uluslararası plandaki sınıf köklerini kurutmak için mücadele edeceğiz. Revizyonizme, karşı mücadele, sınıfsız toplumun inşasına dek sürecektir. Revizyonizm, türlü kılık ve görünümlerde, geriye dönüşün teorilerini tezgâhlamaktadır ve kendisini M-L genel doğrularla gizlemeye çalışmaktadır. Her türden sapmanın kaynağı revizyonizmdedir.

Bu arada belirtmek isterim ki, mücadele edilmeyen, ya da küçümsenen herhangi bir sapmanın da en tehlikeli hale gelebileceğini unutmamak gerekir. Sağ ve «sol» oportünizmin, maceracılığın, dogmatizmin, sekterizmin ve reformculuğun da, proleter devrimci hareket önünde yarattığı engeller mücadele ile kaldırılmalıdır.

Yalnız, sözlerimden şu yanlış anlam çıkartılmamalıdır. Nasılsa esas tehlike modern revizyonizmdir. Öyleyse, faşizme ve emperyalizme karşı mücadele talidir. Böyle bir siyaset izleyenler, teoride ne denli keskin olurlarsa olsunlar, pratikte ABD ve AET emperyalistlerinin ve işbirlikçilerinin ekmeklerine yağ sürerler ve giderek onların saflarında yerlerini alırlar. Böyle unsurlar vardır. Bu, sağ oportünizmdir. Faşizmi ve her türden emperyalizmi ve gericiliği yenebilmemiz için, bu nedenle revizyonizme ve oportünizme karşı mücadele esastır, diyoruz. Revizyonizme karşı mücadele etmeksizin, diğer sapmalara karşı mücadele edilemez. Çünkü bütün sapmalar, özünde revizyonizmin şu ya da bu biçimi, ya da şu ya da bu tondaki biçimleridirler. Kısaca, her türden sapmanın anası revizyonizmdir. Ayrıca, faşizme ve emperyalizme karşı mücadele ancak ve ancak, modern revizyonizme ve onun uluslararası köklerine, onların çeşitli kılıktaki yardakçılarına karşı mücadele temelinde başarı kazanabilir. Yani, faşizme ve emperyalizme karşı mücadele, revizyonizme ve Sovyet - emperyalizmine karşı mücadeleden kesinlikle ayrılamaz. Faşizm ve sosyal - faşizm, zaman zaman aynı pınarlardan su içerler. Aralarındaki rekabet ve çelişmelerinin içeriği gözden uzak tutulmamak kaydıyla, bunlara karşı verilecek mücadele mutlaka birleştirilmelidir. Değişen tarihi koşullarda, birinden birine yaslanmamak ve onların ekmeğine yağ sürmemek kaydıyla, aralarındaki çelişmelerden yararlanmak gerekir.

Şu noktayı önemle belirtmeyi gerekli görüyorum. Bugün revizyonist saflarda, öylesine dürüst ve içten insanlar vardır ki, maceracı saflarda öylesine yiğit ve kararlı insanlar vardır ki, bunlar sahip oldukları siyasetlerin içeriğini kavramadıkları için oradadırlar. Onlara karşı, devrimci esnekliği göstermemek, onları kazanmak için gayret göstermemek büyük bir hata olur.

Şu bir gerçektir ki,

Proleter devrimci düşünce ile, halkın çeşitli kesimlerinin etkisinde kaldığı revizyonist, reformist ve benzeri her türlü burjuva düşünce ve eğilimler arasındaki çelişme, uzlaşmaz sınıf çelişmeleridir. Bu tip düşünce biçimlerine karşı uzlaşmaz mücadele verilmelidir. Fakat, öyle insanlar vardır ki, en içten duygularla halkın kurtuluşu amacını taşıyorlar, gerçekten devrim isteğiyle doludurlar. Gelgelelim, bilgi, deney, araştırma ve inceleme yetersizlikleri nedeniyle, proleter sosyalist ideolojiye aykırı düşünceler ve eğilimlere sahiptirler. Bu insanlarla, proleter devrimci düşünceye sahip insanlar arasındaki çelişmeler, genellikle uzlaşmaz çelişmeler değildir. Çoğunlukla, halk arasındaki uzlaşır çelişmelerdir. Bu nedenle, yanlış düşüncelere karşı tavrımız ile, sağ olsun «sol» olsun, yanlış düşüncelere sahip insanlara karşı almamız gereken tavrı birbirine karıştırmamalıyız. Yanlış düşüncelere karşı uzlaşmaz bir mücadele yürütürken, yanlış düşüncelere sahip arkadaşlarla, onları yanlışlarından arındırabilmek için uzlaşmalı ve onları sabırla eğitmeliyiz, ikna etmeye çalışmalıyız.

Şu nokta iyice aklımıza yazılmalıdır :

Uzlaşmaz sınıf karşıtlıklarından kaynaklanan ideolojiler ve siyasetler uzlaşamazlar. İki çizgi arasındaki siyasi mücadelenin sonucunu, en sonunda silahlar belirleyecektir. Bu noktayı iyi kavramalıyız. Yanlış görüşlü arkadaşları eğitmek, onları kazanmak için gerekli sabrı göstermemek, onları namluların ucuna teslim etmek demektir... ki bu tavır, cinayete başından seyirci kalmakla, boğulma olasılığı bulunan bir insana yüzme öğretme olanağımız varken, bu olanağı kullanmama ile benzerlik gösterir.

Halktan insanları, arkadaşlarımızı, en son umut kırıntısının yokolacağı ana dek, yanlış siyasetlerin etkisinden kurtarmak için yoğun, bilime dayalı bir çaba göstermeliyiz. Bu çabayı göstermemişsek, içimizde

kuşkumuz varsa, karar anında elimiz titreyebilir. Tereddüde düşmemek için, geçtiğimiz ve geçeceğimiz yolun doğruluğuna, taktik ve çalışma biçimlerimizin doğruluğuna, bize düşen sorumluluk ve görevleri sonuna dek yerine getirdiğimize kesinlikle kuşkumuz olmamalıdır.

Sınıf mücadelesi soyut birşey değildir. Sınıf mücadelesi, emperyalistlere, ülkemizi ve halkımızı sömüren sınıflara, onların siyaset, ideoloji, kültür ve yarattıkları toplumsal alışkanlık ve eğilimlere karşı ve bunların maddi ve toplumsal temellerine karşı yürütülen bir mücadeledir. Sömürücü sınıfları ve onların ekonomik, anti-demokratik siyasi ve toplumsal dayanaklarını ortadan kaldırmayı amaçlar. Bunun için, Marksizme yabancı ne varsa, feodal, küçük burjuva ve burjuva fikirlere karşı mücadeleyi içerir. Revizyonist, reformist ideolojilere karşı, sağ ve «sol» oportünist eğilimlere karşı mücadeleyi içerir. İçimizde yürüttüğümüz sınıf mücadelesi ile dışa karşı yürüttüğümüz sınıf mücadelesini canlı biçimde birleştirmeliyiz.

Öte yanda, revizyonizme karşı mücadele adı altında, geçmişte ve günümüzde, herşeyin olumlu ve olumsuz yanlarını doğru değerlendiremeyen, yanlış tutumları yüzünden bir yığın iyi niyetli ve dürüst unsuru ürküterek revizyonizme ve oportünizme hizmet eden kişiler ve gruplar, izledikleri sekter, tek yanlı siyasetleriyle, revizyonistlerden daha çok devrime zarar vermişlerdir, vermektedirler. Bu siyasetler, bir yığın dürüst unsuru revizyonizmin ve oportünizmin karanlığına değil, bilimsel sosyalizmin aydınlığına çekmekle görevlidirler.

Revizyonizmin etkisinde kalan aydınlara, sanatçılara, işçilere, köylülere ve tüm emekçilere karşı, esnek, anlayışlı, öğretici, onları uzun bir süreç içinde revizyonizmin sınıfsal içeriğini kavratarak eğitmeyi, kazanmayı amaçlayan bir siyaset izlenmesi gerekliliğine inanıyorum ve bunu başarmaya çalışıyorum. Bu nedenle bana yöneltilebilecek, muhtemel 'revizyonizmle uzlaşıyor', 'oportünizmle uzlaşıyor' ve hatta 'revizyonist' 'oportünist' vb. suçlamalarını da umursamıyorum...

Ve hatta, açıkça şunu bile söylemekten çekinmiyorum :

Bazı insanlar ve gruplar, benim düşündüğüm gibi düşünmüyor olabilirler, özellikle de Sovyetler Birliği'nin şu gün içinde bulunduğu durumu kavramamış olabilirler, benim düşündüğüm programı bile kabul etmiyor olabilirler. Eğer hayatın bana kazandırdığı deneyler ve yetenekler, belli konularda o insanlarla birlikte davranmamı, birlikte yürümemi uygun görüyorsa, ben o insanlarla yürümekten zerre kadar çekinmem. O insanlarla, birliğim üç gün sonra bitecek bile olsa, ben o üç günü birlikte yürümek için gerekli esnekliği gösterir ve gerekli adımları atarım ve böyle de yapıyorum, böyle yapmaya da devam edeceğim. İnanıyorum ki, o insanların devrim isteyen özleri, bizi, ortak eylemler, ortak çabalar sürecinde, proleter devrimci saflarda birleştirecektir.

İzin verirsen, Lenin'den bir bölüm okumak istiyorum.

«... Bugün binlerce çevre bizim yardımımız olmadan, kesin bir program ve amaç saptamadan sadece olayların etkisiyle her yerde ortaya çıkmaktadır. Sosyal-Demokratlar bu çevrelerin mümkün olduğu kadar çoğuyla doğrudan ilişki kurmayı ve güçlendirmeyi, bunlara yardım etmeyi, kendi bilgi ve deneylerinden onları yararlandırmayı ve kendi devrimci inisiyatifleriyle onları harekete geçirmeyi görev edinmelidirler. Açıkça anti Sosyal-Demokrat olanlar hariç, böyle çevrelerin ya doğrudan doğruya partiye katılmalarını, ya da kendilerini Parti ile aynı çizgiye getirmelerini sağlayın. İkinci durumda onlardan, programımızı kabul etmelerini veya bizimle mutlaka örgütsel ilişkilere girmelerini istememeliyiz. Sosyal-Demokratların bunlar arasında etkin bir şekilde çalışmaları şartıyla, bunların uluslararası devrimci Sosyal - Demokrasi davasına sempatileri ve protesto havaları yalnız başına bile yeterlidir, çünkü bu sempatizan çevreleri olayların etkisi altında önce demokratik yardımcılar ve daha sonra da Sosyal-Demokrat İşçi Sınıfı Partisinin inanmış üyeleri haline geleceklerdir.» (**Lenin, Kitle İçinde Parti Çalışmaları, s. 31-32**)

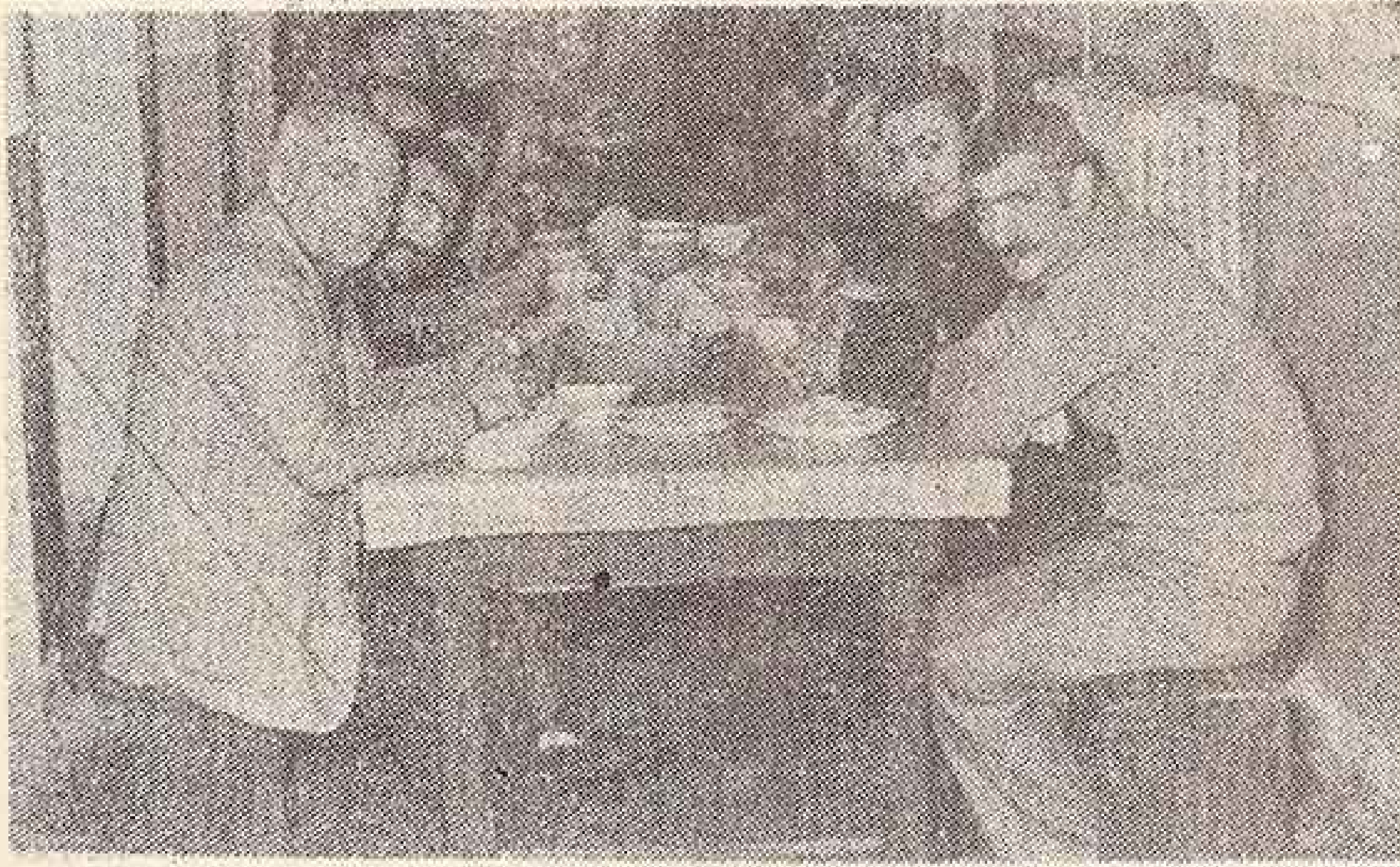
Yalnız burada, Lenin'in kemikleşmiş unsurlarla, sempatizan ve yeni unsurları birbirinden ayrı ele aldığını unutmamak gerekir.

S — Bir devrimci başlıca nelere dikkat etmelidir ?

C — Birincisi teoridir. Devrimci teori olmadan devrimci eylemin olmayacağı açıktır. İkincisi amaç, üçüncüsü bu amaca kimlerle, nasıl ulaşılacağı konularının berraklaştırılması, dördüncüsü de çalışma biçimi ve yöntem sorunudur.

Bir devrimci, bilimsel sosyalizmin temel ilkelerine, bütün hayatı boyunca sadık olmalıdır. Bir devrimcinin yurdunu ve halkını sevmesi, yurdunun bağımsızlığı ve halkının özgürlüğü, mutluluğu için hayatını ortaya koyması, onun en doğal özelliğidir. Halkının değerlerine, tarihinin ulusal ve demokrat değerlerine sahip çıkması beklenir. Onu devrim yoluna iten ilk adım, bu sevgi, istek ve sömürücü zalimlere karşı duyduğu soylu kin ve nefrettir. O her zaman toplumun ve halkın çıkarlarını kendi çıkarlarının üzerinde tutacak ve birleşebileceği en geniş kitlelerle, pratik mücadele içersinde birleşecektir.

Bir devrimci bu temeller üzerinde, disiplinli ve ilkeli bir çalışma yöntemi uygulamalı, geniş bir kültüre, yüsek inanca ve siyasi olgunluğa sahip olmalıdır. Açık yürekli, açık sözlü ve dürüst, adil, yiğit ve fedakar, kitle içinde erime yeteneğine sahip ve örgütleyici olmalıdır.

Bir devrimci, hem teorik düzey bakımından yüksek, hem de pratik alanlarda işinin ve görevinin ustası olmalıdır. Sadece genel propaganda ve ajitasyon ölçüleri içinde ağzının laf yapması yeterli değildir. Bize iş yapan adam gereklidir. Acılar, zorluklar ve baskılar karşısında dirençli olmak zorundadır. Yalan, ikiyüzlülük, lafazanlık, laubalilik, ahlaki yozlaşma, kibirlilik, tembellik, gösteriş, dar görüşlülük, derme-çatma bilgi, mevki hırsı, devrimciliği bir imtiyaz gibi görme, adam kayırma, grupçuluk, eleştiri-özeleştiriden kaçınma, devrimci esneklikten uzak olma, yabancı şeylere karşı körü körüne tapınma, taklitçilik ve kendi değerlerini küçümseme gibi olumsuzluklara karşı, gerek kendi içinde, gerekse kendi dışında uzlaşmasız bir savaş verilmelidir.

Ayrıca bir devrimci, zamanı, yeri, koşulları iyi değerlendirmek, zaman, yer ve koşullara uygun esnek taktikleri belirlemek, dünyayı, toplumu ve kendisini bir civciv sabrıyla değiştirmekle görevlidir. Bu nedenle, neyi, nasıl, kimlerle ve ne zaman, ne kadar zamanda, ne için, kimler için, kimler yararına değiştireceğini bilmelidir. Yani, hedefini, dostlarını ve düşmanlarını, mücadele araçlarını ve zamanını doğru saptamalıdır.

S — Civciv sabrı nedir ?

C — Bir yumurtanın, kuluçkaya yatmış bir tavuğun altında, ya da kuluçka makinasında, çürük ve hastalıklı değilse, özündeki çelişkilerin, kendisini civcive dönüştürecek ısı ve zaman koşulları sağlanırsa, yirmibir günde civcive dönüştüğünü biliyoruz. Bilimsel olarak kanıtlanmış bir gerçektir bu. Yumurtanın iç çelişmeleri, ısı ve zaman koşulları sonucu olgunlaşıyor... ve yumurtanın kabuğunu içten, gagasıyla parçalayarak dışarı çıkıyor. Bu, çelişme içtedir, çelişme yenileştirici ve değiştiricidir bilimsel tezlerinin kanıtıdır.

Biz, civciv sabrından, herhangi bir işi yaparken, iç ve dış koşulların uyumunun hesaplanmasını, aceleciliktén sakınmayı, soğukkanlı olmayı, oluşumun gereklerini sabırla ve esneklikle yerine getirmeyi, inisiyatifin gerektirdiği korkusuzluğu ve kendine güveni anlıyoruz. Civcive zamanından önce yapılacak herhangi bir müdahale, ci-

neğin zamanından önce civcive yardım amacıyla yumurtanın kabuğunu kırmak, civcivin ölümüne neden olur.

Civcive yardımcı olmak amacıyla, aslında iyi niyetle, civcivi biran önce kabuğundan kurtarmak için kabuğu kıranlar, kırmaya çalışanlar, zamansız ve gereksiz müdahalelerle o ana dek varolan birikimleri çarçur ederek civcivin ölümüne neden olan haylaz çocuklar vardır.

Devrimciler, haylaz çocuklar olmamalıdırlar.

Tarih ve toplumsal koşullar kuluçkaya yatmış tavuktur.

Toplumlar yumurtadır.

Bir farkla ki :

Toplumlar tam tamına yumurta örneğine benzemezler. Toplumların ortak iradesi ve gelişen bilinci vardır.

Toplumsal değişimlerde şiddet ve şiddetin örgütlü bir parçası olan sabır, inat ve disiplin, toplumsal devrimlerin ebesidir.

Sınıflı toplumlarda, uzlaşmaz karşıtlığı olan sınıfların mücadelesi, yumurtayı civcive dönüştüren iç çelişmelere benzer. Devrim günü geldiği zaman, gelişmenin önünde bir engel olan toplumun, gününü tarihi ve siyasi olarak doldurmuş kabuğunu, toplumun itici güçleriyle, gelişen güçleriyle içten parçalayacak, yeni bir toplum yaratacaktır. İşte bu noktada, demin söylediğim gibi, şiddet ve şiddetin bir parçası olan sabır ve anlayış, güçlü bir disiplin ve örgütlenme, devrimin ebesi olacaktır.

Haylaz çocuklar, yumurtanın hangi evrelerden geçerek civciv olabileceğini, bu evreler içindeki görevlerini doğru bilmiyorlar. Onların büyük bir kısmı, haylaz abilerinin yanlışlarından olumlu dersler çıkartarak civcive nasıl yardımcı olunacağını öğrenmişlerdir... ve bir kısmı da öğreneceklerdir.

S — Hiç hata yapmadan devrim başarıya ulaşabilir mi ?

C — İş yapan hata da yapar. Devrimci hareket düz bir yol izlemez... izleyemez..: devrimci hareketin zaaf ve yanlışlıklarını görüp umutsuzluğa kapılmamak gerekir. Ayrılıklardan paniğe kapılmamak gerekir. Böyle bir tutum, küçük burjuvaca bir tutum olur. Hangi konuda olursa olsun, her usta, belli bir süre çeşitli acemilikleri içeren çıraklık dönemlerinden geçmiştir. Her devrim başlangıçta acemidir...mücadele içinde olgunlaşır, zaaflarından arınır...ulusal ve uluslararası deneylerden dersler çıkartır...er geç zafere ulaşır...

Dikkat edilmesi gereken şudur :

Herşeyi kendi deneylerimizle öğrenmeye kalkışırsak, dünya devrimci hareketinin pratiğini gözardı edersek devrim yapamayız. Dünya gericiliği de, her ülkenin burjuvazisi de en az bizim kadar, dünyadaki devrim ve karşı-devrim hareketlerinden dersler çıkartmaktadır.

S — Ülkemiz devrimini zamanlayabilir miyiz ?

C — Şöförler arasında bir söz vardır. 'yola pazarlık olmaz' derler. Kaza olur, lastik patlar vb. Buna karşın, örneğin derler ki, 'bir aksilik olmazsa akşama doğru varırız.' Akşama doğruda saat vermezler; ikindi ile akşam arasında bir zamandır bu. Devrim için de pazarlık olmaz, şu yılın falan ayında, falan gününde diyemeyiz ama 'akşama doğru'sunu söyleyebiliriz. Türkiye devrimi, yirminci yüzyılın son beş yılı ile, yirmibirinci yüzyılın ilk beş yılı arasında, devrimci hareketimiz vahim hatalar işlemezse gerçekleşecektir.

S — «Türkiye özgülünde en önemli sorunlardan biri de Kürt Ulusal sorununu ele alış biçimidir. Bu soruna doğru bakmadan devrim mümkün değildir» dediniz. Özellikle ayrı örgütlenme konusunda ne diyorsunuz ?

C — Kürt Ulusunun bağımsızlık talebi en doğal hakkıdır. Bu talebe karşı çıkmak anti-Marksist, sosyal-şöven bir tutumdur. Kürt Ulusunun bağımsızlık için, bağımsız örgütlenmesi de reddedilemez; fakat teşvik de edilemez. Bilindiği gibi ulus kavramı, burjuvaziyi ve proletaryayı, toprak ağalarını ve köylülüğün çeşitli tabakalarını, diğer emekçi kesimleri, kısaca ezeni ve ezileni, sömüreni ve sömürüleni de içerir. Bu nedenle, ulusal nitelikli bir örgütlenme, içerik olarak, özellikle de şu koşullarda, burjuvazinin damgasını taşır. Burjuvazinin bağımsız örgütlenmesi, Kürt proletaryasının ve köylülüğünün de bir örgütlenme içinde bulunması, burjuvazinin kuyruğuna takılması, kendi sınıf çıkarlarını, Kürt Burjuvazisinin çıkarlarına tabi kılması anlamını taşır. Kürt Burjuvazisi, Kürt Proletaryası ve köylülüğüne, toplumsal kurtuluş getiremez; Kürt feodal beylerine ve yabancı emperyalistlere ve sömürgecilere karşı tutarlı bir tavır koyamaz.

Ayrı örgütlenme konusunda Lenin şöyle der :

«... belirli bir devlet içinde hangi milliyetten olursa olsun, her topluluğun örgütlenmesi dahil, her türlü örgütlenme özgürlüğünü asla reddetmemekle birlikte, sosyal-demokratlar, böyle bir şeyi isteyemezler ve böyle bir birliğe arka çıkamazlar. (Lenin, Ulusların K. T. Hakkı, s. 39)

Herhangi bir ulusun proletaryası, kendi ulusal burjuvazisinin çıkarlarını desteklemesi halinde Lenin diyor ki :

«Eğer, herhangi bir ulusun proletaryası «kendi» ulusal burjuvazisinin ayrıcalıklarını en hafif şekilde de olsa desteklerse, bu kaçınılmaz olarak, öteki ulusun proletaryası arasında güvensizlik yaratacaktır; işçilerin uluslararası sınıf dayanışmasını zayıflatacak, onları bölecektir, ve böyle bir duruma sevinecek olan ancak burjuvazi olacaktır. Ve ulusların kendi kaderlerini tayin etme ya da ayrılma hakkının reddedilmesi, uygulamada kaçınılmaz olarak, egemen ulusun ayrıcalıklarının desteklenmesi anlamını taşır.» (Age. s. 88)

Bugün, Kürt devrimcileri arasında ayrı örgütlenme isteklerinin temelinde yatan ana neden, Türk proletaryasının ve Türk Solunun, Kürtlere bu güvenceyi pratikte verememiş olması yatmaktadır. Fakat, yanlış bir tutuma, yanlış bir tutumla karşılık vermek, aynı derecede yanlışlığa düşmek olur. Türk proletaryası revizyonizmin ve reformizmin, sosyal-şovenizmin etkisi altındadır. Çok küçük bir azınlığı ulusların ayrılma hakkını tanımakla birlikte, genel olarak bu konuda açık ve Kürtlerin güvenini kazanacak bir tavır ortaya konulmamıştır. Bu durumda, Kürt proletaryasının ve Kürt M-L.lerinin yapacağı şey kendi burjuvazisiyle birlikte olmak değildir. Ayrı örgütlenme sözkonusu olsa bile, Kürt M-L.leri, Kürt proletaryası ve yoksul köylülüğünün bağımsız siyasi hareketini oluşturmak ve korumak zorundadırlar. Ama, burada da sekterizme düşmemek gerekir.

Bu konuda Lenin der ki :

«Ezilen uluslar arasında, proletaryanın bağımsız bir parti biçiminde ayrı olarak örgütlenmesi, bazan o ulusun burjuva milliyetçiliğine karşı öyle sert bir savaşıma neden olmaktadır ki, perspektifler bozul-

makta ve ezen ulusun milliyetçiliği unutulmaktadır.

Ama bu perspektif bozulması uzun sürmez. Ayrı ayrı ulusların proleterlerinin ortak savaşımının deneyi, siyasal sorunları, «Krakov» açısından değil bütün Rusya açısından formüle etmemiz gerektiğini göstermiştir.» (Age. s. 120)

Burada Lenin, ezilen ulus proletaryasının, bağımsız bir parti biçiminde örgütlenebileceğini belirtmekle birlikte, sorunu her iki ulusun proletaryasının çıkarları temelinde ele almanın zorunluluğunu, ezilen ulusun proletaryasının ayrı örgütlenmesi halinde, kendi burjuva milliyetçiliğine karşı mücadelenin yanında, ezen ulusun milliyetçiliğini esas hedef alması gerektiğini vurguluyor. Kürt proletaryasının ayrı örgütlenmesi, pratik zorunluklardan ötürü, doğru temeller üzerinde yürütülecek mücadele içinde, adım adım Türk emekçileriyle birlikte, ortak örgütlenmeye, birleşik partiye gidecektir. Bu birlik, ezen ulusun proletaryasının, ulusların tam hak eşitliğini ve ayrılma hakkını yürekten ve inandırıcı biçimde savunmasıyla mümkündür. Özellikle Türk proletaryası. bu güveni şimdiye dek verememiştir...

Günümüz koşullarında bir ulusal hareket, her iki emperyalizme karşıysa, her iki emperyalizmin işbirlikçilerine karşıysa, feodal kalıntılara devrimci bir biçimde karşıysa, sosyalizm yolunda ilerleme doğrultusunda kesin kararlıysa devrimcidir. Aksi durumda, kaçınılmaz olarak gericiliğe hizmet eder ki, böyle bir hareketi devrimci proletarya destekleyemez. Devrimci proletaryanın görevi, bağımsızlığını, ezen ve ezilen ulusların burjuvazileri ve her türlü emperyalizme karşı korumak olmalıdır. Bu görev, Kürt proletaryasının mücadelesini sürdürürken, uluslararası devrimci proletaryanın çıkarlarını birincil almayı gerektirir. Çünkü bütün dünyada, proletaryanın düşmanları ortaktır. Çıkarları ve amaçları da ortaktır. Emperyalistleri yenmek, demokratik devrimi gerçekleştirmek -kapitalist ülkelerde sosyalist devrimi gerçekleştirmek- sosyalizmi inşa etmek ve sınıfsız topluma ulaşmak. Bu nedenle, Kürt proletaryası ve Kürt devrimcileri ortak düşmanlara karşı enternasyonalist ilkeleri yerine getirmelidir. Yani, Kürt proletaryası ve devrimcileri, kendi burjuvazisiyle ortak örgütlenmeye değil, Türkiye'de Türk proletaryası ile, İran'da İran... Suriye'de Suriye... Irak'da Irak proletaryası ile ortak örgütlenmeye gitmelidir. Ortak örgütlenmenin

objektif koşulları özellikle ülkemiz için vardır. Böyle bir örgütlenme, M-L. ilkeleri temelinde, her iki emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı olmalıdır. Kürt milli burjuvazisiyle ittifak, ancak bu siyasi ve örgütsel temeller üzerinde devrimci bir nitelik taşır. Milli burjuvaziyle ittifakın belli koşulları vardır.

Lenin der ki :

«... biz, sömürge ülkelerin burjuva kurtuluş hareketlerini, ancak bu hareketler gerçekten devrimci oldukları takdirde, bu hareketlerin temsilcilerinin o ülkedeki köylülüğü ve sömürülen geniş kitleleri devrimci bir ruhla örgütlendirmemize engel olmadıkları takdirde desteklemeliyiz ve destekleyeceğiz. Eğer bu koşullar yerine getirilmezse, bu ülkelerde reformcu burjuvaziye karşı (ki bunlara II. Enternasyonal kahramanları da dahildir) mücadele ederiz.» (Age. s. 266)

Devrimci proletaryanın programı, şu üç temel ilkeyi içermelidir :

Bütün uluslar için tam hak eşitliği.

Ulusların kendi kaderlerini tayin etme hakkı.

Bütün ülkelerin işçilerinin birleşmesi.

Bu ilkeler temelinde ortak örgütlenmenin reddi, Kürtler açısından burjuvaziye hizmet olur. Bu ilkeleri tanımayan bir

örgütlenmeye girmek, ezen ulusun burjuvazisine hizmet olur.

Kürdistanın özgül bir durumu vardır. Türkiye, İran, Irak ve Suriye milli sınırları içinde bölüşülmüş bir sömürgedir Kürdistan. Doğaldır ki, Kürt proletaryası ve devrimcileri, öncelikle kendi ulusundan proletaryanın ve emekçilerin birliği doğrultusunda adımlar atacaklardır. Birleşik Bağımsız Demokratik Kürdistan hedefinde, bölünmüşlüğü birliğe çevirmek isteyeceklerdir. Bu amaç, uzun ve zor mücadeleler sonunda, aşamalı olarak gerçekleştirilebilinir. Her ülkenin devrimcileri Kürdistanın özgül durumunu-kendi sınırları içinde-somut olarak kavramalıdırlar. Her ülkenin ezilen ve ezen ulustan proleter devrimcileri, aralarında sıkı bağlar kurmalı ve militan dayanışmalarını pekiştirmelidirler. Kürdistanın özgül durumu, Türkiye, İran, Irak ve Suriye'nin devrimci proletaryasına özgül görevler yüklemektedir.

S — Birleşik Bağımsız Demokratik Kürdistan hedefi için, dört ülkenin devrimini beklemek gerekli midir ?

C — Herhangi bir ülkedeki Kürtler, kendi kaderlerini kendileri tayin etme hakkına sahiptirler. Bu hakkın tanınması ya da tanınmaması sözkonusu değildir. Çünkü ezilen uluslar, kendi kaderlerini tayin hakkı için kimsenin şefaatini beklemezler. Kendi kaderlerini tayin etme haklarına sahiptirler ve bu görevin yerine getirilmesi onların birinci enternasyonalist görevleridir.

Görüşümüzün daha açık anlaşılabilmesi için bir örnekle açıklamaya çalışalım. Bu dört ülkeden herhangi birinde devrimin gerçekleştiğini varsayalım. Böyle bir durumda, o ülkedeki Kürtler isterlerse bağımsız devlet kurabilirler. Diğer ülkedeki Kürtler de isterlerse, bağımsız devletini kuran Kürtlere katılabilirler. Bu nedenle, Kürdistanın kurtuluşu için dört ülkenin devrimini gerçekleştirmesi beklenemez. Kürtlerin, bir ülkedeki devrim sonucu bağımsız devletlerini kurmaları halinde, diğer ülkedeki Kürtlerin bu bağımsız devlete katılma talebi, diğer ülkelerin devrimci proletaryası ve yurtsever demokratları tarafından savunulmalıdır. En az bir ülkede devrimin gerçekleşmesi koşulunu, birliğin zorunlu şartı görüyoruz.

GÜNEY FİLM YAYINLARI

1 — Salpa YILMAZ GÜNEY
2 — Sanık » »
3 — Hücrem » »
4 — Boynu Bükük Öldüler (Tükendi) » »
5 — Umut » »
6 — Arkadaş » »
7 — Umutsuzlar » »
8 — Seyyit Han » »
9 — Endişe » »
10 — Söz Sanığın YAŞAR YILMAZ
11 — Selimiye Mektupları YILMAZ GÜNEY
12 — Senaryo Yazma Tekniği M. T. ÖNGÖREN (Tükendi)
13 — Ağıt YILMAZ GÜNEY
14 — Yumurtalık Olayı (Tükendi)
15 — Savunma
16 — Dünya Basınında Yılmaz Güney (Tükendi)
17 — Zavallılar (Tükendi) YILMAZ GÜNEY
18 — Acı (Tükendi) » »
19 — Acı Lokma FAHRİ ERDİNÇ
20 — Baba (Tükendi) YILMAZ GÜNEY
21 — Kızılırmak - Karakoyun (Tükendi)
22 — Hudutların Kanunu (Tükendi)
23 — Yılmaz Güney Dosyası
24 — Bir Gün Mutlaka YILMAZ GÜNEY
25 — Aç Kurtlar » »
26 — Soba Pencere Camı ve İki Ekmek İstiyoruz » »

LENİN BÜTÜN ESERLER CİLT-1 (1893-1894)

Bu eserin yayımlanışını coşkuyla selamlıyoruz.

Ülke Yayıncılık, acilen yapılması gereken, gecikmiş zor bir işi önemine yaraşır biçimde başarıyor.

Akıcı bir üslup, güzel, duru bir Türkçeyle dilimize kazandırıyor. Titiz bir çalışma ile üç ayrı dilden kontrolünü yapıyor.

Ayrıca bugüne kadar bölük-pörçük olarak yayınlanmış olanlarla da karşılaştırarak, kitabın arkasına yanlışlar cetveli ilk kez yayımlanıyor.

«KÖYLÜ HAYATINDA YENİ EKONOMİK GELİŞMELER»

Öyle görünüyor ki, «çeşitlilik» ve «farklılaşma» terimleri bu olguyu bütünüyle belirtmek için yeterli değildirler. Bir köylünün tek koşum hayvanı, bir başkasının on koşum hayvanı varsa, buna farklılaşma adını veriyoruz. Ama birisi işletmeden yalnızca gelir sağlama amacıyla, kendi geçim ihtiyacını karşılayan miktardan onlarca desiyatin daha fazla toprak kiralıyorsa ve böylece başka bir köylünün kendi ailesini geçindirmek için ihtiyacı olan toprağı kiralamasına olanak vermiyorsa, hiç kuşkusuz çok daha büyük bir sorunla karşı karşıya kalıyoruz; o zaman bu olguya «çelişki» ekonomik çıkarlar mücadelesi» adını vermemiz gerekir. (sxxxII) Postnikof bu terimleri kullanırken, bunları pek önemli bulmamakta; yetersiz olduklarını bile belirtmemektedir. Nüfusun en yoksul bölmüne ait verilmiş toprağın kiralanması, bizzat kendi toprağını işleyemeyen köylünün işçi olarak tutulması, artık yalnızca çelişki değil, açıkça bir sömürüdür.

Bugünkü köylülüğümüze hakim olan derin ekonomik çelişkiyi kabul ettiğimizde, artık köylülerin, zenginlik düzeylerine göre birkaç tabakaya bölünmesiyle yetinmeyiz Yukarıda sözü edilen çeşitlilik yalnız sayıca farklılıkları gösterseydi, köylülüğün böyle bir bölünmesi yeterli olacaktı. Ama bu böyle değildir. Köylülerin bir kısmı için, tarımın amacı ticari yarar ve bunun sonucu önemli miktarda parasal gelirse, ama başka bir kısmı için tarım, ailenin temel ihtiyaçlarını bile karşılayamamaktaysa; üst köylü gurupları, kendi işletmelerinin gelişmelerini alt grupların yıkıma uğraması temeline dayandırıyorlarsa; zengin köylü, ücretli emeğe geniş ölçüde başvuruyorsa, yoksul köylü ise emek gücünü ucuza satmak zorunda kalıyorsa, bütün bunlar, hiç kuşkusuz nitelik farklılıklarıdır. Ve şimdi bizim görevimiz, köylüyü bizzat işletme niteliğindeki farklılıklara göre sınıflandırmak olmalıdır. (İşletmenin niteliğiyle, onun teknik özelliklerini değil, tersine ekonomik özellikleri kastediyoruz.)

«Köylünün aracı, birkaç istisna dışında, Alman azınlıklarından bir köylününküyle aynıdır, ama daha az çeşitli, bazan daha düşük kaliteli ve bu nedenle daha ucuzdur. Güneybatı, yani Dinyeper kazasının pek kalabalık olmayan kısmı bir istisnadır; burada ağır tahta pullukla Ruslar'a özgü küçük ve ilkel araçlar, ağaçtan dört demirli karasaban hâlâ kullanılmaktadır. Torid kazalarının öteki kesimlerinde, köylüler daha geliştirilmiş tipte demir pulluklan her yerde kullanmaktadırlar. Demir pulluğun yanısıra, ilkel saban toprağın işlenmesi sırasında ilk plânda yer alır; bu saban her fırsatta, köylülerin kullandıkları tek aleti oluşturur. Ama çoğu zaman ilkel saban pullukla birlikte kullanılmaktadır ve bunlar iki türlüdür. On ayak biçme makinaları özellikle son 10 yılda köylüler arasında yaygınlaşmıştır. Köylülerin söylediklerine göre, zengin köylerde, hanelerin aşağı yukarı yarısı bu makinalara sahiptir. Köylerde ot biçme makinalarına, biçer-döğer makinalarından çok daha az rastlanmaktadır... Taşımalar için, genel olarak dört tekerlekli arabalar (mazhara) ve bugün Rusya'nın birçok köylerinde yapılmakta olan Alman tipi iki tekerlekli arablar kullanılmaktadır... Dövme için, özellikle uzun yolda kısa, dişli taş silindirler her yerde kullanılmaktadır»

Bununla ilgili olarak, tarım-

sal üretimdeki ücretli emeğin tam olarak hesaplanmasının son derece zor bir mesele olduğu söylenmelidir; Zemstvo istatikçilerimiz hâlâ bu zorluğun üstesinden gelmiş görünmüyorlar. Tarım, bütün bir yıl boyunca sürekli ve düzenli emek değil, tam tersine ancak belli bir dönem boyunca yoğun emeği gerektirdiği için, yalnızca düzenli kiralık emekçilerin kaydedilmesi, ücretli emeğin gerçekte ne ölçüde sömürüldüğünü açıklayamaz, geçici işçilerin (Çoğu zaman götürü olarak çalışan) hesaplanması son derece güçtür.

«Köylü işletmesinin altına düşmediği işletme alanının belli bir sınırı vardır, çünkü o zaman bu alan verimsiz, hattâ işletilmesi olanaksız bir duruma gelir. Ailenin ve hayvanın(?) bakımı için, belli bir gıda alanına sahip olmak gerekir; hiç bir şeyi olmayan, ya da hemen hemen ek işten de yoksun olan bir işletmenin, bir aileye, vergilerin ödenmesi, elbise ve ayakkabı alınması, zorunlu alet ve yapım işlerindeki v'b. masrafları için gerekli parayı sağlamak üzere ürünlerinin satılabileceği bir pazar alanına sahip olması gerekir. Köylü, işletmesinin büyüklüğü bu sınırın altına düştüğü takdirde, bu işletme, varlığını koruyamaz duruma gelir. Bu noktadan itibaren, köylü işletmesini terketmeyi ve tarım işçisi olmayı daha yararlı bulacaktır; bu köylünün masrafları daha az olur ve ihtiyaçları az miktarda brüt bir gelirle daha noksansız olarak karşılanabilir»

Bir yandan, köylü tahıl olarak kendi ihtiyaçlarının dışında, ekilip-biçilen toprakları daha da genişletmeyi yararlı buluyorsa, bu ürünü satabileceği içindir. Öte yandan, bu köylü işletmesini terketmeyi ve tarım işçisi olmayı daha yararlı, buluyorsa, bu da kendi ihtiyaçlarının önemli kısmının sağlanması parasal masrafları yani satışları gerektirdiği içindir; ama, kendi işletmesinin ürünlerini satarken, pazarda karşı koyamıyacağı bir rekabetle karşılaştığında ona artık kendi emek gücünü satmaktan başka bir yol kalmamaktadır. Tek kelimeyle daha önce aktarılan olguların ortaya çıktığı alan satış için üretimdir. Köylülükte, bir ekonomik çıkar mücadelesini doğuran, temel neden, toplumsal üretimdeki belirleyicinin pazar olduğu bir düzenin varlığıdır.

«ŞU PAZARLAR SORUNU ÜZERİNE»

Rusya'da kapitalizm gelişebilir mi, halk kitleleri yoksulken ve gittikçe daha da yoksullaşırken, en son gelişmeye ulaşabilir mi?

Gelişmek için, kapitalizmin geniş bir iç pazara ihtiyacı vardır, oysa köylünün yıkıma uğraması bu pazarı olumsuz yönde etkilemekte, onu bütünüyle kapatmakta ve kapitalist bir düzenin örgütlenmesini olanaksız kılmakla tehdit etmektedir. Dolaysız üreticilerimizin doğal ekonomisinin meta ekonomisine dönüşmekte olduğu, kapitalizmin kendisi için bir pazar yarattığı -ki bu bir gerçektir-söylenmektedir. Fakat, yoksul köylülerin doğal ekonomisinin sefil kalıntılarıyla, bizde, batıdakiyle karşılaştırılabilecek güçlü bir kapitalist üretimin geliştirilebileceği düşünülebilirmi? kitlelerin yoksullaşması nedeniyle, ne gücü ne de temel olan kapitalizmimizin, ülkenin bütün üretimini kapsayacak ve toplumsal ekonomimizin temeli durumuna gelecek güçte olmadığı şimdiden açık değil midir?

Literatürümüzde, her an Rus Marksistlerinin karşısına çıkarılan, işte bu sorunlardır; bir pazarın olmayışı, Marks'in teorisini Rusya'ya uygulamanın olanaklılığına karşı ileri sürülen başlıca görüşlerden birisidir. Ötekilerin yanında, biraz sonra tahlilini yapacağımız pazarlar sorunu adlı eser bu görüşün çürütülmesiyle ilgilidir. (s. 69)

Gerçekte, hiç bir basit yeniden üretimin olamıyacağı açıktır, çünkü bütün toplumun üretimi, her yıl aynı düzeyde kalamaz, çünkü birikim kapitalist toplumun yasasıdır. Bu nedenle genişleyen bir düzeyde toplumsal üretimin, ya da birikimin nasıl yapıldığını inceleyelim. Birikim olduğu yerde, artık-değerin ancak bir kısmı kapitalistler tarafından kendi kişisel ihtiyaçları için tüketilir. Öteki kısmıysa üretici bir biçimde tüketilir, yani bu kısım üretimin genişlemesi için üretici sermayenin unsurlarına dönüştürülür.

«Bir yandan birikim için birikimin, üretici ve kişisel olmayan tüketimin, kapitalist toplumun tipik bir yönü olduğu bir gerçekse, aynı biçimde bunun üretim araçları için üretim araçları üretimi de tipik bir yönüdür. (S. 21/2) Bu kendisi için vazgeçilmez olan maddelerin (Kömür, demir vb.) üretimiyle ve makinlerin gelişmesiyle ayrıldığını anlatmak isteseydi, kesinlikle haklı olurdu. Teknik düzeyi nedeniyle Kapitalist toplum bütün ötekilerin üstündedir; ve teknik gelişme kesin olarak makinaların işlevinin insan emeğini giderek daha çok ikinci plâna itmesi gereğinde ifadesini bulur. Böylece, Marks' ın yukarıdaki açıklamasının tahlilinden çıkarılacak tek doğru sonuç, **kapitalist toplumda, üretim araçları üretiminin, tüketim araçları üretiminden daha hızlı artmasıdır.**

Birinci sonuç: «Pazar» kavramı, Marks'ın dediği gibi, «bütün meta üretiminin genel temelini oluşturan» (ve hemen -kendi-mizden ekliyoruz - kapitalist üretimin) toplumsal iş bölümü kavranmadan **kesinlikle** ayrılmaz. «Pazar» toplumsal iş

bölümü ve meta üretiminin ortaya çıktığı yerde ve ölçüde varolur,. Pazarın boyutları toplumsal emeğin uzlaşmasına düzeyine sıkı sıkıya bağlıdır.

«...O, (bir meta) toplumsal bakımdan benimsenmiş bir genel eş-değerin özelliklerine, ancak paraya çevrildiğinde sahip olabilir. Fakat bu para, başka birinin cebindedir. Parayı o cepten alabilmek için, metanın her şeyden önce prayı elinde bulunduran için bir kullanım değeri olmalıdır. Bu nedenle, ona harcanan emeğin toplumsal bakımdan yararlı türde, **toplumsal iş bölümün bir kolunu oluşturacak** türde olması gereklidir. Fakat iş-bölümü, kendiliğinden gelişmiş ve üreticilerin sırtında büyümekte devam eden bir üretim organızmasıdır. Değiştirilebilecek olan meta, muhtemelen, yeni doğan ihtiyaçlara cevap verecek gibi görünen, veya hattâ kendi başına yeni ihtiyaçlara yol açan yeni bir tür emek ürünü olabilir. Dün belki de belli bir metayı yaratırken bir üreticinin uyguladığı bir çok işlem içinden birini oluşturan belli bir işlem içinden birini oluşturan belli bir işlem, bugün kendini bir birlikten ayırabilir, kendini bağımsız bir emek dalı olarak ortaya koyabilir. ve kendi tamamlanmış ürününü pazara bağımsız biri olarak sunabilir». (Das Kapital, C.l, s. 85 (21) a.b.ç.-Lenin)

Böylece, kapitalist toplumda pazarın gelişmesinin sınırları toplumsal emeğin uzmanlaşmasının sınırları tarafından belirlenir. Fakat bu uzmanlaşma, kendi niteliği gereği, ayni teknik gelişmeler gibi sonsuzdur. İnsan emeğinin üretkenliği, örneğin, bir bütün ürünün bir bölümü yaparken, artırmak için, bu bölümün üretimi uzmanlaşmalı, toplu üretimde ilgili özel bir üretim durumuna olanak veren (ve doğuran) bir üretim durumuna gelmelidir. Birinci nokta budur. Öte yandan kapitalist toplumdaki teknik ilerleme emeğin toplumsallaştırılmasında yatar ve bu toplumsallaştırma, zorunlu olarak, üretim sürecindeki farklı işlemlerde -Üretim yapan her işletmedeki dağınık, birbirinden ayrı ve ayrı ayrı tekrarlanan işlemlerin yeni bir işletmede yoğunlaşmış, toplumsallaştırılmış ve bütün toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde hesaplanmış işlemlere dönüştürülmesi için- uzmanlaşmayı gerektirir.

İkinci sonuç, «halk kitlelerini yoksullaşmasının (pazar konusundaki bütün populist tezlerin bu vazgeçilmez öğesi) kapitalizmin gelişmesini engellemesi değil tam tersine kapitalizmin bu gelişmesinin bir ifadesi, bir koşulu ve onu güçlendirmesidir. Kapitalizmin «özgür işçiler»e ihtiyacı vardır. ve yoksullaşma tam da küçük üreticilerin ücretli işçiler durumuna getirilmelerinde yatar. Kitlelerin bu yoksullaşması, az sayıda sömürücünün zenginleşmesiyle birlikte ortaya çıkar. Küçük işletmelerin yıkıma uğraması ve ortadan kalkması, daha büyük işletmelerin güçlenmesi ve gelişmesiyle elele gider; bu iki süreç pazarın genişlemesini sağlar. Daha önce, geçimini kendi tarımsal işletmesinden sağlayan «yoksullaşmış» köylü, şimdi «ekiş»le, yani kendi iş gücünün satışıyla geçinir; şimdi gerekli tüketim maddelerini (çok az miktarda ve düşük kalitede de olsa) bizzat kendisi satın almak zorundadır. Öte yandan bu köylünün yoksun olduğu üretim araçları bir azınlığın elinde merkezileşmiş ve sermayeye dönüşmüştür, ve artık elde edilen ürün pazara sürülmektedir. Bu nedenle köleliğin ortadan kaldırılmasından sonra «1861 Reformundan sonra» köylülüğümüzün kitle olarak mülksüzleştirilmesinin bir azalma değil, tersine ülkedeki toplam üretkenliğin artışıyla ve iç pazarın genişlemesiyle birlikte yürütmüş olduğu ancak böyle açıklanabilir: Büyük fabrika ve imâlethanelerinin önemli bir mal miktarının son derece arttığı. el zanaatları sanayiilerinin önemli bir gelişme gösterdiği-her ikisinin de özellikle iç pazar için çalışır-iç pazarda dolaşan tahıl miktarının (ülkede tahıl ticaretinin gelişmesi) aynı biçimde artış gösterdiği herkesce bilinen bir olgudur.

«HALKIN DOSTLARI KİMLERDİR?»

...Öyleyse mülksüzleştirilmesi ile ortaya çıkan durum, kişisel mülkiyetin yeniden kurulması, fakat toprak üzerindeki ve bizzat emek tarafından üretilmiş olan üretim araçları üzerindeki toplumsal mülkiyet temelinde yeniden kurulması olarak kabul edilmiştir...

...İşçiler proterleşir proleterleşmez ve onların emek araçları sermayeye dönüşür dönüşmez. kapitalist üretim biçimi yerleşir yerleşmez, emeğin daha sonraki toplumsallaşması, toprak ve öteki üretim araçlarını daha sonraki dönüşümü «(Sermayeye)» ve dolayısiyle özel mülk sahiplerinin daha sonraki mülksüzleştirilmesi yeni bir biçim alır. «Şimdi mülksüzleştirilecek olan kimse artık kendi hesabına çalışan emekçi değil, bir çok emekçiyi sömüren, bir ordunun, ya da bir ücretliler mangasının şefi olan kapitalisttir. Bu mülksüzleştirme. kapitalist üretimin kendi içersinde taşımakta olduğu yasaların işlerlik kazanmasıyla, sermayenin merkezileşmesiyle gerçekleşir...

Hiç bir Marksist. hiçbir yerde Rusya'da kapitalizm «olmalıdır», «çünkü» batıda kapitalizm vardı vb. iddiasında bulunmuş değiller. Hiçbir Marksist. Marks'ın teorisine, evrensel olarak zorunlu bir felsefi tarih seması. özel bir toplumsal-ekonomik biçimlenmenin açıklanmasından öte birşey olarak bakmış değildir. Ancak subjektif düşünür, Mihaylovski ona evrensel ve felsefe ile ilgili bir teoriyi maledecek kadar Marks konusunda bir görüş noksanlığı ortaya atmayı becerebilmiştir ve buna cevap olarak da, Marks'tan, yanlış kapı çaldığı konusunda çok

kesin bir açıklama almıştır. Hiçbir Marksist sosyal-Demokrat görüşlerini, teorinin gerçekliğe ve belirli toplumsal ekonomik ilişkilerin, yani Rusya'nın toplumsal ve ekonomik ilişkilerini tarihe uygunluğundan başka bir şeye dayandırmamıştır. Bir Marksist başka türlü de yapamaz, çünkü teori konusundaki bu istek, son derece kesin ve son derece açık bir biçimde bizzat «Marksizmin» kurucusu tarafından-Marks tarafından - açıklanmış ve bütün öğretinin temel taşı yapılmıştır.

...Bu sonuncu durum da gerçek metafizikçilere uygun düşecek biçimde şu çıplak ve dolaysız çelişkilerle düşünmeye alışmış olan «Halkın dostlarını» son derece şaşırtmaktadır: «evet, evet-hayır, hayır ve bunlardan fazla olan herşeyden şeytanlık gelir.»

İşçilerin toprakları yoksa kapitalizm vardır, toprakları varsa kapitalizm yoktur, ekonominin toplumsal örgütlenmesinin bütününü bir kenara bırakarak ve toprak mülkiyetinin, böyle başka «köylü» toprak sahipleri tarafından utanmazcasına soyulan bu toprak sahiplerinin içine düşürüldükleri korkunç yoksulluğu ve bir hayvan gibi yaşamak zorunda bırakılmalarını hiçbir zaman ortadan kaldırmadığı konusun daki, genel olarak bilinen bir gerçeği de unutarak bu yatıştırıcı felsefe ile yetinmektedirler.

Anlaşılıyor ki kapitalizminhalâ kısmen düşük bir gelişme düzeyindeyken-hiçbir yerde işçiyi topraktan bütünüyle koparamadığını bilmemektedirler. Marks, batı Avrupa için ancak büyük çaptaki makinalı sanayiin işçiyi kesin olarak güçsüzleştireceği yasasını saptamıştır. Bu nedenle «halkın toprağı olduğu için» bizim ülkemizde kapitalizmin olmadığı konusunda el altında hazır bulundurulan iddianın bütünüyle saçma olduğu ortadadır. Çünkü basit iş birliği ve manifaktür aşamasındaki kapitalizm hiçbir yerde ve hiçbir zaman işçinin topraktan bütünüyle kopmasını sağlamamıştır ve bu nedenle kapitalizm olmaktan artık çıkmış olduğunu öne süremeye gerek yoktur.

Rusya'daki büyük-çaplı makineli sanayi açısından-sanayimizin en büyük ve en önemli kolları hızla bu biçimi almaktadır-, burada da bütün özel yönlerimize karşın büyük-çaplı makineli sanayi, bütün kapitalist batının batının taşıdığı niteliğe sahiptir, yani, işçilerin toprakla ilişkilerini sürdürmelerini kesinlikle hoş karşılamamaktadır. Bu olgu, bu arada Dementyef tarafından kesin olarak istatiksel malzeme ile ispatlanmış ve Dementyef (Marks'tan bütünüyle bağımsız olarak) bu istatistik malzemeden makineli üretimin, işçinin topraktan kopması ile ayrılmaz bir biçimde ilişkili olduğu sonucunu çıkarmıştır. Bu araştırma Rusya'nın kapitalist bir ülke olduğunu, Rusya'da işçinin toprkla ilişkisinin son derece zayıf ve gevşek olduğunu, mülk sahibi kişinin (para sahibi, ayıcı, zengin köylü, küçük el-zanaatları evi sahibi vb.) gücünün çok sağlamlaşmış olduğunu, «köylü»nün, (uzun bir süreden beri emek gücünü satarak geçimini sağlayan) salt işçileşmesi için teknik gelişmede yeni bir adım atılmasının yeterli olacağını bir defa daha ortaya koymuştur. Fakat, (halkın dostları)nın el-zanaatları sanayilerimizin ekonomik örgütlenmesini kavramdaki yetersizlikleri ve başarısızlıkları bu kadarla da kalmamıştır. «Patron için çalışmadığı sanayiler konusundaki görüşleri bile, çiftçi (bunu daha yukarıda görmüştük) konusundaki düşünceleri kadar yüzeyseldir. Tam sırası iken şunu da belirtelim: öyle anlaşılıyor ki bütün bildikleri,, yeryüzünde çalışan insanlarla «birleştirilebilecek olan -ki bu son derece iyi bir şeydir-fakat bunun yanında onlardan «ayrılabilecek» olan -ki bu da son derece kötü bir şeydir-üretim araçları diye birşeyin var olduğundan ibaret olan baylar için, bu durum son derece doğaldır.

Buradan giderek söylemek gerekirse bugünkü çıkmazımızın nedeni, montaj sanayiine uygun olarak, aktarma (devşirme) stratejiler üzerine, hâyâli taktikler kurmamızdandır.

Siyaset demek kör döğüşü demek değildir.

Ticari yayın evleri (burjuvazi) bu sağırlar diyologu sürsün diye bütünsellik içinde sunmadı öğretiyi.

Sonuçta, bir sürü dar grup halk için halka karşı yürüyen ve de birbirleri ile vuruşanlar türedi.

Ardından iki güne bir açık itiraf:

— Ben şu kadar süre halka zarar verdim.

— Ben eskiden şöyle şöyle idim.

— Şimdi böyle böyleyim.

— Bu konular çoktan çözüldü.

Ya da tam tersi.

— Bu sorunlar aşıldı.

Bu tür alttan almalar, veya üstten bakmalar kimseyi bir yere götüremezdi, götürmedi de.

— Az gittik uz gittik
Dere tepe düz gittik
Altı ay bir güz gittik
Bir de dönüp baktık ki;
Bir arpa boyu yol gitmişiz.
Bir de bakarız ki; BİTMİŞİZ.
BİTMEMEK TÜKENMEMEK İÇİN.

Kanıtlar haklı, terin meşru olmalıdır.

Kitleler aldatılamaz, oyuna getirilemez.

Artık dil canbazlığından, aydın kurnazlığından vazgeçelim. Birbirimizi aldatmayalım. Samimi ve ciddi olalım.

Gelin hep birlikte dönüp bir ardımıza bakalım.

İçten olursak soracağımız şu olacak?...

Nereden başlayalım?...

— Bütün eserlere cilt I'den başlayalım.

TOPLUMBİLİMSEL DENEYEVİ (-3-)

Bereket versin ziraat kapitalizminin ilerlemesi (Köylünün kendi köyü dışında para getiren ziraat işçisi göndermesi sayesinde) emekçinin «yerleşik olması»na son vermek sureti ile, bu köleleştirme şekli yerine, yavaş yavaş serbest işçi tutma şeklini getirmektedir.

Devam edelim.

Bunların herbiri ziraatte kapitalizmin doğurduğu kötülüklerden ve tehlikelerden sözederler. Çünkü görüyoruz ki, kapitalizmin bağımsız köylü yerine, ziraat işçisi koymaktadır. Burada kapitalist gerçek (ziraat işçisi) karşısına bağımsız köylü uydurması çıkarılmaktadır. Buyrun siz de çıkarın.

Bu uydurma, kapitalizm öncesi devirde kendi istihsal vasıtasına sahip olduğu olayına dayanmaktadır. Oysa köylünün istihsal vasıtalarını çalışma mükellefiyeteri borcundan kurtarmak için, kullandığı bu «bağımsız» köylünün yaşama seviyesinin her kapitalist memlekette dilencilik sayılacak kadar düşük olduğu bu «bağımsız» köylünün hiçbir çıkar yolu olmayan sefaletine ve fikri uyuşukluğuna kapitalizm öncesi iktisat şekillerinin bir mütearifesi olan şahsi bağımsızlığında eklendiği iyice belirtilmek istenmiyor, bundan çekiniliyor.

Halkçılığın üçüncü niteliği;

Yani aydınları ve memleketin hukuki-siyasi kurumlarını belli sosyal sınıfın maddi menfaatlerine bağlayan başarı tanımamazlıktan gelmesi iki önceki niteliği ile sıkı sıkıya bağlıdır. Rus kapitalizmine bir «hata» gözü ile bakar ve «yol değiştirmenin» mümkün olduğunu kabul eden bir nazariye doğurmak için sosyolojide gerçeklik denilen şeyin yok olması gerekir.

Bir kere daha tekrar edelim ki, halkçılığın bu görüşünün ne «1860 mirası» ile, ne de 1860 yılı gelenekleri ile bir münasebeti vardır. Hatta aksine bu geleneklerle kesin olarak tezat halindedir. Köleliğin kaldırılmasından önceki Rus hayatını tanzim eden şeylerden kalma kalıntılar karşısında halkçıların benimsedikleri tutum, pek tabii ki, bu görüşten ileri gelmektedir. «1860 mirası»nın temsilcileri bu tutumu hiç bir zaman kabul etmemişlerdir.

Her çıkışın bir sonucu vardır. Konunun sonunu şöyle bağlıyor Lenin: «... Kapitalizmin gelişmesi, gerçekte bütün olup biten şeylere, eski iktisadi ve sosyal münasebetlere hiçbir ilerici değişiklik getirmiyor, düşüncesine ispat edilmiş bir olgu diye bakmaktadırlar. Halkçı görüş denilen şey asıl bu görüştür.

«Rus çömezleri» de işte bu görüşe karşı kalem tartışmasına girmekte, bunun aksini ispat etmektedirler. Hür ve serbest el emeğinin ziraatta çalışma mükellifliklerinin yerini almasının, makinalaşmış sanayiin «zanaatçı» denilen sanayiin yerini almasının sadece «gelecekte» olacak bir olgu değil gözümüzün önünde (son derece hızla) olup biten bir olgu olduğunu; hür ve serbest el emeği ile, sanayiinin sırası ile ziraatta çalışma mükelleflerinin ve «zanaatçı» sanayiin yerini almasının her bakımdan ilerici bir olgu olduğunu; bu yer almanın elle yapılan, köhne, dağınık, yüzyıllardan beri hareketsiz ve durgun küçük istihsali yıktığını; bu yer almanın sosyal emeğin verim kabiliyetini arttırdığının ve böylelikle emekçinin hayat seviyesini yükseltmek imkanını yarattığını, bundan başka bir imkanı zorunluluk haline getiren -taşranın bir köşesinde- kaybolup gitmiş olan -yerleşik emekçiyi- manevi bakımdan olduğu gibi, maddi bakımdan da yerleşik (ve atıl) emekçiyi hareket halinde bir emekçi kılan ve -son derece geliştirilmiş, kul köle etme ve türlü şahsi bağımlılık şekillerine bağlı- Asya tipi çalışma şekilleri yerine Avrupa tipi çalışma şekilleri getiren şartları yarattığını «makinelerden, bu-

hardan, kömürden ve teknikten gayet iyi bir şekilde yararlanmak için bir Avrupalı gibi düşünmemiz ve anlamamız şart.» (Şart kelimesine dikkatinizi çekerim. V. İ.) olduğunu «Rus çömezleri» tarafından yayınlanıpta bunları söylemiyen bir tek kitap gösterilemez.

Buradan sonra ne düşünülür. Toprak deyip geçiştirilmeye mi çalışılır?..

«XIX. yüzyıl sonunda feodal tipte olan ya da toprak köleliğine dayanan soylular toprak mülkiyeti hala ezici bir tarzda hakimdir. Ama tekamül gayet açık bir şekilde burjuva tipte olarak mülkiyetine doğru gidiş yönündedir.

Ortaçağ tımarlarına tasarruf edenlerin o zamandan beri kendine miras olarak intikal etmiş özel mülkiye çökme devresine girmiş bulunuyor v.b.

İşe para dökme üstüne kurulu yeni bir toprak mülkiyeti tarzı yerleşmektedir. Toprağın gücü azalıyor, paranın gücü artıyor. Toprak gittikçe ticaretin çerçevesi içine sürüklenmektedir. İleride göreceğiz ki, bu olgu toprak mülkiyeti hakkındaki istatistiklerin incelenmesinde daha çok derine gitmektedir.

Anlaşılmayan şey var mı?..

Sınıflı toplumlarda herkez bir sınıfın üyesi olarak yaşar ve her düşünce biçimi, istisnasız bir sınıfın damgasını taşır. Marksistler, insanın toplumsal pratiğinin, dış dünya üzerinde olan bilgisinin doğruluğunun tek ölçütü olduğu düşüncesindedirler.

Gerçekte insan bilgisinin doğruluğu, toplumsal pratikte (maddi üretim sürecinde sınıf mücadelesinde bilimsel deneylerde) beklenilen sonuca ulaşırsa anlaşılır.

İnsan işinde başarıya ulaşmak, yani beklenilen sonuca varmak istiyorsa, düşüncesinin kendisini çevreleyen nesnel dünyanın yasalarına aynen uymasını sağlaması gerekir.

Kendi görüşüne, incelemene, araştırmalarına güven.

«Bazı kimseler hiçbir zaman hiçbir şeyi tahlil etmezler. Sadece esen yele kapılırlar. Bugün kuzey rüzgarı eserse kuzey rüzgarına katılırlar. Yarın batı rüzgarı eserse batı rüzgarına katılırlar. Yarından sonra yeniden kuzey rüzgarı eserse, kuzey rüzgarı okuluna geri dönerler.»

Bizde bunlara Rüzgar Gülü denir. Fır fır dönerler. Kapitalist olurlar, bir süre o iskeleye yanaşırlar. Sosyalist olurlar, reformist olurlar, revizyonist olurlar. Bir türlü düzgün bir rota tutamazlar. Çünkü kendilerine ait bir tek görüşleri yoktur. Bilinçleri, inançları yoktur. Bir aşırı uçtan bir diğerine giden mutlakçılardır. Bugün ak dediğine yarın kara der. Milletvekili olacağım diye yola çıkar, şöför olmaya karar verir. Sonucunda en iyisinden mitoloman olup çıkarlar.

Biz böyle olmamalıyız. Birşeyleri körü körüne kopya etmemeliyiz. Herkezin ağzına sakız olan yalanları çiğneyip çiğneyip patlatmamalıyız. Onun için bilgilerimizi hayatın sosyal pratiğinde deneye soka soka öğrenmeliyiz.

Tahlilci ve eleştirici olmalıyız. Böylece özümlemeliyiz.

Tek yönlü ve sınırlı olmaktan sakınmalıyız.

Dışardan gelen herşeyi kopye edip, mekanik bir şekilde ileri sürmemeliyiz.

Her sözümüzü ölçüp biçip tartmalıyız.

Herşeyi eleştirerek kabul etmeliyiz.

Biz bugünün insanlarını yararlandırmak için eskiden, halkımızı yararlandırmak için de yabancılardan öğreniyoruz. Yabancı ülkelerden iyi şeyleri öğrenmeliyiz. Aynı zamanda halkımızdan iyi şeyler öğrenmeliyiz. Yarım sirke şişeleri bir işe yaramaz. Biz iki yarım şişeyi bir dolu şişeye dönüştürmeliyiz.

İki şey birleştiğinde biçimleri değişir. Değişmeden kalmaları imkansızdır. Yerli şeyler de değişecektir. Siyasi, iktisadi ve kültürel bakımdan ülkemizin çehresi büyük değişiklikler geçirmektedir.

Fakat ne kadar değişirse değişsinler yerli şeyler her zaman özelliklerine sahip olacaklardır. Çünkü yabancı şeyler de değişiyor.

Kısacası sanat bağımsız yaratıcı özelliklere sahip olmalıdır. Gerek zamanın özelliklerini ve gerekse milli karakteri belirgin bir şekilde taşımalıdır. Halkçı sanat gittikçe daha fazla geçmişe dönük olmamalı, ya da gittikçe batılılaşmamalıdır.

Halkına yabancılaşmamalıdır.

Halk sanatı çağımızın ve milletimizin özelliklerini gittikçe daha fazla yansıtmalıdır. Bunu sağlamaya çalışırken deneylerden kaçınmamalıyız.

İşte bunun içindir TOPLUMBİLİMSEL DENEYEVİ.

Biz tamamen tek tip eser yaratılmasını istemiyoruz. Tek tip eser yaratılması reçeteye göre yazmaya götürür. İster yabancı, ister yerli olsun, bütün reçeteler cansızdır. Ve sıradan halkımız tarafından iyi karşılanmaz.

Burada batı eğitimi görmüş, burjuva aydınlarını nasıl ele alacağımız sorunu var. Bu sorunu doğru şekilde ele almazsak bu sadece sanat üzerinde değil, bütün devrim davası üzerinde ters bir etki yaratacaktır.

Milli burjuvazi ve onun aydınları birkaç milyon insanı kapsar. Bunların sayıları fazla olmamakla birlikte, modern kültüre sahiptirler.

Biz onlarla birleşmeliyiz...

Onları eğitmeliyiz...

Ve onlara yeniden biçim vermeliyiz...

İşbirlikçi sınıfın ise kendine özgü kültürü vardır.

«ESARET KÜLTÜRÜ»

Toprak ağası sınıfın kendine özgü kültürü vardır.

«FEODAL KÜLTÜR»

İşçilerin ve köylülerin, -uzun zamandır ezildikleri için-halâ fazla bağımsız saf kültürleri ve bilgileri yoktur.

Burjuva kültürü ne kadar köklü, ne kadar depdemdi olursa olsun, bir muhteşem ziyafet gibi sonu gelecektir. Rüzgârlarla kanatlanan, dalgaları aşarak ilerleyen halkın mücadelesi, bu burjuva kültürünü halka hizmet eden bir kültüre çevirecektir. Nasıl ki burjuvanın buluşu olan buhar, proletaryanın elinde halka hizmet aşkıyla daha ilerilere götürülüyorsa, kültür de aynı şekilde dönüşecektir. Yeter ki hiç bir şeye körü körüne inanmayalım. Bir kere körü körüne inanmaya başladık mı beynimiz sıkışır kalır. Düşüncelerimiz de hapsolduğu yerden çıkamaz. Onun için enginleri fethetmek ruhuna sahip değilseniz Marksizmi-Leninizmi öğrenmeye kalkmak çok tehlikelidir. Çünkü; başkalarına saldırıp kendimizi yüceltme yöntemi çoktan eskidi. Bu konuda tecrübelerimiz çok zengindir. Altını sarı kummuş gibi çöpe atamayız. Neyin ne olduğunu, kimin nereden geldiğini biliriz. Yoksa; ayaklarımız hareket etmek ister biz tereddüt ederiz, ağzımız konuşmak ister biz kekeleriz.

Bu uyumu bir şey sağlar: Deney!

Sonuç olarak söylersek: Hangi sınıfla birleşmeliyiz?. Hangi sınıflara baskı uygulamalıyız?..

İşte bu iki tutum; bir temel tutum meselesidir.

İşçi sınıfı, köylü sınıfı, Şehir küçük burjuvazisi, Yurtsever milli burjuvazi ile birleşmeliyiz. (Aydınlar, bilim adamları, mühendisler, teknisyenler, öğretmenler, yazarlar, sanatçılar, aktörler, tıp işçileri, gazeteciler, bir sınıf meydana getirmezler. Ya burjuvazinin ya da proletaryanın yanında yer alırlar.)

Biz sadece devrimci aydınlarla mı birleşmeliyiz? HAYIR!.. Yurtsever oldukları sürece onlarla birleşiriz ve çalışmalarını sürdürmelerine izin veririz.

Bunlar!..

İşçiler köylüler, şehirli küçük burjuva unsurlar, yurtsever aydınlar, milli burjuvalar ve diğer yurtseverler hepbirlikte bütün ülke nüfusunun % 95'inden fazlasını oluştururlar.

Seyircilerimiz bunlardır, deneylerimiz bunlar içindir. Demokratik halk diktatörlüğünde bunların hepsi halk sınıfına dahildir. Ve halk için demokrasi uygulamalıyız.

Demokratik halk diktatörlüğünün baskı uygulayacakları da şunlardır. İşbirlikçi (tekelci) burjuvazi, toprak ağaları, zengin köy-

lüler, karşı devrimci unsurlar, kötü unsurlar, Anti-Komünist sağcıların temsil ettikleri sınıflar, toprak ağası sınıfı ile gerici burjuvazidir.

Bu sınıflar ve kötü insan lar nüfusun % 4 ya da % 5'ini oluştururlar. Bunlar düzelmeğe zorlamamız gereken insanlardır. Demokratik halk iktidarının karşı olduğu insanlar bunlardır. Deneylerimizin ve oyunlarımızın hedefi bunlardır. Başlangıç noktası olarak deneyi almalıyız. Hiç deneyi almamaktan biraz deneyi almaya, biraz deneyi almaktan daha fazla deneyi almaya doğru bir çizgi izlemeliyiz.

Henüz tam olarak kavranmamış olan zaruretler dünyasındaki sosyalizm inşasında, yavaş yavaş körlüğe ve objektif kanunları anlamaya geçerek böylece özgürlük kazanmak, bilgilerimizde bir sıçrayış sağlamak ve özgürlük dünyasına ulaşmak.

Deneylerimiz gösterecektir ki; sınıf kavgasına dayanan bir toplumda «tarafsız» toplum bilimi diye bir şey sözkonusu değildir.

Şu ya da bu şekilde bütün resmi ve liberal bilim, örtülü ya da açık ücret köleliğini savunmaktadır. Oysa ki Marksizm bu köleliğe karşı amansız bir savaş açmıştır. Ücretli köleliğin geçerli olduğu bir toplumda, bilimin tarafsız olabileceğini ummak; fabrikatörlerden, sermaye kazançlarını azaltıp, emekçilerin ücretlerini arttırmak gibi bir me selede «tarafsız» kalmalarını beklemek kadar aptalca bir safdilliktir.

GEÇMİŞTEN KALAN MİRAS SAYISIZ SİLAHA SAHİBİZ.

Edebiyatın her türden silahı. Anlatım, biçim, edebi yaratıcılık yöntemleri çeşitliliği ve bütünlüğü içinde ve bu alanda daha önceki çağlarda yaratılmamış iyi olan ve varsa alıp kullanmak yönünden her türlü olanağa sahibiz.

Bu arada teknik ustalık kazanmak ve önceki çağlardaki edebiyat mirasını eleştirici biçimde özümlemek görevdir. Öyleki bu görevi yerine getirmek insan ruhunun mimarı olmakla mümkündür.

GEÇMİŞİ ŞİMDİYE - YABANCIYI HALKA HİZMET EDECEK DURUMA GETİR!

Yeniyi ortaya çıkar, eskiyi ayıklayıp at.

İdeolojik özü bakımından eski sanat, gerçekte bütün yabancı sanat, eski zamanların ve öbür ülkelerin, sömürücü sınıfların siyasal duygu, düşünce ve özelliklerini dile getirir.

Bu gibi şeyleri eni konu kıyasıya eleştirmek, bunlardan bütünü ile koparmak gerekir.

Bu eleştiri silahımız.

Marksizm - Leninizm - Mao Zedung düşüncesidir.

Yeniyi ortaya çıkarmanın, eskiyi ayıklayıp atmanın tek yolu budur. Bu sanat biçimlerinin proleter sanat ve edebiyatın oluşmasında katkıda bulunmalarını sağlayacaktır.

Yıkılmadan yapılmaz.

Yıkmak, eleştirmek, reddetmek demektir. Kısacası bu devrim demektir.

Şeyleri usavurmayı önerir, içerir, işte bu da yapmaktadır.

Önce yıkınız, sonra yapacaksınız.

Nasıl eski ahşap evleri yıkıp günün şartlarına göre apartmanlara çeviriyorsak, gönlümüze göre dayayıp döşüyorsak, hatalarımız için de aynı şey sözkonusudur. Eski sanat biçimlerini kullanmak üzere benimsemeden önce, çözümlemeli ve eleştirmelidir. Kapitalist eskiyi eleşirip, ayıklayıp, atarak sosyalist yeniyi öne çıkarabiliriz. Eskiden keramet olsa tabakhaneye nur yağar.

Bazı sanatçıların tutkusu, yerli öğelere değil, yabancı öğelere şimdiye değil geçmişedir. Proletaryaya değil, burjuvaziyedir.

Burjuva edebiyat ve sanat kendisini burnundan yakalayıp sürünmesine izin verdi mi, snuç iyice gerici olur çıkar.

«Sınıf teslimiyetçiliği, gerçekte milli teslimiyetin yedek gücüdür».

Tam tamına aynı aşılmazlık, bütünüyle batılaşmak parti ve ulusa ihanettir. **(Devam Erecek)**

Temmuz ayında yaptlan XV. Antalya Uluslararası Sanat Şenliğinde Türkiye Sinema Emekçileri Sendikası (Sine-Sen) Yılmaz Güney Filmleri gösterisi düzenlemiştir. Aşağıda tam metini yayınladığımız, Yılmaz Güneyin gönderdiği 1.7.1978 tarihli mesajın zamanında ulaşmaması üzerine Yılmaz Güney 3. Temmuz 1978 tarihli kısa bir mesajı acele olarak göndermiş ve bu mesajı gösteri sırasında okunmuştur. Ancak Sine-Sen'in okuduğu (Sine-Sen bülteninde de yayınlanan) mesajda, Yılmaz Güney'in gönderdiği metinden hem bir bölüm çıkartılmış, hem de mesajda olmayan bir bölüm eklenmiştir. Bu davranış karşısında şimdilik bir yorum yapmıyor, her iki metni ve Antalyada okunmayan mesajı yayınlıyoruz. (Mesajda çıkarılan ve ilave edilen bölümler siyah puntolarla dizilmiştir.)

Yılmaz Güney'in gönderdiği mesaj :

Sevgili arkadaşlarım, değerli sinema emekçileri, değerli konuklarımız...

Sadece sinema emekçilerinin birliğinden değil, ülkemin ve bütün dünya emekçilerinin birliğinden yana bir sanat emekçisi olarak, hepinizi sevgiyle selamlarım...

Bütün sinema emekçileri, ülkemizin yeminli iş ve dış düşmanlarına karşı birlik olmanın yollarını ararken, emekçiler arasındaki çelişmelerin uzlaşır çelişmeler olduğunu akıldan çıkartmamalıdır. Birlik olmadan düşmanlar yenilmez.

Bu günü, **şu ya da bu grubun bir günü olarak değil**, bütün sinema emekçilerinin, faşizme, emperyalizme ve her türden gericiliğe karşı birlik, dayanışma ve mücadele günü olarak değerlendiriyorum.

Hepinizi sevgiyle yeniden selamlıyorum.
Yaşasın sinema emekçilerinin birliği.
Yaşasın bağımsız demokratik Türkiye için sinema.
Kahrolsun Faşizm!..

Yılmaz Güney
3 Temmuz 1978

Sine-Sen'in okuduğu mesaj :

«Sevgili arkadaşlar, değerli sinema emekçileri, değerli konuklarımız.

Sadece sinema emekçilerinin birliğinden değil ülkemizin ve bütün Dünya emekçilerinin birliğinden yana bir sanat emekçisi olarak hepinizi sevgiyle selamlarım.

Bütün sinema emekçileri, ülkemizin yeminli iç ve dış düşmanlarına karşı birlik olmanın yollarını ararken emekçiler arasındaki çelişmelerin, uzlaşır çelişmeler olduğunu akıldan çıkarmamak gerekir.

Birlik olmadan düşmanlar yenilmez. Bu günü bütün sinema emekçilerinin faşizme emperyalizme, her türden gericiliğe karşı birlik dayanışma ve mücadele günü olarak değerlendiriyorum.

Sine-Sen'li arkadaşlar, sevgili Antalya Halkı şu anda aranızda olmaktan, filmler yapmaktan, coşkunuza katılmaktan yoksunum.

Hepinizi sevgiyle yeniden kucaklıyorum.
Yaşasın sinema emekçilerinin biriiği...
Yaşasın bağımsız demokratik Türkiye için sinema mücadelesi...
Kahrolsun Faşizm...

«YILMAZ GÜNEY»

Yılmaz Güney'in gönderdiği zamanında ulaşmayan mesaj :

Sevgili arkadaşlarım, değerli sinema emekçileri, değerli konuklarımız...

Kelepçelerim, demir kapılarım ve üzerime örülü taş duvarlarım, böylesine önemli bir günde aranızda olmamı engelliyor. Fakat biliyorum ki, bu engeller geçicidir. Yine biliyorum ki, aranızda olacağım ve bütün sinema emekçileriyle birlikte, Türkiye'nin bütün emekçileriyle birlikte, faşizme, emperyalizme ve her türden gericiliğe karşı omuz omuza mücadele vereceğimiz özgür günler çok uzak değildir. Çünkü hayat ve yükselen sınıf mü-

ÖLÜMÜNÜN 83. YILINDA ENGELS'İ SAYGIYLA SELAMLIYORUZ!

«....Tarihleri, gelişmeleri yoktur; ama insanlar maddi üretimlerini ve maddi ilişkilerini geliştirerek, bu gerçek varoluşlarıyla birlikte düşüncelerini ve düşüncelerinin ürünlerini de değiştirirler. Hayatı bilinçlilik değil, bilinçliliği hayat belirler.»

«....Sözün burasında, sömüren ve sömürülen, ezen ve ezilen sınıflar arasında bugüne kadarki bütün tarihi düşmanlıklar, insan emeğinin bu görece gelişmemiş üretkenliğiyle açıklanmalıdır. Gerçekten çalışan halk, toplumun gündelik işlerine —çalışmanın yönetilmesi, devlet işleri, hukuki sorunlar, sanat, bilim, vb. — bakmaya zaman ayıramayacak kadar kendi gerekli çalışmalarına dalınca, bu işleri yönetmek için gerçek çalışmaya katılmayan öze bir sınıfın varlığı gereki olagelmiştir; ve bu özel sınıf, kendi çıkarları için, çalışan yığınlara gittikçe büyüyen yükler yüklemekte hiç kusur etmemiştir.

....Dolayısıyla ancak şimdi yöneten ve sömüren sınıf gereksizleşmiş, hatta toplumsal gelişmede bir ayakbağı olmuştur; gene ancak şimdi, ne kadar «dolaysız zora» sahip olursa olsun, bir daha gelmemecesine yok olacaktır.»

«....Proletarya, siyasi iktidarı ele geçirir ve üretim araçlarını devlet mülkiyeti haline getirir.

....Ancak o andan sonra insanın kendisi, gittikçe daha bilinçli olarak, kendi öz tarihini yapacaktır, ancak o andan sonra, insanın harekete getirdiği toplumsal nedenler, çoğu zaman ve durmadan artan ölçüde, onun istediği sonuçları verecektir. Bu insanın zorunluluk aleminden özgürlük aleminde yükselmesidir.»

FRİEDRİCH ENGELS